

౩౦౯౧౨

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నవంబరు నెల 15-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శార్దూలమాస బహుళ చతుతి ర.

No. 191
సంచిక ౧౯౦

ఆమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పు గొప్పవారిచే నేలకు నేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది వంశభాష పీఠీ కూచి కొనిక మోనముగలుగడు.

ఆమృతాంజనము నకలవిద

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, బాధువుపోట్ల తాపును,
చర్మపు నొప్పుల తారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును బాపుల రూపుమాఘను.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

జునుదును రుద్దగానే చెమట కుట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమహ
శాశోగ్యము గలిగించును. నొకళ్లు తీసివేసును.
విజేతములలో కూడి వాడుచున్నారు.

వకానిడబ్బితో నహా పీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతిముంట నుండదగినది.

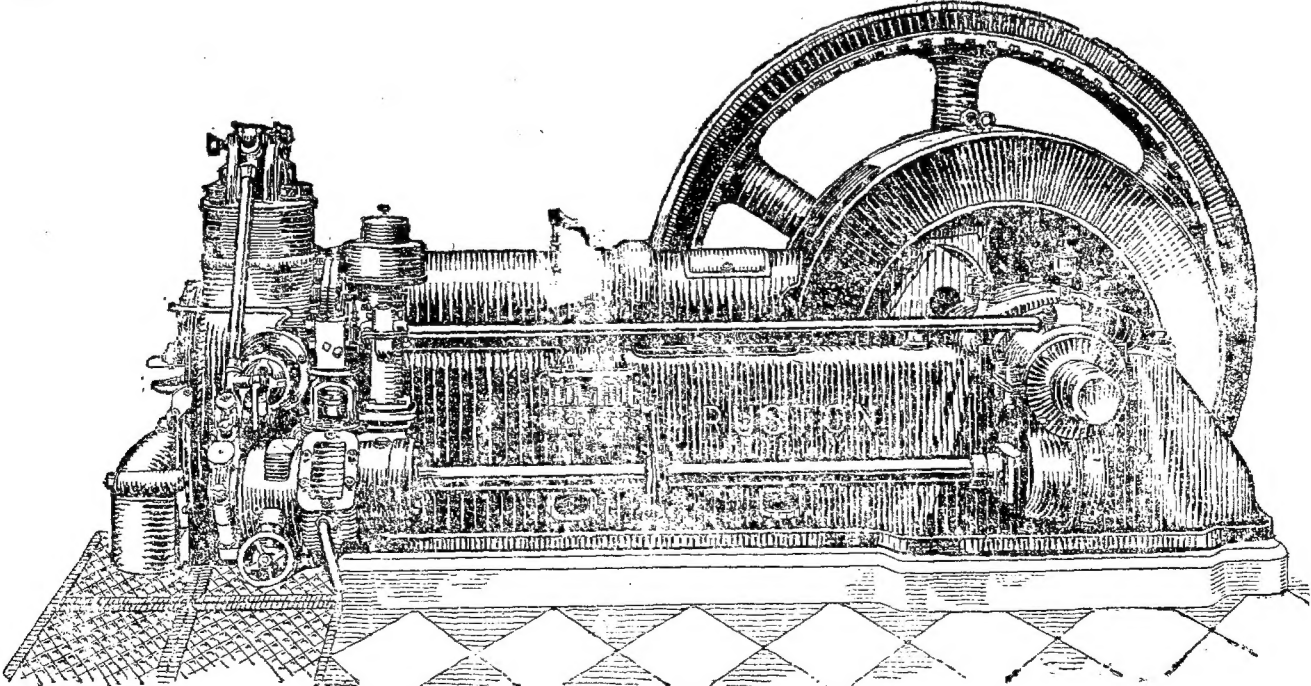
ఆమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి పీడి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ది రస్త్ న్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఏంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఏంజిను లన్నిటికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బు, స్ట్రక్, మాగ్నెటో,
మన్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురత ఏమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగును వ్రాయుడు
మద్రాసులో సోల్ ఏజెంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాలా పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

(388)

Now Ready for Sale:
Published for the mutual Benefit of the
Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY

of India, Burma, and Ceylon.

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factories, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy. V. P. charge Re. 1 extra.

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traffic.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Bank and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen of the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

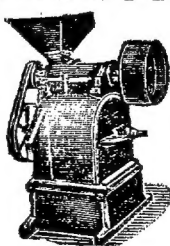
This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, recently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS:

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

మెషిన్ల ఆమకము

1. క్రొత్త 16 గజ్జుల పవరుగల హోర్నస్పిన్ యింజను.
2. క్రొత్త 12 గజ్జుల పవరుగల థ్రెడ్డి యింజను.
3. నుంచి సకెండు హోర్ను 20-25 గజ్జుల పవరుగల ఆక్రాయిడు పైపు, హోర్నస్పిన్ యింజను.
4. థ్రెడ్డి రైను హోర్ను పాలిమర్లతో సహా నెం 1 ను 7 ను.
5. క్రొత్త 18 అంగులము వేగముగల షేపింగు మెషిన్.
6. 14 అంగులము డ్రైను మిల్లుగల, వర్టికల్, పిండిమిల్లు.
7. క్రొత్త 12 అడుగులు X 8 1/2 అంగులం స్క్రాప్, కట్టింగ్, లేట్, యింకా ఫువయోగించిన 12 అడుగులు X 10 అంగులం, 12 అడుగులు X 10 1/2 అంగులం లేట్లును ఉన్నవి.
8. ఉపయోగించిన 50 గజ్జుల పవరుగల, బ్లాక్స్, 65 గజ్జుల పవరుగల, రబ్బరు, ప్రాప్టరు, క్రూడా యింజను, (బొంబాయి స్టాక్లోగలవి).
9. ఉపయోగించిన 20 గజ్జుల పవరుగల, మార్షల్, డబ్బిల్, సిలిండరు, హోర్నస్పిన్, స్ప్రీం, యింజను. (కర్కత్తా స్టాక్లోగలవి) మాయొక్కధరలు మిక్సిల్ థ్రెడ్డింగు, వచ్చిమాడుము.

"ఒక సకెండు 32 గజ్జుల పవరుగల హోర్నస్పిన్ పాతలైపు యింజను. రెండు చక్రములగలవి."

బి. డి. బెట్టి అండు కంపెనీ, 8, నెంబుదాసువిధి, చెన్నపురి.

మెషిన్ల ఆమకము

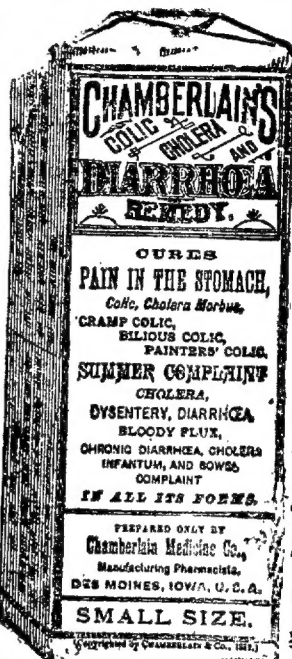

1416

మెషిన్ల ఆమకము, హిస్టరీజము, తాల్ రీడింగు, కాన్ సెన్ (క్రై మన్, ఆర్మీ క్రై, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెషిన్ల ఆమకము వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్కర హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువు శక్తితో ఆధ్యాపయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

మె (ప్రతి 1-కి రు- 1-0-0 పోస్టేజీ 0-4-0

ప్రొఫెసర్, నేఖర్, మెషిన్ల ఆమకము.

చేంబర్లెన్ గారి

శూలనాప్తి

అతి సార

నివారిణి (2)

ఈ ఖ ధ ము ను

సేవించుటచే

కడుపునొప్పి, గ్రహణి,

అతిసారము, శూలనాప్తి,

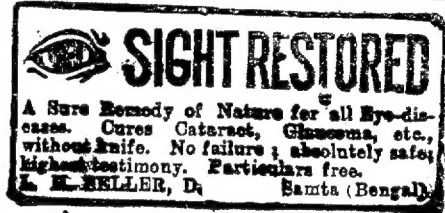
పేగు సంబంధ మైన వ్యా

ధులు మున్నగునవి అత్య

ద్భుతముగా కుదురును.

అన్ని బాగాలలో విక్రయ

మునకు దొరకును. శికి

చమత్కార గణితము

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, నిశితగణితము, విశితగణితము, మనోగణితము, క్షేత్రగణిత సమస్యలు, శితములు, అద్భుతములు, శిక్కులు, శిక్కుకర్మము, యంత్రములు, రహస్యాలెక్కులు, గణితావధానము గలవు. మంత్రములు, మనోవిజ్ఞానము, తెలివిన తృప్తిచేయు రసవంతములైన శిత్రవిశిత్రాలెక్కులు ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునం విశవానుభవము, చమత్కారమును, యంత్రము తెలివియు కలుగును. ప్రతిబానిదగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము. దీని ధర 1 రు. 2 పి. చార్జి అ రు. 6 (ప్రతులు రు 5 రు. 6) వలయువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, (2118) 2-ంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా) అని ప్రాచుర్యము

బ్రహ్మసూత్రార్థ చంద్రిక

తెనుగు వచనము

రెండుసంపుటములు (ప్రతి 1 కి రు 12. తెలియోపనిషత్తు, సతీక 8. ద్వారాకోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెనుగు 8. అప్పకవీయము, నూతనముదితము రావుసాహెబు గిడుగు వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారి పరిష్కారము పరిష్కార పీఠికతో నున్నది. 3-0

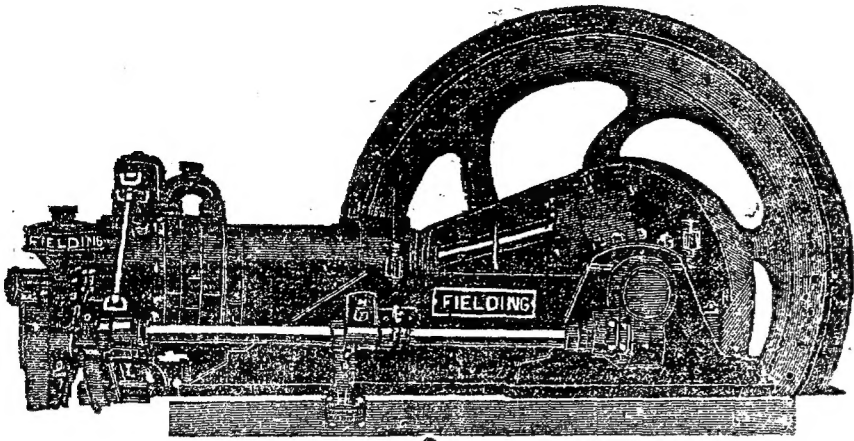
వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అందు నన్ను

292, ఎస్టేట్ నేడు, మద్రాసు.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీల్డింగ్" వేటంటు శమిడిశత్
క్విక్ స్టార్టింగ్ క్రూడు ఆయిలు ఇంజను
STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యా యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చ్చుని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యా యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

పోర్ యెంజంటు:—

టెలెఫోన్ నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి ఆంధ్రు కో., పోస్టు బాక్సు నెం 203 రు.
12, తంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు.

లక్ష్మీ ఇన్స్ట్రుమెంట్ కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1683

10, నిల్ బెట్ రోడ్డు, లాహోరు.

(1924 సం॥రం మార్చి 28 వ తేదీన 1918 సం॥రం ఇండియా కంపెనీల ఆర్డర్ నమోదించి రిజిస్టరు చేయబడినది.)

అనుమతిబొందిన మూలధనము రూ 10,00,000 చందాలు వేయబడిన మూలధనము రూ 10,00,000
1-11-1924 తేదీవరకు చెల్లించబడిన మూలధనము రూ 88, 255 లు
1-11-1924 తేదీన వసూలుకావలసిన అలాటుమెంటుపైకిము రూ 11,745
మూలధనమునకు పైగానే చందాలు వేయబడినది. వాటాలకు యికముందు దరఖాస్తులు అంగీకరింపబడవు.

బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్లు

1. లాలా లజపతిరాయగారు, 2. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు, 3. రాయీ జడభగత్ రామ్ గారు,
 4. రాయీబహదూరు లాలా ధన్ పత్ రాయగారు, 5. లాలా దివాన్ చందుగారు, 6. డాక్టరు నిహల్ చందు సిక్రిగారు, 7. పండిత కె. సంతానంగారు. (మేనేజింగ్ డైరెక్టరు)
- ఆసాధారణ, అపూర్వవిజయము గలిగినది. మొదటి రోజు మాసములలోనే రూ 14,00,000 లకు పైగానే ప్రమాదల్యనవి నవి, అందరికిని అనుకూలమైన పాలసీలు, పాలిసిహోల్డ్ గలకు తొందరకలుగజేయునట్టి నియమములు లేవు.
మిక్కిలి నిపుణతగాను, మితవ్యయముతోను నిర్వహించబడుచున్నది.
ప్రాప్తైక్తమును, ఫారములును, ఇతరసంగతులకు ప్రధానకార్యాలయమునకు దరఖాస్తుపంపిన పంపబడును.
పండిత కె. సంతానం (మేనేజింగ్ డైరెక్టరు)
మంచి పలుకుబడి, పూర్తివివరమాత్రము దరఖాస్తులు ఈ దిగువవిలాసమునకు పంపుకొనవలెను.
లోకల్ అడ్వైజరుకార్యాలయము, 16 నుంకురామ కెట్టిపేటి, నుగ్రాహు.

అతిమూత్ర వ్యాధిచే కలిగిన రాచ కురుపుకు అత్యద్భుత నివారిణి

నేను ఎడమ అమ్మువైన రాచకురుపుచే బాధపడుచుంటిని. ఆభాగమునకు సరిగానున్న వీపు నందుకూడ మితిలేని బాధయండెను. జ్వరముకూడ వచ్చుచుండెను. నేను అనేకవైద్యులతో యోచించితిని. వారు అది మాంసమునుతినవేయు పుండుకు ప్రారంభవస్థయందుగల సూచనలుగలవని తెలిపిరి. ఎడమరొమ్మ చివరభాగమందు రాచకురుపు మొనయంపి, గుండెకాయగల భాగమునందుకూడ కొంత ఎరకు వ్యాపించియుండుటచే శస్త్రచికిత్స చేయుటకు సంధేహించిరి. అద్భుతవశమున ప్రస్తుతము నుగ్రాసు, ఆర్మీనియన్ వీధిలో నెం 72, గృహము నందుండు పండితస్వామి శ్రీనివాసఅయ్యంగారి వద్ద చికిత్స చేసుకొనుమని కొందరు సలహానిచ్చిరి వారు తక్షణమే నాకు చికిత్స ప్రారంభించి, లోనికి బొవ ధము, పైపూతకు బొవధమునిచ్చి అత్యద్భుతముగా నాకుండిన రాచకురుపును బాగుచేసిరి.

ఓడిరోజుల చికిత్సచే రాచకురుపు పగిలెను. నా వ్యాధి పూర్తిగా కుడిరినది. నేనిప్పుడు పుష్టిగాను ఆరోగ్యముగాను యున్నాను.

ఎన్. వి. వణ్మంగంనాథుడు

14-11-24,

ఎన్. వి. వణ్మంగం ఆంధ్రుకో, నశ్యమువర్తకులు, తపాలపెట్టె నెం 555, మద్రాసు.

వారి సలహాకట్టుము రూ 15-0-0

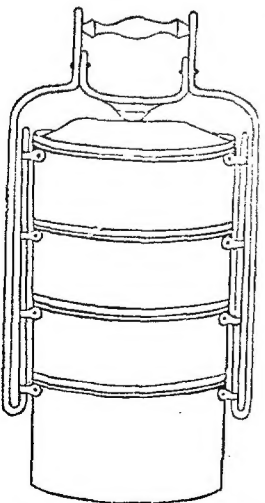
సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

టెలెఫోన్ నెంబరు 148

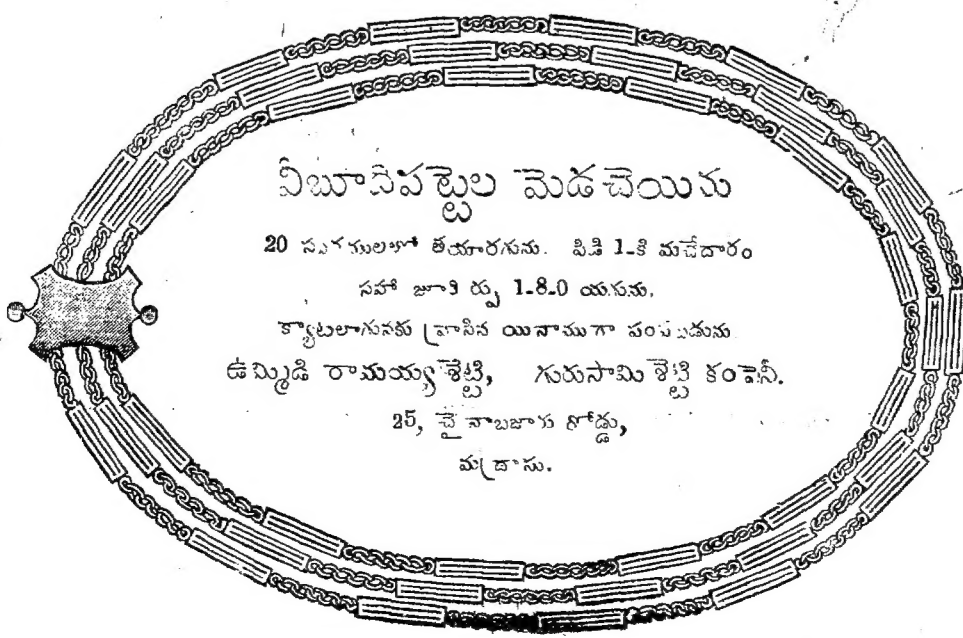
ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారితో మోటారు బండిని నడుపుధానము, మెకానిజమ్, మొనలగునవి నేర్పబడును. మరియు మోటారుబండ్లు మరమతులు, గండుల వేయుట వగైరా అన్నిపనులను చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇయ్యబడును. అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివరములు తెలియగోరురా రీకిందివిలాసమునకు వ్రాశుమును. మేనేజరు, సిటీ ట్రాక్సికంపెనీ, 1736
2/3 అంపర్స్ వీధి, జి.టి. మదరాసు.
(బ్రాడ్వేకు పడమటివీధి)

మీకు బంగారు, వెండిసామానులు, నగలు యేమి కావలసియున్నను త్వరతో తయారుచేసి యిచ్చెదము. నవరముబంగారుకు, సీమవెండికి పూచీ యిచ్చెదము.

1

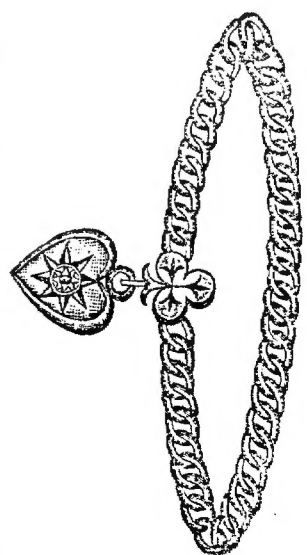

భోజనము తీసుకొనిపోవు పెట్టు, రు 20 ఎత్తునుండి రు 200 లు ఎత్తువరకు తయారు చేయవచ్చును. మజూరి ఒక రూపాయవరకు రూ 1.6-0.

వీరూపిపట్టెల మెడచెయిను
20 నుంకులలో తయారగును. విడి 1-కి మచేదారం
సహా జూ3 రూ 1.8-0 యగును.
క్యాటలాగునకు వ్రాసిన యినాముగా పంపబడును
ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ.
25, చై నాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

మీకు బంగారు, వెండిసామానులు, నగలు యేమి కావలసియున్నను త్వరతో తయారుచేసి యిచ్చెదము. నవరముబంగారుకు, సీమవెండికి పూచీ యిచ్చెదము.

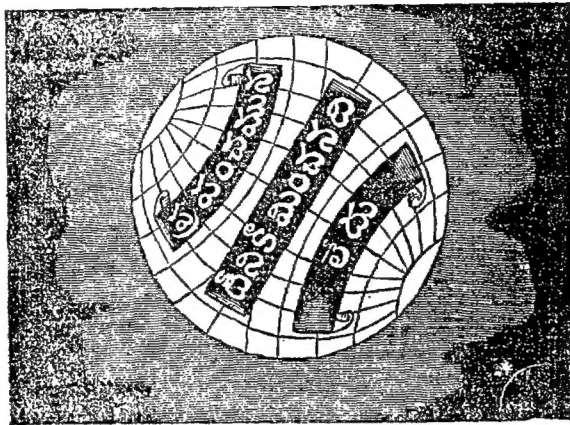

SHUNMUGAM SNUFF

ధ ర ల జా పి లా
షున్ముగం నశ్యము

1641

షున్ముగం

నశ్యము

మామదింపును పంపెదము

మేము మొత్తముగా నయమైనదంతయును మా కాలాచారములకు సప్తయి
చేయుదుము. వర్తకులకు ప్రత్యేక పుధరలు చొప్పున యివ్వబడును.

(ఆర్. కె. పరిమితనశ్యమును మామూలు నశ్యముతో
చేర్చి ఉపయోగించి, అనందమును పొందును)

రెండవతరం షున్ముగం నశ్యము

పీకె 1 కి ధర రూ 8.0-0, ప్యాకింగు, తపాల
ఖర్చువేరు.

నశ్యము డబ్బీలు యితర వస్తువులు

ప్రమాను డబ్బీ 1-కి ధర రూ 0 4 0
ప్రమాను డబ్బీలు 12-కి ధర 2 8 0
చందనపు ప్రమాను డబ్బీ 1-కి ధర 0 5 0
చందనపు ప్రమాను డబ్బీలు 12-కి ధర 3 4 0
జర్మనీలో తయారైన నలుపు డబ్బీ 1-కి 3 0 0
" డబ్బీలు 12-కి 2 0 0

కొమ్ముతో తయారైన నలుపు డబ్బీ,
చాలాకాలము వరకు ఉండును 1 కి ధర 1 2 0
" డబ్బీ 12 కి ధర 12 8 0
మక్కిబావిత్తు 1-కి ధర రూ 0 1 0
" 12-కి ధర 0 10 0
అరటిపట్టు చిన్నది 100-కి ధర 0 8 0

(ప్యాకింగు పోస్తుఖర్చు వేరు)

జనరల్ ఆర్డర్ డిపార్టుమెంటు ఒకగుండు నూడికి,
మొదలుగాని గృహమునకు ఆవశ్యమైన సామానుల
వరకును, ఒకగుడ్డ మొదలుగాని కొలువగల సీమకము
లాలు వరకును సప్తయి చేయబడును. మాకు చిన్నది,
పెద్దది అను వ్యత్యాసమే లేదు.

మొదటితరమునశ్యము (తపాలద్యారా పంపబడును)

పలము	ధ ర	పాకెట్	పాకింగు	మొ తం
2	0 4 0	0 4 0		0 8 0
4	0 8 0	0 4 0	0 1 0	0 13 0
5	0 10 0	0 4 0	0 1 0	0 15 0
8	1 0 0	0 5 0	0 1 0	1 6 0
10	1 4 0	0 5 0	0 1 0	1 10 0
13	1 10 0	0 8 0	0 1 0	2 3 0
16	1 12 0	0 8 0	0 2 0	2 6 0
20	2 0 0	0 8 0	0 2 0	2 10 0
26	2 5 0	0 11 0	0 2 0	3 2 0
40	3 8 0	0 14 0	0 3 0	4 9 0
48	4 4 0	0 14 0	0 3 0	5 5 0

రైల్వేపార్సులమాలముగా (మద్రాసు స్టేషనుకు
మాఖర్చుతో పంపబడును)

40	3 8 0	0 8 0	0 2 0	3 13 0
80	7 0 0	0 3 0	0 4 0	7 7 0
120	10 8 0	0 3 0	0 4 0	10 15 0

ఆర్. కె. పరిమితనశ్యము

1 బుడ్డి	0 4 0	0 4 0	0 1 0	0 9 0
3 బుడ్డి	0 9 0	0 4 0	0 1 0	0 14 0
12 బుడ్డి	2 4 0	0 8 0	0 1 0	2 13 0

షున్ముగం స్నఫ్ కంపెనీ, లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు నెం. 140, మద్రాసు.

గొప్పజిన్నింగ్ గ్రాండ్ నెట్ ఫ్యాక్టరీలాటరీ

మంచితమణము!

త్వరపడును!

రూ 2,500 కు లాటరీ టికెట్టు 1-కి రూ 5 0-0 10,500 టికెట్టు మాత్రమే

గవర్నమెంటు వారి L. DIS. 3505, 1924 గా తెలియపరచి లాటరీమూలముగా విక్రయించుచున్నాము.

లాటరీ వేయు ఆ స్థితివరము:—కడపజిల్లా జమ్మలమడుగు తాలూకా
కొండాపురంలో మాస్టాఫీనానుభవములో ఉన్న సుమారు 4 యకర
ముల భూమిని చుట్టూ కాంపౌండుగోడ. అందులో వున్న 11 హార్స్
జవర్ పోర్టు బిల్ స్టేయింజ్ 10 ప్లాట్ బ్రదర్స్ జిన్నలు. 3 కి. టైప్
డికార్డ్ కేటర్లు, వెల్వేటర్, క్లినింగ్ మిషన్, ఫిటింగ్ చేయని 2 ఆయిల్
ఎక్స్ట్రాక్టుమిషనులు, వీటికి సంబంధించిన బిల్డింగులు గోడవునులు,
సామానులు, కాపు.ముందుటకు దివ్యమైన మహాలు గల గొప్ప
యిల్లున్న, కాంపౌండులోకి చేరిన మర్చెంట్ కయిల్లున్న, కూలీలకు
6 కొట్టుములు, బావి, నిమ్మతోట గల గొప్ప మంచితమింగు ఆర్డరులో
వున్నది.

సౌకర్యములు వగైరా:—రైల్వేస్టేషన్ కాంపౌండులో యీ
ఫ్యాక్టరీగోడ కలుసుకొని రైలుకు మిగుల చేరికగా వున్నది. కడపనుంచి
తాడపత్రినరకు బాగుగా జనిచేసిన మొదటితరగతి ఫ్యాక్టరీలలో నిది
యొకటి. దినం 1-కి 12 గంటలు జనిచేసిన 100 బార్ల శనిగెకాయ
వన్న, 8 బార్ల దూది తయారగును. ప్రతి శనిగెకాయ విశేషముగా
పండు పల్లెలకు మధ్య నున్నది. కొండాపురం శనిగెకాయవ్యాపారము
నకు విశేష ప్రసిద్ధికెక్కినదని సర్వులకు తెలిసిన విషయమే.

ఇతరవిషయములు:—టికెట్టుయూవత్తు పూర్తి అయిన వెంటనే
లాటరీకలుపుతేది వినాకిని. ఆంధ్రపత్రిక, హిందూపత్రికలలో ప్రచు
రముచేయించి మ|| రా|| రా|| గుత్తి దివాన్ బహద్దూర్ పి. కేశవశిల్ప
గానున్న యింకా తగుపెద్దమనుష్యులయెదుట లాటరీ కలిపి యెత్త
బడును. వసూలు అయినసొమ్ములో ఖర్చులుపోను, మిగతసొమ్ము కడప
యింపీయల్ బ్యాంక్ లో డిపాజిట్ చేయబడును. గెలుపొందువారికి
వెంటనే పోస్టుద్వారా తెలుపుతూ పైపత్రికలలో ప్రచురము చేయ
బడును. ఆవెంటనే 15 రోజులలో వారి స్వంతఖర్చులపైని మావల్ల
క్రమమైన దస్తావేజును పొందవచ్చును.

లాటరీ టికెట్లు మావద్దగాని, మేము నియమించిన ఏజెంట్లవద్ద
గాని, స్వయముగాగాని, మనియార్డ్ ద్వారా సొమ్ముపంపిగాని పొంద
గలరు. లాటరీ టికెట్లు అమ్ముటకుగాను, కమిషన్ యేజెంట్లు కావలెను.
మంచితమిషన్ యివ్వబడును. ఏజెంట్లుగా పనిచేయువారు, గొప్ప
లాభము పొందుటకు మంచితరుణము. కమిషన్ వగైరా అన్ని విష
యములకు లాటరీ స్వంతదారుల మగు మాకు, యిక్రింది అడ్రసుకు
ప్రాసిగాని, స్వంతంగా వచ్చిగాని, యెర్పాట్లు చేసుకొనవచ్చును.

లాటరీ టికెట్టు అమ్మవారు మా యేజెంట్లు కాదా అనుటకు తార్కాణం మా ఆర్కైవ్ తెలుసు చూడకోరెదము.

శి. యం. పెద్దరామారెడ్డి, బి. సి. మల్లారెడ్డి

పోస్టు, కొండాపురం. కడప జిల్లా.

M. S. M. R.

ఆధ్యాత్మిక చికిత్స

అన్నివిధముల రోగములును కుదురుట

బ్రాహ్మణులలో పెంబుమార్గము క్రైస్తవ దేవాలయ మందు జే. య. హిక్సను అనుసారము, భిక్షు డాక్టరు సె రోసుగారి యందు జేసిన అద్భుత చికిత్సలను తద్విధానమును గూర్చి 'మాంచెట్టరు గార్డియన్' లో ప్రకటింపబడినది.

మిస్. యూఫీమియా బ్రయింటు అనువామెకు 84 సం॥ మల వయస్సు. చిన్నప్పటి నుండియు ఆమెకు పక్షపాత ముండెను. మరియు 14 యేండ్లనుండి ఆమె బొత్తిగా కదలలేకుండెను. నోటిదాక చెయ్యివచ్చేవిగాదు కుక్చీలో బెట్టి తిప్పవలసి యుండెను. ఈ క్రైస్తవ దేవాలయమున ప్రార్థనకాగానే ఆమె నువ్వల కుక్చీలో నల్లరు కూర్చో బెట్టిరి. ఆమె యింటికి పోవు దారిలో గుట్టలు లోయలుండెను. ఆమెకుచ్చి గుట్టవద్దకు వెళ్లు నిబంధన తరువాత దిగి వెళ్తుననెను. ఇంటిదాకా పోలేక పోయెనుగాని చాలవరకు వెళ్కేకై అచట ఒక మిత్రునియింట నాగెను. అంతట ఇంటిదాకా వెళ్లుకొనిపోయెను. ఆపిదప నూ రుగిజముల దూరముననున్న చెల్లెలియింటికి పోయెను. సాయంత్ర ముతనంతటతాను గుడ్డలు తొడుగుకొనుటయు విప్పకొనుట యు జేయగల్గెను. మరియు లేచి చాలకులాసాగా నుండె ననియు రాత్రి బాగానిద్రపట్టెననియు జెప్పెను. ఇదియన్ని యును నిజమైన సంగతులే.

మరియుకటి చూడుడు. ఈ ఆధ్యాత్మికవేత్త హిక్సను గారు మరునాడు చర్చికి ప్రక్కనున్న అంధకరశాలయమునకు పోయెను. అచట అందఱును 'ఏను నామక క్రిని ప్రస్తుతించి ప్రార్థనజేసిరి. ఈ ఆధ్యాత్మికవేత్త శరీర రోగములు కుదురు టకు ముందు పాపములు పోవు సంగతిని జెప్పి వాపమునదలి పోవుటయందలి ప్రాముఖ్యమును జెప్పెను. ఆత్మ మారుట యెంత సెమ్మదిగ జరుగనో అట్లే దేహము నంటియూ న్న రోగములు కుదురుటగూడ సెమ్మదిగ జరుగను.

అంతట నాయన చికిత్సజేయ ప్రారంభించెను. ములోచ నములు పెట్టుకొనినవా రందఱును వానిని తీసివేసిరి. స్త్రీలం దఱును తలపై హాటులను తీసివేసిరి. ఆ చికిత్సకుదు ప్రతివాని యెదుటను నిల్చుని ఆబాలునిగాని, స్త్రీనిగాని, పుడుపునిగా ని భగవంతుడు ఆకీర్తించెనుగాక. వారివారకును రోగములకు దుర్బుగాక యని సెమ్మదిగ కండ్లపై స్పృశించెను. ఆయన వెంటనే మఱుమరుపు నచ్చి అట్లే భగవంతుడు ఆత్మకీరమల నాశి ర్వదించుగాక యని కోరెను.

ఈ హిక్సనుగారు చాలకాలమునుండియును ప్రపంచ ములో ననేక భాగములం దిట్టి చికిత్సలనే జేయుచుండెను. ఆ యన కర్పూరచేతనే సర్వరోగములును కుదురుచుండెను. అట్టి తరి బ్రాహ్మణులలో ఆచర్య యధిపతి ఫలానిరోజున చికిత్సజరు గునని ప్రకటింపగనే స్త్రీలు, పురుషులు, పిల్లలు, మంటివారు, గ్రుడ్డివారు, చెవిటివారు అంతా 12 వందలమందిట్టి ప్రార్థనలకు వచ్చెదమని దరఖాస్తు పంపుకొనిరి. మూడుసార్లు ప్రార్థనల సలి పితిడవకు 400 మందిని లోపలికి పంపునటుల నిర్ణయింపబడినది. మొదటిది అక్టోబరు 12 వ తేదీ సోమవారము జరిగెను.

ఈసెంబు మార్గరెలుచర్చి పట్టణమునకు దగ్గరలోనే ఒక పల్లెలో నున్నది. ఎక్కువ పేరులేదు. ఇప్పుడప్పుడే మట్టు సక్కు ల యందు పడుచున్నను నానివెనుక మైదానముగలదు. చర్చి కదురుగా యీరోసులగుంపు నడుచుటను జూడవలెనని చాలమంది చేరియుండిరి. సెంబు ఆంబులెమ్మవారలును, డాక్ట గును పోలీసువాడును వెంటనుండిరి. అంతటను పుష్పమయ ముగనుండెను. సెమ్మదిగ యంత్రముపై గానము ప్రారంభ మయ్యెను.

వాతావరణ మంతయు భక్తి ప్రపూర్ణముగ నుండెను. అందు రోగులందఱునువచ్చిరి. పడకలమీద వచ్చినవారినివేదికదగ్గ రనుంచిరి. కుక్చీలో వచ్చినవారిని వారివెనుకనుంచిరి. కూర్చొన గలవారు కూర్చొనిరి. మఱుగురువులు చాలమంది వచ్చిరి.

మొదటిప్రార్థన సోమవారమునాడు పదిగంటల తరువాత ప్రారంభమయ్యెను. మఱుగురు ముందుప్రార్థన జేసెను. అంతట చికిత్సకుదు ఆధ్యాత్మికచికిత్స క్రొత్తదికాదని యుపన్యసించెను ఏనుక్రిస్తుబోధించుటకును చికిత్సజేయుటకుగూడ నుద్దేశించెను. హిక్సనుగారు వాస్తవమైనపిదప భిక్షుగారి యంగీకారముతో చికిత్సను ప్రారంభించిరి. ఒక్కొక్కరిగిగ్గరకు పోయి వారిపై చేతులను మోపెను. ఇదైన పిదప అందఱును చర్చినుండి వెడలి పోయిరి. అందఱును లోపలికి వచ్చిన విధముగనే పడకల మీదను మిత్రుల సహాయముతో ను పోయిరి. ఈ వచ్చినవారిలో పిన్కోల్లు సతీమణి యను నామె వాతినోప్పుల చేతి కదలకై రెండు కణ్ణులతో నడుచుచున్నా మెగలదు. హిక్స గారి చికిత్సకాగానే ఆమె తలుపుదాక కణ్ణులమీద పోయెను. అచట కణ్ణులపడకేసి పదిగంటలు మోటారుకారువద్దకు పోయి యెవరి సహాయము లేకుండనే లోపలి కెక్కినను. మట్టునున్న ప్రజలు భగవంతుని సంతోషముజేసిరి.

ఇది రాను రాను మిగిలిన ప్రబలమగుచున్నది. ఎందుకు?

సుప్రసిద్ధమైన వెల్లర్సుగ్రాండు సర్క్యు

ఎ స్టే నే డు, మ ద రా ను

విలననగా సాధారణమైన నాటికంటెను కొన్ని ముఖ్యమైన ప్రదర్శనములను ప్రదర్శించుటకు తగుశ్రద్ధ వహించు చున్నాము. ఎందుగాని మా సర్క్యుసునందు ఒకే మోదముగానే ప్రదర్శనము ప్రదర్శించ బడుచున్నదని తెలుపరు.

ప్రతిదినము రెండు ప్రదర్శనములు

నాయంత్రం గం॥ 5-30 నిమిషములకు — రాత్రి గం॥ 9-30 నిమిషములకు

రెండు ప్రదర్శనములును మిక్కిలి అపూర్వమైనవి, అద్భుతమైనవి

12 సం॥ రమలను లోబడినబాలరకు అన్ని తరగతి వలను మాటికి మాత్రము సగముచార్జి తీసుకొనబడును.

టిక్కెట్టు ధరలు:— రు. 3, 2, 1, గాలరి అ. 0—8—0 సి. రామాయజం, మేనేజరు.

మైనపువత్తులు

ది ఇండ్లో - బర్తా పెట్రోలియం కంపెని లిమిటెడ్

రంగూను,

వారిచేత యారుచేయబడినది

ఏజంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి అండుకో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

పిన్కోల్లు సతీమణిని యింటివద్ద కొన్ని గంటలైన పిదప జూడగా బాగానడచుచున్నట్లు గాన్పించెను. ఆమె బాగానడు మైనదని చెప్పెనట. మధ్యాహ్నమునకే మట్టుపక్కల జిల్లాం నుండి నల్లరెదుగురు యీచికిత్సలన కాభము గల్గినటు చెలియ జేసిరి.

ఒక గ్రుడ్డివాడు కొంచెము కనుబడుచున్నదనెను. పక్ష పాతమువాళ్లు అతయనము లాచుచున్నవనిరి.

శ్రీ శారదానికేతనోపాధ్యాయసంఘ

వాల్మీకికోత్సవము

గుంటూరు ౧-౧౧-౨౪

ఈనెల ౯ వ తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నము ఘోషారు 3 గంటలకు శ్రీయంత దేవభక్త కొండవెంకటప్పయ్య పంతులు గారి ఆధిపత్యముక్రింద వై సంఘముయొక్క వాల్మీకికోత్సవము జయప్రథముగ జరిగినది. పంతులుగారు తమ వాక్సభామాధురీచే శ్రోతలమనంబుల నోలబడించిరి. అభ్యుత్థుని ప్రారంభోపన్యాసము ముగిసిన తరువరి కార్యనివేదికచుందు తమ ఆదర్శములను పూర్తిగ నివేదించిరి. బాలికలచే సంస్కృతాంధ్ర హిందీభాష లలో ఉత్సాహపూరితమైన సంభాషణలు జరిగినవి. తిర్వాత్ విద్యార్థిమలకు చిన్నిచిన్ని బహుమానముల నిచ్చిరి. సభ జయ ధ్యానములతో ముగిసెను.

ప్రేక్షకుడు.

శ్రీ శారదానికేతనము-గుంటూరు

దీపావళి వసూళ్లు

తెనాలి ఫస్టుకంపెనీవారు స్త్రీలయొక్క బాలీయవిద్య యందలి యభిమానముచేత తమ బేద్యామును కల్పించుచు సె ప్టెంబరు 15 వ తేదీన గుంటూరులో సావిత్రిపాటకమును ప్రదర్శించి వచ్చినవసూళ్లు ఖర్చులుపోను యావత్తుమొత్తము శ్రీ శార

దానికేతనమునకు విరాళ మొసంగిరి. వీరి మార్గములను యితర నాటక కంపెనీలవారు అనుసరింతురని కోరుచున్నాము.

వీరివల్ల ఖర్చులుపోను వచ్చినమొత్తం ౨౪౫.3-౯
తెజవాడలో దీపావళివసూళ్లు ౮౫.౮-౦

బరంపురం " ౧౪౦-౦-౦

వల్లూరిపాలెం కృష్ణాజిల్లా " ౪-౦-౦

గుంటూరు ఆర్యవైశ్యయవకుల సాహితీసంఘమువారు " ౫-౦-౦

బందరు దీపావళివసూళ్లు 3౬-౮-౦

గుడ్లవల్లేడు కృష్ణాజిల్లా " ౨3-౮-౦

నరస " " ౫-౮-౦

కవుతరం " " ౨-౦-౦

గుడివాడ " " ౧-౦-౦

కొత్తపల్లి (గోదావరిజిల్లా) రావు " 3-౦-౦

రామరాయపురమందర సభ్యులు " "

చెకనీ ౫౫౧.3-౯

పున్నవ లక్ష్మీనారాయణ

సహాయకార్యదర్శి

శ్రీమయిలవరం బాలభారతి సమాజమువారు

రాజమండ్రి చింత్రావణి

కృష్ణ నాటకశాలలో 22-11-24

సావిత్రిపాటకం 17-11-24

చౌపతి నాటకశాలలో 10-11-24

ప్రదర్శింతురు. 24-11-

కట్ల వివరము:—రు 3.0-0, 2.0.0, 1.0.0, 0.8.0.

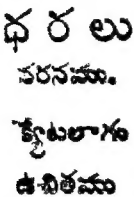
కె. పట్టాభిరామయ్య,

కార్యదర్శి.

ప్రజ్ఞోత్తరములు

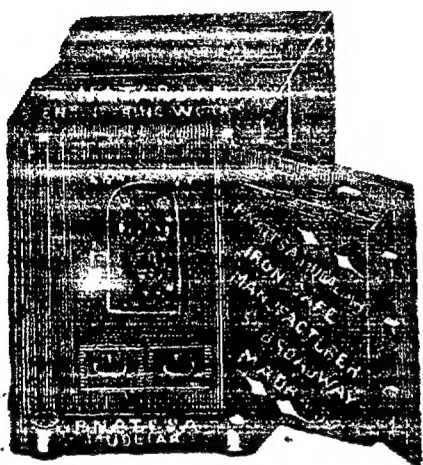
278

సామాన్యమనగరి వివాహార్థం ఆరులేక
 పోతూం రైతువని [స్థానికము ౧౯౬౩ సం]

జాగ్రత్త 32, 38, 39 అనుకూలంగా పోరవబడినవి. శేషంలో పెట్టుగా గురిగానూ కూడ పోరవబడినవి. ఏ. రామకృష్ణమంత్రిగారికి అందు కంటేని, నెం. ౧౨, బాద్యే, మృదాను.

అట్లే అట్లే

యప్పటి నా సుగ్రహకారము బాగుగా కరకారుచేయబడిన ఐదువ పెట్టెలు
 ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధమగుగూర్తున్నవి.
 కాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు
 మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న తే శ మొదలియార్,
ఇనుపపెట్టలు చేయువా

(ప్రాప్తి)కుం,
 రుచాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కును. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు
 ఐరన్ ఎంజినలు, టూటారులు, మెషిన్లు, కమాలు, మొదలగునవి రిపేరు
 చేయుచుండు సమర్థతగలవారు. రై నుమిల్లార్లు పలవ్వి సిలిండర్లు, పాప్టింగ్లు,
 పులు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయప్ప బిద్ది, పెద్దనాయకన్ టేం,
 ప్రాను. మెషినులతో సంబంధించిన ఖాగములన్నియు అర్హత వాల్చిన్
 యారుచేసి యివ్వబడును. ఈ క్రితములు వ్రాసిన బహుళ వ్రాయబడును.

అంగవాలూకుండ్లై శిరశ్చూన, ఇంద్రియములందుంట్లై నయనములును, ప్రథానము అను నీ పురుషుడు శర్యవనాత్మకుడు
 ఏమయి యే డాచీ ఈ రెండేటియందును కలుచు శ్చూనము సాధారణముగా ప్రాణభూమి కెనించుచున్నది అది

పాల్కిగిరి గుప్తనిజన్మమును నిష్క్రియోజకముగాఁ జేసి యామరజాంతమును బాధించుచుండును, ఇట్టిపాల్కిగిరిలను తొనకే వీడిపోవలయును అనేక ముదయోగింపబడుచుచున్నది గాని యది యాపాల్కిగిరిలను నిరారింప లేక పోవుటయే కాక రసవిమగ్ధురూపులు చేసినవిగా నుండుటచేత తుదకు చేపగోగ్యము నంతయు వదలీయనవిగాఁగూడ నేర్పవలసింది. తదనంతర మైశ్వరతలను పట్టును ననపాగిరిలచేత నుండుచిదగ్రములుగా తీర్చినట్లుచేసి యట్టి ముందెలుటూడ ననేక మిచ్చు జంతుయోగింపబడుచున్నది. గాని అది గూఢచోరతన ప్రయోజకరములుగా గ్రహింపబడుటకు లేదు.

ఈ సంవత్సరము లన్నియును యోచించి పరకాలము మరి ప్రమేయము యాయుక్త్య
చాంగిలము యూహనీ ప్రదర్శనముల దారితే అంతాంతకారము తమసంస్కరణమును
వివరముగించుచున్నాడొక్కడ, జీ. బి. గారీ సుగంధసన్నమును కనిపెట్టి.

ఇదియే కాని మరల మునుపటి వ్యాప్తియందు లేదనియు నుద్ఘాతమునది కాబట్టి దీనిని గురించి మేము ఇక్కడ విశ్లేషించుటకు
లేదు. మునుపటి వ్యాప్తియందును నానందవ్యాప్తియందును నున్న భేదమును గురించి మాత్రము మాకు తెలియవచ్చును. దీనిని మాత్రము
గురించి కనుక తాత్పర్యముగా గుర్తుపెట్టుట కొరతగాదు. మరల యొకతాత్పర్యమును విశ్లేషించుటకు మిగిలినవి.

ఈ ముగంధవస్త్రమును ముద్రయొగించుటవల్ల పెండ్లదూ, పాతళ్లు, కన్నులతో నంబుధించిన నమనస్థానికను
నజ్జీయముగా నవించును. ఏవనగా, ఒంటికిరవొప్పి, రలుతొనపొట్టు, బలబొమ్మనూ, తెలుదలెన, కంఠమునకు వైచిన
గా, పొట్టునులను ఈ ముగంధవస్త్రమును పెట్టినది భిక్షము. ఇట్టి గుణవిదేశమును గలిగి యంతవలభముగా విక్రయించుటను
నానధుని విడిచివచ్చి బుట్టియొకటి లేదు. చిరకాల ముంచినను పుడవిన ముగంధ విశేషమునలన, పొడి యభ్యాసము లేనివారికి
నదియే గుణ విశేషముగా ముందును.

సాధారణముగా పోషివేయవలసిన శుగంధనద్రువులనుకట్టి రెండుసారులు అపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పోషి ౧౦, ౧౫ సారులు అపయోగించినంత పనివేయను. కాబట్టి వెలల సాధారణపు పొగాకు పోషితో నీ శుగంధ నద్రువులతో కలిపినయెడల పొగాకుంతయును మిక్కిలి పంపువంత మగును.

బు. గి. ల. ర. వి. పి. ఖచ్చ అ ర ద జ గ కి రూ. ౨-౨-౦. వి. పి. ఖచ్చ ౦-౨-౦
(1163) అంగ్గ లేక ఆంధ్రభాషా విలాసము వివరముగా వ్రాచుటలేదు.

విభాగము:- గురుబహు అందు కంపెనీ లిమిటెడ్, పోస్టాఫీసు 510 మద్రాసు.

ఇది కలరావ్యాధి
 ధు ల యం దు
 అమోఘముగా

భ్యాతివహించి యున్నది. సాధారణముగ గలిగె అన్ని విధములగు విశేష వ్యాధులయందును కుటుంబాపదముగా వాడతగియున్నది. నెల బడ్డీ 13 రూ 1-40 అన్ని జోషధములను వి. పి. ఖర్చు ప్రత్యేకము. కొరువారికి ఆంక్ష, ఆంధ్ర క్యాటలాగునను ప్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

యిది పిల్లకలలకు చనుపాలను కృద్ధిచేయును. కృత్రిమపాల ఆహారము నిచ్చి పిల్లలను పోషించుట చేకలగు కనవ్యము, రోగనమదాయము తప్పిపోదు. బుడి 1కి ధర రూ 1.8-0.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, ప్రొఫైటరు, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ,

మన్యస్తలములందు మాళువాజ్జరము

శ్రీమాను శశిభూషణరథో గారు

ప్ర:—మనస్వల్లభములందు ఆరోగ్యయోగ్యము జేయును
దీనించిరా. ఉ:—లేదు.

(ప్ర:—అచ్చోటులందు మాకువాఙ్మర మతిచారుణము
గా నుండుటచే నివారించనేమి యేర్పాటులుజేసిరి.

ఉ:— మన్యశలములందు క్విన్తెను ఉచితముగా పందిరెట్టబడుచున్నది. నిశాఖువల్లుము మన్యమువందు మాకువాళ్ళిగర పరిశోధనజేయుటకై ఒకజట్టు నియమించవలెనని 1923-24 లో నిశ్చయింపబడెను. కాని తగినవైద్యోద్యోగి లేనందున పని ప్రారంభించబడలేదు. 1924-25 సం॥ బడ్జెటులో తావులేకుం డెను. 1925-26 సం॥ కు 8,700 యందులకు ప్రజ్యేకింప యే ర్యాటులుగలవు.

ప్ర:- ఏకస్వీయా స్వాధికము నివారణకుగాను టీకా
లునేయటం యెంతవరకు పయోగించెను? ఉ:- మహారాజు
నుండి చాలదూరముమందు గొంపోవలసి
యుండుటచేతను, విలివిగా అన్నిచోట్లను
పాస్టాఫీసులు లేనందునను టీకాల యోగ్యతలు అంతగా ఫలిం
చలేదు. అందునను యిన్ని ప్రతిభూపంచెయలనుజ్జి కావిన
చో సంఖ్యపికరముగనేయున్నవి. 1928-29 సం॥ 34.2 టీ
కాలు ఫలించెను.

(ప్ర:—విజ్ఞానా యుష్మదు నియమించిన వైద్యోద్యోగి నుల, సానిటరీ ఇన్ స్పెక్టరులు అంత విస్తీర్ణము కాపాడుటకు సరిపోవుదురా? ఉ:—1918 సం|| ఆరోగ్య ఇన్ స్పెక్టరులు 9 గురు నియమించబడిరి. మరీనులగురను, 21 మంది టీకాల ఇన్ స్పెక్టరులను 1925-26 సం|| నియమించుటకు యోర్పాటులు జరు గుచున్నవి.

పైఠాడల వ్యత్యాసము

అర్. వీరయనుగారు

ప్ర:—తావడ ఎలిమెంటరీ గ్రాడు క్రైయానింగు విద్యార్థులలో మహమ్మదీయులకు హిందువులకు మా 10..80 చొప్పున ప్రైయిఫెంటు (ధనపహాయము) ఇచ్చి నిమ్మచూకుల వారికి 9 1/2 రూ. మాత్రమే యేల నిమ్మచూకులు? అంగ్లేయులకు దేశీయులకుగూడ నిర్దిష్టత్యాన కేలకూపి. ఉ:—ధన పహాయమువారివారి చేసిన వ్యయమునుపట్టియందును.

ప్ర:—నిన్ను జాతులవారికి గూఢ ప్రేమారీతిగ నే
వ్యరదా? ఉ:—ఆ విషయమే ఆలోచన జరుగును.

ప్ర:—గార్డీయను ఆలవెస్సు హిందూ మహమ్మదీయ స్త్రీలకే యిచ్చి నిమ్మజాతులవారి విషయమైయేల తలపెట్టలేదు. ఉ:—ఆలవెస్సు, తలపెట్టిన ప్రజ సమ్మజాతి స్త్రీలెవరు నుకొరలేదు. ఆలవెస్సు ఉరచుటా లేదాయనువిషయ మలా చింతపడుదు.

రిజిస్ట్రేషను శాఖ

జిజ్ఞాసీమను కచేరిలందు ఉన్నట్టి వ్యాకరములకు పదాసరి
క్రొత్తవానిని నియమించుచున్నాడు. విరు ఘోరగ్రనునందిగన్న
ప్రాతకద్యోగలకన్న యెక్కువ తెలివి తలులు గలవారా? అటు
నియమించుట కవసరమేమి? ఎన్నాళ్ళనుండి నియమించుచున్నా
రు అని జి. రామేశ్వరరావుగారు ప్రశ్నించెరి.

ఉ:— సరూపరి నియమించుటకు కారణమేమన జిల్లా ఆధికారము ఒత్పగించుటకు తగియుండువారిని శిక్షణమొసగి సమర్థులుగాజేసి పిన్నవయస్కులతో ఆడవోళ్ళగులు సత్పగించ వలెనను తలంపే. ఇట్లయేర్పాటులు యితంగాఖలుయందు జరుగుచున్నవి. రిజిస్ట్రీమను కాఫుయందు ఒక యేడాదినండి ప్రారంభించబడెను.

బహుశా కవిత్వం

ఎ. రంగనాథమొదల్వారు గారు

ప్ర: (1) బహిరంగిల్లాలో 1928కి 34 సం॥ ఏయేతాల్లా
కాలుక కవులను గూర్చి ప్రకటించబడిన (2) వస్తువు: ప్రక
టించి (3) ఎంత విస్తీర్ణము 4. ఆకరపు ఎన్నాళ్లపరమం డెను.
సమయాకార్యము ఎన్నోచోట పారదర్శించి యెంతకాలంగాంచి.

ఉ:— రాయదుర్గం తాలూకాకు చేర్చబడిన 10 గ్రామములు హాగరి నది తూర్పుభాగమునకు మిగిలిన భాగం తాలూకాయంతయు (2) 1924 ఫిబ్రవరి 2 తేదీ, (3) 417.42 చదరపు మైళ్లు 4. కొల్లూరులో నొకటి అల్లిపురమునం నొకటి నవోయకార్జునులు స్థాపించబడెను. మొదటి ది 2-2-24 నుండి 22-9-24 వరకు నుండెను. రెండవది తూలీలు రానందున ఫిబ్రవరిలో 3 తోటలు మాత్రము తెరచియుంచబడెను.

ప్ర:—సహాయకార్యములకు యెంతమంది కూలీలు వచ్చేదివారు. వారికి ఇతరుల యెంత మట్టుచుండెడిది. ఉ:—కొద్దారు సహాయ కార్యమునందు కూలీలసంఖ్య దినప తెలియజేయబడదు. వారితరలగున్న పూర్తిగా తెలియదు.

పనిచేసినవారు	ఉచితసహాయము పొందినవారు
శ్రీబ్రహ్మ	1027 212
మార్క్	1102 257
ఏప్రిలు	1326 351
మే	1891 860
జూన్	1688 517
జూలై	1577 502
ఆగస్టు	694 276
సెప్టెంబరు	425 191

విదప నీదిగువరిని సస్తిమెంటరీప్రశ్నలు చేయబడెను.

ఎ. రంగనాథ మొదలవారు:—క్రిందపేరు నియమింపబడిన సంఘమువారు ప్రతి 5 మైళ్లకు ఒకసహాయ యేర్పాటు చేయవలెనని శిఫార్సు చేయలేదా?

ఉ:—అవును.

ఎ. రంగనాథ:—అట్లయ్యాను 417 చ మైళ్ల కొక ఫ్లంపేర్పరచిన చాలునని ప్రభుత్వమువారు తలంచారా?

రివెన్యూసభ్యుడు:—కలెక్టరుగారు రిటర్నులలో పేర్కొనబడినవి.

ఎ. రంగ:—సహాయ కార్యములు చాలనందునే ఆ షాఫ్టి కూలీలు ఆస్సాముపోవుట తలపించెనా?

రివెన్యూసభ్యుడు:—దీనికి దానికెట్టి సంబంధములేదని చెప్పవచ్చును.

ఎస్. సత్యమూర్తి:—దీనినిబట్టి రివెన్యూ మెంబరు గారటు చెప్పవచ్చును.

ప్రారంభోక్త చెట్ల గ్రామోద్యోగుల బాధ్యత

సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు:—

ప్ర:—ప్రారంభోక్త ఫలములందుల చెట్లవెనకు కొట్టుకొనిపోయిన గ్రామోద్యోగులు లు తరవాదులగుదరా? వారు దొంగలకు పట్టియివ్వకున్నచో ధనముచెలించవలసియున్నదా?

ఉ:—గ్రామోద్యోగుల మాన్యుల ప్రకారము సేరస్థులను వారు నిరూపించి ఫిర్యాదు చేయవలసియుండును. వారి ఆశ్రయములే చెట్లు నశింపజేయుచున్నవని తెలిసినచో వారు ఫిర్యాదు ముద్రాయవ్వవలసియుండును.

ప్ర:—ప్రకృష్టలముల పట్టాదారులుకాని, ఫారెస్టునా కరులుకాని జవాబు వారీకారా? ఉ:—కారు.

ప్ర:—ఇది ఎన్నాళ్లనుండి ఆచారముగ నున్నది? గ్రామోద్యోగుల సంఘముల చర్యను నిరసించ లేదా?

ఉ:—పైన పేర్కొనిన నిబంధన చాలకాలమునుండి యున్నది. ఎప్పుడును నిరసనప్రత్యము రాలేదు. దానినిమార్చ ప్రభుత్వము వార్యవడదు.

పి. శివరావుగారు:—ప్రతినియమనందు గ్రామోద్యోగులపై సేదోనేరము నూచింపబడలేదా?

రివె. సభ్యు:—నాకు తెలియవచ్చుట లేదు.

పి. శివ:—ఏమైన విచారణ జేసి సాక్షులను పరీక్షించుచుందరా?

ఉ:—అట్లు విచారించి శిక్షించుచుందురో నాకు తెలియదు. ఎచ్చుపెట్టు జరుగుచున్నచో సభ్యులు తెలిసినచో విని గోరదను.

టి. నరసింహాచారి:—గ్రామమునను కరణము యిద్దరు జవాబుదారులుగుదరా?

రివెన్యూ సభ్యుడు:—గ్రామాధికారి.

వి. వెంకట రత్నంగారు:—తెలుగున యిటుప్రశ్నించిరి:—

ప్ర:—సమీపముందున్న ఒకవస్త్రపును కామకొనుటకు మనజేకొందు కష్టముగనుకన్నప్పుడు కొన్ని మైళ్లదూరములో

నున్న చెట్లకు ఒక్కమునుమ్యుడు కాపాడుటకు ఆపాద్యము గానా.

రివెన్యూసభ్యుడు:—ద్వివిధప్రశ్నలకు నేను ప్రత్యుత్తరమియ్యజాలను.

విశాఖపట్నంబిల్లా బోర్డుఅధ్యక్షుల

సి. రామలింగరెడ్డిగారు:—విశాఖపట్నంబిల్లా బోర్డువారు అధ్యక్షుని ఎన్నుకొన పాతక్యగోరుమనాడు తీర్మానించిరి.

ఉ:—ఎన్నికస్వతంత్రము కొరకు 1921 జూలై యందు, 1923 ఆగష్టునందు, 1924 ఆగష్టునందు తీర్మానముల గావించిరి.

తుంగభద్రప్రాజెక్టులు

కా. బి. సి. వెంకటరమణయ్యంగారు:—తుంగభద్ర సంకమేళ్లరంప్రాజెక్టులు యింకనుపరిశీలనమునందే యున్నవా?

ఉ:—దామకట్టుఫలములు పరీక్షించిలెను మదరాసు స రిపార్టులకు చెందునంతవరకు పూర్తిఅయినవి. మిగిలిన పరిశీలన కార్యము, ప్రాధికారము ప్రభుత్వమువారిలో సంప్రదించు ని విత్తము గతమార్చిలో నిలుపుజేయబడినది.

ప్ర (2):—పరిశీలన మెంతకాలముపట్టును. ఉ:—ఇప్పుడు చెప్పజాలము.

ప్ర:—పరిశీలనార్థము 1923-24 సంవత్సరమున యెంత ధనము వెచ్చించబడెను.

ఉ:—సంకమేళ్లరము రివెన్యూయనకుగాను, రూ 25,858 వెచ్చింపబడెను.

పెర్ననలు అసిస్టెంటులు

రా. సా. య. రామకావుగారు:—జిల్లాలో రులవద్ద పెర్ననలు అసిస్టెంటు డివిజన్లకులను ఏయేజిల్లాలో నుంచిరి. నుంటూరులో నుంచిరా ఎత్తినారా?

ఉ:—ఈ దిగువజిల్లాలో పెర్ననలుఅసిస్టెంటు డివిజన్లకులను ఏత్తినారా? నల్గొండ, చింతలపాడు, చింతలపాడు, కొయ్యలపాడు, కడప, గంటాపాడు, గోదావరి, నేలమ, తిరుమనాపల్లి, విశాఖపట్నం, తిన్నవెల్లి, గుంటూరులోతప్ప మరెచ్చుటను ఆపని నిలుపుజేయబడలేదు.

స్థానికసంఘముల లెక్కను పరీక్షించుభారము బ్రెజిరి డివిజన్లకులకు తప్పించబడినదని రామరావుగారిప్రశ్నకు తరముగాతెలుపబడెను.

ఎలిమెంటరీ ఉపాధ్యాయులకు కాపీలేషను

అల వ న్ను

టి. ఆదినారాయణగారు

ప్ర:—ప్రభుత్వప్రాథమిక పాఠశాలఉపాధ్యాయులకు పిల్లలసంఖ్యను బట్టి యిచ్చుఅలవెన్న 1922 ఏప్రిల్లోనుండి తీసివేసి జీతములభివృద్ధిజేసిరా?

ఉ:—మదరాసులో ను ఏ జస్టి లోను వారి కాపాఠశాలలందును కడపయందు ఉపాధ్యాయులజీతము లధికముజేయబడెను. స్థానికసంఘముల యాధీనమునకు మారనున్న పాఠశాలలందుమాత్రము హెచ్చింపక, ప్రత్యేకముగా ఆతెవన్ను నిర్మిస్తున్నారను.

ప్ర:—ఆ ఉపాధ్యాయులకు 1923 ఏప్రిలునుండే యీలాభము పొందుచుండిరా?

ఉ:—స్థానికసంఘములందలి ఉపాధ్యాయులకు కాపీలేషను ఆరెవన్ను 1923 ఏప్రిలునుండే తీసివేయబడినది. తదుపరిజీతము లెచ్చుజేయుమని స్థానికసంఘములను కోరితిమి.

ప్ర:—ఈ ఆరెవెన్ను 1922 సం॥ నీయరాధని విద్యా శాఖ డైరెక్టరుగారు స్థానికసంఘములకు ఉత్తరువు జేయగా, వారు వేరొక రూపమాన

కం పెంపరరీ ఆరెవన్నుగా నీయగా, ఆడిటరులు దానిని ఆక్రమ వ్యయముగా నూచించి యుండిరా?

ఉ:—లేదు. ప్రభుత్వమువారి కావిషయము తెలియదు.

ప్ర:—1922 సం॥ పూర్వము స్థానికసంఘములకు జీతముల కొరకే కాక ఆరెవెన్నులకుగాను, కొంత ధనము ఒసంగబడుచుండెనా?

ఉ:—అవును. విద్యాచట్టము ప్రకారము అన్ని గ్రాంటులు ఒసంగబడుచున్నవి.

ప్ర:—నూతన పద్ధతి ప్రకారము వేతనాభివృద్ధికై 1923 నుండి అధికగ్రాంటు స్థానికసంఘముల కొసంగబడెనా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—ఈపద్ధతి 1922 సం॥ ప్రారంభములోనే ప్రభుత్వ పాఠశాలలందు ప్రారంభించగా, యాపాఠశాలలందు 1922 ఏప్రిలునుండి ఉపాధ్యాయులకు అధికవేతనము లూసంగియుండిరా?

ఉ:—1921-22 లో పనిచేసి విరమించినవారికి అట్లు జరిగెను. స్థానికసంఘములలో యెట్లు జరిగెనో ప్రభుత్వము వారికి తెలియదు.

నోటీసు

దక్షిణవల్లూరుఎస్టేటు సీనియరుజమీందారు గారగు శ్రీరాజా బామ్మదేవర నత్యనారాయణ వరప్రసాదరావు బహద్దరు జమీందారుగారి మీద లేబడిన యిన్సాలేషన్స్ గ్రంథములో:—

కృష్ణా జిల్లాకోర్టు ఫయలు.

బి. పి. నెం 21/1924 రు.

ప్రెగ్రంథములో జిల్లాకోర్టువారు ఈదిగువ సంతకము చేసినవారిని “ఇంటరిం రిసీవరు”గా అప్పాయింట్ చేసి ఎస్టేటు తాలూకు యావదాస్సిని స్వాధీనము చేసికొనుటకు ఉత్తరువులు ఇప్పించియున్నారు. సివిల్ ప్రొసీజరుకోడ్డు ఆర్డరు నెం41రు, రూలునెంబరు 1, లోని అధికారము యావత్తు వారికి ఇప్పించియున్నారు. సదరు ప్రకాశము ఆన 1924 సం॥ రెం॥ డి 10 నవంబరు లేదిన వప్పసంత చేసికొనడ మయినది. గనుక ఇంతటి నుంచి సదరు ఎస్టేటుకు సంబంధించిన వ్యవహారములను గురించిన్ని, పరిపాలనావిధానము యావత్తున్న వారిచే జరుపబడును. గనుక వారికి వ్రాసుకొనవలసి యుండును. అట్లు పైన ఉదహరించినప్రకారము జరుగక జమీందారుగారిలో జరుపుకొనువారికి గలుగునవముకు వారు (రిసీవరుగారు) ఎంతమాత్రము జవాబుదారీకారు. సదరునవ్వు వారే భరించవలసియుండుంది. ఎస్టేటులో నిమిత్తము ఉండదు. ఇంకేగాక, రాజాగారు ఇవ్వవలసిన లాకీదార్లకున్నా, ఋణాధులకున్నా కూడా సదరు ఎస్టేటుమీద రావలసిన బాధకులన్నిటి విషయములోనన్నూ ఈదిగువ సంతకము చేసినవారికి డి 15.12.1924 లేదీలోగా తెలియపరచుకొనవలసి యుండుంది.

మదిరీతట్టాము. } వడ్డాది పేరాజు, బి. ఎ. బి, ఎల్. 16.11.1924. }

కృష్ణా జిల్లాకోర్టువారిచే నియమింపబడిన ఇంటరిం రిసీవరు.

వైద్యరత్న

పండిత డి.గోపాలాచార్యుగారి

ఆయుర్వేదాశ్రమము

జార్జిటౌన్ మదరాసు

సుప్రసిద్ధ శాస్త్రీయాయుర్వేదవిద్యవేదములు దొరకు స్థలము

క్యాటలాగులు కోరు వారికి ఉచితముగ పంపబడును

ఆయుర్వేదాశ్రమము, 41, ఆచారప్పన్విధి, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.

నవలలు సరస్వతీగ్రంథమండలి నవలలు

(ప్రకాశకుడు:

రాజమహేంద్రవరము

సంపాదకుడు:

అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి,

తల్లావజ్రుల శివశంకరశాస్త్రి,

సూతనకథాకల్పితములు—భాషాంతరీకరణములు—మృదుమధురపద సహితములు—మనోరంజకములు—నగు నవలలు రెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాటికోజెందు. ప్రవేశదరము 0.4-0 యిచ్చి చందాదారులకు బహువారికి పోటీజాగాక చందాదారులకు రు 1.0-0; ఇతరులకు రు 1.8-0.

కుముద్వతి

రచియిత: శ్రీమతి పులవర్తి కమలాదేవి

మనోహర మైనపదలాలిత్యము—చమత్కారకథాకల్పనము—కుముద్వతి ధైర్యసాహసము—రామానందని యుదారణభావవర్ణనము—మిక్కిలి రామణీయకము. స్త్రీలు వ్రాసిన గ్రంథ మిట్లుంటుంది యిది యని చదువరులు తలంతురు. వెల చందాదారులకు రు 1-0-0; ఇతరులకు రు 1-8-0.

భద్రవేషి

తెలిగించినది: శ్రీయుత చిల్లరిగ శ్రీనివాసరావు.

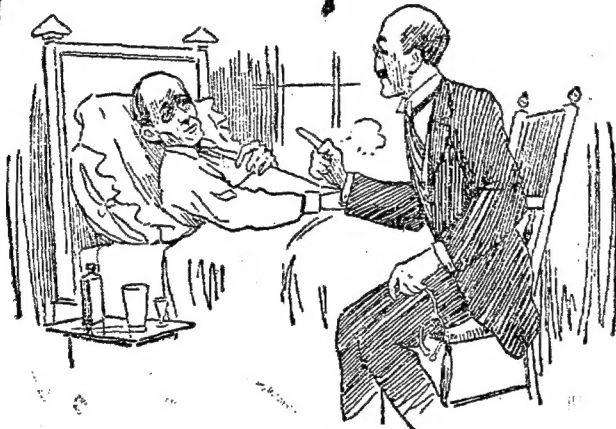
ఇందలికథ లతిచమత్కారములు—హంతకు నశ్వేషించుట—చీటివోరి కట్టుకొనుట—మున్నగుగహస్యా శ్వేషణము లిందు మిక్కిలి రమ్యముగ వర్ణింపబడినవి. వెల చందాదారులకు రు 0-8-0; ఇతరులకు 0-12-0.

నరముల బలహీనత, దుర్బలత్వము, నశ్వంతకత్వము, రక్తహీనత, ఆజీర్ణము, నలభ్యము, చెడురక్తము, రోగము నుండి తేలుట, కారణము మూలబిందువు సంబంధ ప్రావృధ్యము, ఆయాసము, మెదడుక్రమజెందుట, కుష్మించుట అన్ని స్త్రీ సంబంధమైన వ్యాధులు, రోజుకు, సెకండ్లము మొదలగువాటికి స్వస్థము చేర్చి తయారుచేయబడిన

నర్వి నన్ ఒక్కటే మీకు గుణ మిచ్చునది.

NERVINUS

Your Only Chance.

ఆ సేకమైన ప్రత్యేక ఔషధములు గుణ మిచ్చునోయినప్పుడు “మీకు ఇదియే ఆధారము” అని వైద్యుడు నిశ్చయించును. కాబట్టి ఏ. డి. షేక్! షేక్! షేక్! ఫూరు, సింధునండి వ్రాసినది “అది మిక్కిలి ఉపయోగకారి” డాక్టరు ఎన్. మాస్సి, అహమదాబాదునుండి వ్రాసినది “న్యూరన్ స్త్రీనియో రోగికి మంచి గుణ మిచ్చునది” డాక్టరు ఎన్. సి. దత్తు, క్యానిటరీ ఇన్స్టిట్యూట్, కాకతూరు, కలకత్తానుండి తెలిపినది: “అమోఘమైన గుణము కలిగినది” డాక్టరు ఆర్. ఎన్. ఘోష, జమతానండి వ్రాసినది: “ఉపయోగము లేదని చేయవలసినది” వ్యాధులు బాగుగా కుదిరినవి” డాక్టరు డి. ఏ. వెకరెసిలోనుండి వ్రాసినది: “అత్యద్భుతము”.

ఒకసెలకు సహజపు స్వస్థముతో మిలితమైన నర్వినును ఔషధము ధర రు 5.0-0, మైన రుద్దుటకు ఔషధము బుడ్డి 1.5 ధర రు 2.5-0. రెండుమంకలసి రు 7.0 0, వి. సి. చార్మి ప్రత్యేకము. తీవ్రతమయొక్క సౌఖ్యమును ఆహారమిందుకు యిష్ట మున్న వారందరును తక్షణమే ఈ దిగువ విలాసమునకు వాయుడు. **BEHAR CHEMICAL WORKS,** CLEVELAND ROAD, 1482 BHAGALPUR. Telegrams “Chemists,” Bhagalpur. or direct from agents Messrs. W. E. SMITH & Co., Ltd., and Branches Madras and Ootacamund. Messrs. Dadha & Co., Asvin & Co., Iyannoo Mudaliar, Madras. A. Abid & Co., Hyderabad, Deccan, Woollen Mart, Mangalore. T. C. Nataraj & Co., Mysore, Spencer & Co., Champion Reefs Colombo Apothecaries Co., Ltd., Colombo, and Chemists and Druggists everywhere.

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అస్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

మంచి అభివృద్ధిలో నున్నది

27 సం॥ 1 ములనుండి మిక్కిలి మిశ్రవ్యముతోను జాగ్రత్తతోను నిర్వహించబడుచే గలిగినఫలము.

నేటికి రు 2,29,00,000 లు ఆస్తిగలదు.

ఈ కంపెనీలో తప్పక మీరు భీమా చేయవలెను.

బెంగళూరు బ్రాంచి 152 కమ్యూనియల్ బిడ్, మద్రాసు బ్రాంచి 9/10 సెకండులై నుబీది.

నాయకులకు స్వాగతము

సర్పాధి ఆర్థరు ఖాయవరముట

(స్వకీయవి లేఖరి)

గోదావరిజిల్లాజడ్జి తీర్పు

కాకినాడ, నవంబరు 18:—దేశబంధు చిత్రరంజకాదు గుగాటికి కాకినాడ పురపాలకసంఘము యిచ్చినస్వాగతము అన్వీతించువగై రాఖర్పులు చైర్యకాగారిని పెట్టుకొనునున్న సర్పాధి ఆర్థరునుగురించి గోదావరిజిల్లా జడ్జికోర్టులో సదరు ఆర్థరు అనా, యమని కొట్టివేయుమని పిటిషనుదాఖలుచేయబడెననియు, సదరాపిటిషన్ కొట్టివేయును సర్పాధి యిచ్చుకొనినవలసినదన్నట్లును జడ్జి ఆగష్టు 28వ తేదీని తీర్పుయిచ్చినట్లు యిచ్చినవలసిన చదువులకు తెలియజేయబడెను. సదరు తీర్పు యాక్రింద పూర్తిగా తెలియజేయబడెను.

“పిటిషనురుయొక్క ముఖ్యమైనవాదమేమనగా, స్వాగతప్రముఖ నివ్వమును తీర్మానమును కలెక్టరు రద్దుపరచలేదు పన్నెండు చేయలేదు అని.

“4 వ షెడ్యూలు 58 వరుసలుక్రింద పు. పా. సంఘము సాంక్షికపాండనక్రర లేదనికూడ విధింపబడెను. అసలుజరిగినదేమనగా, కలెక్టరు సాంక్షనుపుచ్చుకొననందున సంఘమువాటికి అధికారములేదే చేసినతీర్మానమును చైర్యను తనకి స్వబడిన అధికారములప్రకారము అనుబలోపెట్టెను. తీర్మానములో “కలెక్టరుయొక్క సాంక్షనులోపడి” అనియుండవలసినది. అట్టిపదములు తీర్మానములోపించునపుడు సాంక్షిక వచ్చే వరకు సంఘము తమయధికారముల ప్రకారము చేయుట లేదని చైర్యకాగారినిపించవలసినది. ముందే సాంక్షిక Previous action అనెనరమని 40 వ రూలులో నున్నది. కాని 58 రూలులో ముందే “previous” అనుమాట లేదు, అని నాదించబడెను. అందువల్ల సాంక్షిక కాకపోతేను సాంక్షను కాబడెనరకు తీర్మానము చట్టబద్ధమైన బైండింగులేదన్న ఫితిమారదు. చట్టబద్ధమైన బైండింగులేని తీర్మానమును చైర్యను అమలులో పెట్టినందువల్ల చేయబడిన ఖర్చును స్వయముగా బాధ్యుడయ్యెను. పిటిషనురు నడియే అయినయెడల సంఘమువారు ప్రతికభ్యునికి మ్యూనిసిపల్ ఫండ్ లోనుండి రూ 100 లు యివ్వవలసినదని తీర్మానించును. అప్పుడు చైర్యను అట్టి తీర్మానమును అమలులో పెట్టవలసి యుండును.

2. సంఘమువారి అధికారములకు మొడిచేసిన తీర్మానమును అమలుజరుపు ప్రయత్నములు చేయుట చైర్యకాగారి విధికారు. చైర్యకాగారి చట్టవిరుద్ధముగా చేసిన ఖర్చులను బట్టిచేయుటకు లోపై యుండెను.

3. ఆశాస్త్రియమైన తీర్మానముల క్రింద చేయబడిన ఖర్చును మొట్టమొదటనే పట్టికేయవలసినది కలెక్టరునకు లేదు

4. ఖర్చులతో పిటిషన్ కొట్టివేయబడెను.

అద్భుతమరణము

వంగర రామకృష్ణయ్యయను 24 సం॥వయస్సుగల వైదిక బ్రాహ్మణ యువకుడు కార్తీకమాసమున విశ్వము రామకును నరసింహంగారి యింటియందు పురాణము చెప్పుచుండెను. కడచిన పౌర్ణమి సోమవారంనాడు పురాణములోని ఒకవైద్యుడు కార్తీక సోమవార ప్రతాపాణముచే బొందిన కైలాసప్రాప్తి కథాభాగమును చదువుచు “అనిగో భిషానమునచ్చిన”దని పలుకుచు కన్నులుమూసికొని పౌరాణికుడుగూడా కైలాసమునకేగెను.

అదేసమయమున నోకయోగి వేగోకవిధియందు ఆనందబాష్పములతో విమానమును గాంచినట్లు తనవృత్తాంతముచే నృత్యముచేయుట మరియు విచిత్రము. మరునాడు భజనలతో, బ్యాండు మొదలయిన వివిధ విశేషములతో, కళిబరమున కుచిత్రీయ లాసర్పబడెను.

పొత్తూరు హనుమంతరావు, తెనాలి.

ప్రభాకరశాస్త్రిగారి గ్రంథములు

1. శృంగార శ్రీనాథము శ్రీనాథుని సమగ్రచరిత్ర	200
2. చాటుపద్య మణిమంజరి 2 భాగము	160
3. “ “ ప్రథమభాగము	140
4. ప్రబంధరత్నావళి.	180
5. మాన్వాల్మమచ్చుట	040
6. తంజావూరి ఆంధ్రరాజులచరిత్ర.	060
- మరిమంజరి ఆఫీసు, 3/15 స్ట్రుతంబిబిడి, తిరువల్లి క్కే.జి.

భ ద రు

— 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 10

మహాత్మ నకు భూదానము

ఒక ఆంధ్ర సోదరుని భక్త్యోద్యమములు

2000 రూపాయల కిన్నెతు గల భూవసతి

శ్రీయత మానేని మునిస్వామినాయుడుగారు, చిత్తూరుజిల్లా, పుత్తూరుడివిజయ, చవరంబాకం గ్రామవాస్తవ్యుడు, కమ్మవారు.

దాన పట్ట

నేను మహాత్ముని శిష్యులొకటితో నొకడను. పరాధీనులుగానున్న భారతీయులను ముఖ్యముగాను, సమస్త మానవజాతిని గూడ ఉద్ధరింపటకును, మానవుల పూర్వయస్థిమలకుండు భగవంతుని మరల ప్రతిష్ఠించి కలహభూయిష్టమును ప్రపంచమును ప్రేమమయముగా నొనరింపటకును మహాత్ముడు తన సర్వమును ధారపోయుచున్నందున నాకుగల భక్తికి మాచనగా దాన విక్రయాధికారముతో నా స్వాత్మతమగు 2000 రూపాయలకిన్నెతుగల భూవసతిని (దివాను కరముచందు గాంధీగారి కుమారుడు, బనియా, 55 ఏండ్లువయసు, బొంబాయిరాష్ట్రము లోని ఘూర్జరజేతమున సబర్బరీ ఆశ్రమమున నివాసము, హౌసుదాను కరంచందు గాంధీ ఆసు నామధేయము) మహాత్మునకు (వేంగునాయుడుగారి కుమారుడు; కమ్మవారు, 88 ఏండ్లు వయసు, చెన్నపురి రాష్ట్రమున చిత్తూరుజిల్లాలో పుత్తూరుడివిజయలో చవరంబాకము గ్రామమున నివాసము, మానేని మునిస్వామినాయుడు డను నామధేయము) నేను దాన పట్టావ్రాసెయిల్చి సదరుభూమిని సదరు మహాత్మునకు స్వాధీన పరచడమైనది.

1. చవరంబాకంలో - మాన్యంనంజ - రెండవతరగతి భూమి 220 నంబరు 10.8.0 గుంటలు 221 నంబరు 10.8.0 గుంటలు. హద్దులు దక్షిణము నా (మునిస్వామినాయుడు)

భూమి. తూర్పు రావుల చిన్నమునిస్వామినాయుడు భూమి. పశ్చిమము నాభూమి. ఉత్తరము చిన్న స్వామినాయుడు భూమి.

2. కీలంబాకం గ్రామములో మూడవతరగతి పల్లం 185 నంబరు 4-0-0 గుంటలు. 186 నంబరు 4-0-0 గుంటలు. హద్దులు తూర్పు రావుల చెంగమ్మనాయుడు భూమి. దక్షిణం రావుల మునిస్వామినాయుడు భూమి. పశ్చిమంలోటిమాన్యం. ఉత్తరం రావుల చెంగమ్మనాయుడు భూమి.

3. తిప్పాపురం గ్రామంలో ఒకటవతరగతి పుంజమెరక 89 వ నంబరు 22-0-0 గుంటలు. హద్దులు ఉత్తరం కరమా మాన్యం. తూర్పు గురునాథరెడ్డి భూమి. దక్షిణం తిప్పాపురం వెళ్ళేరోడ్డు. పశ్చిమం డిటో రోడ్డు.

4. 20 వ నంబరునయ్య. తూర్పు చెంగలాయాచారి భూమి. దక్షిణం శ్రీనివాసరెడ్డి భూమి. పశ్చిమం స్వామిరెడ్డి భూమి. ఉత్తరం రావుల చెంగమ్మనాయుడు భూమి.

(సంతకం) ఎం. మునిస్వామినాయుడు,

21-10-24 చవరంబాకం.

(సరియైనకలు)

అని దానపట్టాలోనున్న దని తిరుపతినుండి శ్రీమాన్ కె. రాజగోపాలాచారిగారు మాకు వ్రాసెరి.

బందరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

మృనిసిపలుసంఘము

బందరు మృనిసిపల్ పరిపాలనా నివేదికలో విద్యాశాఖ నొక అనుభవజ్ఞులగు సభ్యుని కొనంగబడినటుల వ్రాయబడినది. ఘోషారు మూడునెలలక్రిందట విద్యాశాఖ పరిపాలనను. రా. శ్రీ మదునూరి వీరభద్రయ్యగారికి సర్వాధికారముతో నొసగివేసినది. నాటినుండియు వారు పాఠశాలలను స్వయముగా తనిఖీచేయుచు, వారి న్యాయవాద వృత్తిభారము యొక్కవగానుండి తగ్గించుకొనుచున్న స్థితిలో దీనికొకట దినమునకు రెండుమూడుగంటలు వినియోగించుచు పట్టణంలో పనిచేసి నిద్రావస్థలోనున్న మృనిసిపలు స్కూళ్లను మేలుకొల్పిరి. విద్యాశాఖకు సంబంధించి సర్వాధికారము వీరికొనంగబడినప్పటికి ఉపాధ్యాయుల నియామకములు మొదలగునవి ప్రభుత్వ విద్యాశాఖాధికారంలోను, మృనిసిపల్ స్కూళ్లు సూపరిండెంటులోను సంప్రదించి చేయుచుండిరి. వీరు యీ ప్రకారము కష్టపడి పనిచేయుట స్కూలు టీచర్లు మొదలయిన వారికి కంటకముగానే యుండియున్నది. సోభ్యమున కలవాటుపడినవారు కష్టపడుట కియ్యకొనజాలరు. ఈస్థితిలో పరిపాలనానివేదిక చర్చకు వచ్చినది. ఆచర్యలో సంపూర్ణ అధికారము అన్ని శాఖలలోను చెయిర్చును గారికే కలదనియు, ఇతరులెవరిని యెక్కా పరిపాలన ఒప్పజెప్పినను అధ్యక్షుని అధికారమునకు లోబడియే యుండవలెననియు, పరిష్కార ఉత్తరువులు వారే వేయవలెననియు అభిప్రాయము సభవారు వ్యక్తపరిచిరి. ఈ అభిప్రాయము ననుసరించి శ్రీ వీరభద్రయ్యగారు తమ విద్యాశాఖాధికారపదవికి గతనెలలో రాజీనామా యిచ్చినటుల తెలియుచున్నది.

మోటారుప్రమాదము

సోమవారము మధ్యాహ్నము రెండు మోటారుబండ్లు పోటీబడి నోయల్ కాలేజి రోడ్డుమీద పోవునపుడు నొక చాకలి కుట్టువానిమీదుగ ప్రమాదవశేషము పోవుట తలపించినదనియు నాకుట్టువాడు వెంటనే మరణించినాడనియు తెలియుచున్నది. మోటారుతోలవారి నిద్దరిని అరెస్టుచేసి జామీనుపడ నదివలయుల ననుచున్నాము.

నా అసంతృప్తి

మహాత్మాగాంధీ

ఈ క్రింది వ్యాసము మహాత్మా గాంధీగారు నవదీపన ప్రతికనుంచి అమృతబహుపత్రక వారాంగ్లమున కనువదించిరి.

వైస్రాయిగారు పేల్చిన బాంబునుగూర్చి యంగ్లండ్లలో వ్రాసెడివిగాని, ఆ వ్రాతతో నేనెంత మాత్రము తలెత్తడకలేదు. ఎంత సత్యముగా ఎంతగట్టిగా వ్రాసిననూగట్టిగా బలముగా చేసినవనీ ఆ వ్రాత సరితూగజాలదు. మన దేశములో ప్రభుత్వ విధానము మహా తీవ్రమైనవనిగా నున్నది. వైస్రాయిగారు చేసినవనీ నా వ్రాత తూకము గాలేదు. మంచుమన్న బొగ్గును నీళ్ళతో చల్లార్చినట్లుగా, యీ శిరంకుత నిర్బంధపు మంటను ఆహింసా నిర్మాణపు నీటితో నార్చివేయవచ్చును. కాని ఆ ఆహింస ఎక్కడనుంచి తేగలదు? ఆహింస మనకు చాలాదూరముగా నున్నది. ఆహింసా సహాయము, కాసనోలంఘనము, యీ రెండునూ, నామావశిష్టములుగా నున్నవి. ఈ రోజులలో హిందూ మహమ్మదీయులే దెబ్బలాడుకొనుచుండ నున్నయెడల, ప్రస్తుతము లక్షలకొలది జనులు నూలునడవము న్నయెడల, హిందువులు అస్పృశ్యతను దుమ్మునలె దులిపివేసి యున్నయెడల, ప్రస్తుతము వైస్రాయిగారు వేసిన బాంబుగుండు ప్రయోగమే కాదు.

రాష్ట్రములు తడబడుచున్నవి

మీరు ఆహింసను మరిచిపోయినారు. చొప్పదంటు తు మాపల చెప్పకొని హిందూమహమ్మదీయులు కొట్టుకొనుట ప్రారంభించినారు. రాటము కాస్తూరమే వ్యాపించినది. పరదేశపు గుడ్డలమీద మోహము యింకాచావలేదు. ఎవరో కొద్దిమంది హిందువులుమాత్రమే అస్పృశ్యతానివారణ ప్రాయ శ్చిత్తము చేసికొనినారు.

ఇట్టిస్థితులలో ప్రభుత్వముయొక్క నిర్బంధ దౌర్జన్యాల నెదుర్కొను ఆయుధములు ప్రజలవద్ద లేవు. ప్రభుత్వమువారు వంగదేశముయొక్కయు, చిత్తరంజన దాసుగారి యొక్కయు రెక్కల తెగగొట్టవలయునని ప్రయత్నించుచున్నారు. మిగతా రాష్ట్రములు తడబడు చున్నవి. లక్షలకొలది వ్యాసములు ప్రభుత్వచర్యను నిరసించుచు ప్రయరింపబడినవి. అవి చాలా తీవ్రముగా కోపముగా నున్నవి. కాని ఒక్కసంగతి స్పష్టమగుచున్నది. ఏమిటన ప్రజలు యంతకన్న (వ్యాసములు కోపముగా వ్రాయుటకన్న) ఏమియు చేయలేరని తోచుచున్నది. ఇందుకే నా అసంతృప్తి ప్రభుత్వనిర్బంధములకు జవాబుగా మనమేమైనా గట్టి పని చేసి యుండినయెడల నేను గమ్ముగ నుండెడివాడనే. పత్రికా సంపాదకుడునుగా నుండకుంటే నిశ్శబ్దముగా నుండెడివాడనే గాని పత్రికాసంపాదకుడుగా నుండుట మూలమున నా యభిప్రాయము నీయవలసి వచ్చినది. అందుచేతనే నేను యంగ్లండ్లలో వ్రాయవలసి వచ్చినది. అందుచేతనే దానినిగూర్చి యింకా వ్రాయవలసి వచ్చును. మాటలాడవలసి వచ్చును.

ప్రతిక్రియ యేమిటి

ఇదంతయు నాకు చాలా కష్టముగా నున్నది. మనసు నొచ్చుచున్నది. 1921 లో ప్రభుత్వము విజృంభించినపుడు ఆదుర్దా పడలేదు. ఎందులకన అప్పుడు మనము చేయదగిన ప్రతిక్రియ గలదని దానిని సందర్భసాధరముగా నుపయోగించుట కూడ తెలుసునని నేను నమ్మియుంటిని. కాని యిప్పుడు ప్రతిక్రియ చేయవలసిన యదను దాని ప్రయోజనము మనకు తెలియలేదని విచారించుచున్నాను. ఇందులకే నామనసు నొచ్చినది. పాఠకులుగూడా నా వలెనే నొచ్చుకొందురని తలచెదను. శుద్ధముగా, ఏకముగా, స్వీయాధారముగా, ఉండే యిండియా నెవ్వడు భయపెట్టగలడు? ఎవనికి కళ్యణగును? అట్టి ఇండియా? ఎక్కువగా చేయదగిన దేమియు లేదు. ఇంతనూత్న విషయమును నేను ఏలా బోధపరుతును. నేను యిండియా నామాదిరిగా చేయుదనునియే మహమ్మదీయులను దరి కేర్చుచుంటిని. అస్పృశ్యులను కలుపుకొన మంటిని. నూలునడవకు మంటిని. ఇట్లు చేయుటలోనే ప్రతిక్రియగలదు. ఈ ప్రతిక్రియలోనే వంగదేశము తద్వారా హిందూదేశముమోక్షము పొందుమార్గము కలదు. ఈ విషయములో ఏమాత్రము సందేహము లేదు.

పంజాబు రాజకీయ సభ

డిశంబరు 5,6,7 తేదీలలో లాహూరులో జరుగును. డిశంబరు 5,6,7 తేదీలలో లాహూరులో రాజకీయభవనపుట నిర్వహణమైనది. సన్యాససంఘముగూడ ఏర్పరుపబడినది. రాజకీయ శిక్షకుల సభగూడ దానితోపాటు ఇరుగగలదు.

(ఆ. ప్రె.)

రాజకీయపక్షములందైక్యత

రామలింగారెడ్డిగారి యభిప్రాయములు

ఒక హెచ్చరిక

గాంధీ-వాసుదేవబడికను గురించియు వివిధరాజకీయ పక్షములయందు వికృతముగనుంచియు చెన్నరాష్ట్రీయ కాసన పథలోని సంయుక్తజాతీయపక్ష నాయకులలో నొకరగు కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారితో నీదినమున మాపత్రిక నిధి సంభాషించగా “గాంధీ-వాసుదేవబడికతో సంపూర్ణముగ నేకీభవించుచున్నాను” అని రెడ్డిగారు వెంటనే ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. రెడ్డిగారు భారతదేశ రాజకీయ పక్షానుకూలగుంచి తమ యభిప్రాయములు, తాను గతగోవావరిజల్లా మహాసభ కును, వాలాబాజ్ జిల్లా మహాసభకును వ్రాసిన లేఖలందు స్పష్టముగ తెలుపబడెననియు నుడివెలి.

“సరిగా నేనా లేఖలయందు చెలిపిన విధానమునే గాంధీ-స్వరాజ్యపక్ష యొడంబడికయు, అటుతరువాత గాంధీయ చాతుర్యమును, స్వరాజ్యపక్ష నాయకులను గావించిన ప్రకటనలును ప్రసవరచుచున్నది. ఈయొడంబడికను కాంగ్రెసువారు ప్రజపరిచినయెడల, భారతదేశమున వికృతపద్ధతి యేర్పడుటకు వీలగును. వికృతపద్ధతి అనగా (1) వ్యక్తిస్వార్థత్రైత్యము, సభాస్వార్థత్రైత్యము, వాదాపత్రికా స్వార్థత్రైత్యములు మొదలు గాగల జాతీయచాతుర్యకారకును, సంపూర్ణ బాధ్యతాయోగ్య ప్రభుత్వము కొరకును పోరాడుటకు సంసిద్ధముగ లేనివారు, యుద్ధపక్ష మొకటి (2) లోకలబ్ధియు, మనవిపాటికీయు, రాష్ట్రీయ, కేంద్రకాసనసభలు మొదలుగాగల ప్రతిసంస్థను నుపయోగించి, ప్రభుత్వమువారిని అభివృద్ధికరమగు విధానమునో లేక ప్రాతాధికార నిరంకుశ చర్యల బహిరంగముగ తిరిగి యవలంబించు విధానమునో యవలంబించుచుండు బలవంతకట్టుకును సిద్ధముగనున్న జాతీయవాద పక్షము నురియొకటి.

నూలునడుముట నభ్యుత్పాదక

నూలునడుముట గృహపరిశ్రమ. స్వయంగా వడికిగాని వడికించిగాని పంపవచ్చునని గాంధీ - స్వరాజ్యపక్ష యొడంబడికలో నిర్ణయించుట కద్దరులోగల గృహపరిశ్రమ స్వభావమున కనుగుణముగ నున్నది. నేతలేయుటనుగూడ గృహపరిశ్రమగ నొనర్చుటకు ప్రోత్సహింపవలసినదనిగూడ గోరెదను. ప్రస్తుతముగల ఫ్యాక్టరీ మిషినుపరిశ్రమల అవశ్యకతను తృప్తికరించు అభిప్రాయములే నేను బలపరుపజాలను. యంత్రపరిశ్రమలును గృహపరిశ్రమలునుగూడ అభివృద్ధి కెందుటకు మనదేశమున కావలసినంత యవకాశము గలదు.

వికృతకు రెండుమార్గములు

నేర్వేరజాతీయపక్షములయందైక్యతనుగలుగజేయుటను గురించి రెడ్డిగారిట్లు నుడివెలి. ప్రస్తుతసాతనపరిస్థితులవలన అన్ని జాతీయపక్షములు నొక్కపక్షముగ వికృతమందుటకుగాని లేక జాతీయదృక్పథమునందుటకొరకు నేర్వేరపక్షములవారందరను సంయుక్త కార్యక్రమము నేర్వరమనని సంయుక్త పక్షముగ పనిజేయుట గాని సాధ్యమగుట యేగాక, మలభ సాధ్యము గూడ నయ్యెను. ఇంకను గూడ ఏజాతీయవాదయొనను అపక్షమునజేర నిరాకరించి వేరుగానున్నయెడల ఆట్టివారి చిత్తశుద్ధిని, జాతీయతాభిమానమును ప్రపశించుటకు సిద్ధపడెదను.”

“సంయుక్తపక్షము” అనుమాట నుపయోగించుటకు కారణముగలదు. బహిష్కారకార్యక్రమము చేత మాత్రమే చాలమంది జాతీయవాదులు కాంగ్రెసును వదలి వెలుపల పని జేయుచుండవలసి వచ్చెను. వారట్లు చాలకాలముగా పనిజేయుచుండుటచే, ఇప్పుడు కాంగ్రెసుద్వారము తెరువబడినంతమాత్రమున వెంటనే ఒక్కమారుగా తిరిగి లోనికి జొరొడవాలను. కాని ఒకమారు కార్యచరణకు అనుగుణమునంత వికృత ఏర్పడినతరువాత క్రమక్రమముగా సంపూర్ణైక్యత దానియంతట నదీయేగలుగును. వికృత రెండువిధములుగా గలుగవచ్చును. 1. పాక్షిక సిద్ధాంతములపై సంతకములుపెట్టుటవలన 2. కార్యచరణకొరకు భాగస్వాములగు శుంకుట కంగీకరించుటవలన. ప్రస్తుతపరిస్థితులందు పై రెండవపద్ధతిని నేను వలదనజాలను.

వికృతకుగావలసినవరతులు

వికృతకృతమైన విలువయుండవలసినన యెడల రెండు గుణము లుండవలెను. 1. అవలంబించు కార్యక్రమ పద్ధతులను గురించి ఏకాభిప్రాయము. 2. అన్ని పక్షములనుసంబంధించిన

కార్యనిర్వాహకపద్ధతువారియొక్కగాని, ఒక దైర్ఘ్యకటియొక్కగాని నిర్ణయమునకుబద్ధతై ప్రవర్తించుటకు ఒక్కొక్కటా. ఏపక్షమువారుగాని, అట్టినిర్ణయములచేకట్టుబడుట కంగీకరింపకయే, యూరక కాంగ్రెసునందు జేరగోరునెడల అందువలన లాభము లేకపోవుటయేగాక సంపూర్ణైక్యతనిశ్చయముతోను, పట్టునల తోను సాగింపవలసిన కార్యక్రమమును నిర్వహించుటలో మన శక్తిని, సంఘీభావబలమునుగూడ భగ్న మొనర్చును. అందు చేతనే, బొంబయిలో జరుగనున్న ప్రముఖులసభయొక్క సభ్యుల తిరుగుల గురించి నాకు సంశయముగ నున్నది. ఈసమావేశము నకు పరస్పర వ్యతిరేకములగు రాజకీయపక్షము లాహ్వానింపబడెను. అధికార నిరంకుశవిధానమునందు తెంగాలు నిర్బంధములు ఒక్కయంశము మాత్రమే గదా. ఏ పక్షము గాని ఈఒక్కనిర్బంధములను నిరోధించుటకుదాత్ర మంగీకరించి, మన యభివృద్ధికిని స్వపరిపాలనకును విముఖముగ ప్రభుత్వవిధానమునంతను నిరోధించుట కంగీకరింపనియెడల, అట్టిపక్షమును ఆట్టివారిని జేర్చుకొనుటవలన యుపయోగముండదు. మనము గోరునది మంచిక క్షింతమగు నిర్వాహముగల రాజకీయసంఘముగాని, నామమాత్రము దెల్పామునం దొక్కచో సమావేశమై అచ్చటనుండి తిరిగివచ్చి కాసనసభలందును, ఎన్నికలందును పరస్పరముప్రతిఘటించుచుండు వికృతీగాదు.

రెండువైపులను ఎదుర్చుట

గాంధీ-స్వరాజ్యపక్ష పుటాడంబడిక నంగీకరించుచో ప్రభుత్వమువారిని రెండువైపులనుండియు యెత్తిరింపవచ్చును. (1) కాసనసభలోనుండి (2) వెలుపలనుండి. ఈవిధానమునుపయోగించిజూచుటకు తగునవకాశము నొసగవలసినదనియు బహిష్కారవాదులకు విజ్ఞప్తియొనర్చుచున్నాను. దేశములోనిపనిని, కాసనసభలోనిపనిని జేరుపరచుట వివేకముగపద్ధతిగాదు. కాసనసభలోని జాతీయవాదులను, బహిష్కారవాదులనుగూడ, ఒక్కఅధికారియొక్క యాజమాన్యమున, కలిసిపనిజేయవలెనని, గోవావరిజల్లా మహాసభ నేవ్రాసినజాబునందు నూచించి యుంటిని. నిర్వాహకార్యక్రమమునందును కాసనసభాకార్యక్రమమునందును వారొకరికొకరు సహాయమొనర్చుకొను మండవలెను.

నిర్బంధవిధానము-దేశములోని

కాసనసభ కార్యక్రమమువలన నిర్బంధవిధానము నెంతవఱకు నిరోధింపవలసినను ప్రశ్నకు రెడ్డిగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు “కాసనసభలో జాతీయవాదులకు గలబలమును పట్టియుండు”ననిరి. “వారు అధికసంఖ్యాకులగు నున్నను కాసనసభలో ప్రభుత్వవ్యర్థుల నిరోధించి, ప్రభుత్వమువారు నిరంకుశముగ వర్తించుచున్నారని బహిరంగపరచుటకే వారు ప్రయత్నించెదరు. తెంగాలునందుగాని మధ్యరాష్ట్రములలోగాని సాధ్యమైనదియే.” అదర్శమునందుటకీ నిరోధముజాలునాయను ప్రశ్నకుప్రత్యుత్తర మొసగుచు, “అది దేశీయపరిపాలనాధికారమును తమచేతులలో నుంచుకొనఁజూగుగాను బ్రిటిషుప్రభుత్వము వారెంతవఱకు అనముగ నిరంకుశపద్ధతుల నవలంబింతురను విషయముపైనాధారపడియుండునని రెడ్డిగారునుడివెలి. కాసనసభలు, ప్రభుత్వమునెదుర్చు పాధనములలో నొకటిమాత్రమే. దేశములో జేయవలసిన పనిని గూడగలదు. ఈ రెంటిలోను దేశములోని పనియేపెద్దది. కాసనసభల కెన్నకొనబడిన సభ్యులు ప్రజల రాయతారులను. రాయతారులను, ప్రజలకేక్రిపై నాధారపడియుండును. తుదకు ప్రజలే ప్రత్యక్షముగా, బ్రిటిషువస్తుబహిష్కారము మొదలగువాని రూపమునను, అప్రత్యక్షముగా, సాంఘికసంస్థలు మొదలగువాని ద్వారానిరోధనమును ప్రారంభింపవలెను.”

హెచ్చరిక

“నామమాత్రపు జాతీయవాదుల ఉపద్రవము నుండియే ప్రస్తుతము సంగక్షించుకొనవలెను. ఇట్టివాడు, ఎన్నికలుమొదలగు నవసరము లందు మాత్రము జాతీయవాదులమని జెప్పకొనుచు వచ్చెదడు. వారుస్వరాజ్యము తమయొక్కయమని ఒకవైపు నజెప్పుకొనుచుండును. రెండవవైపున రాజకీయ నిర్బంధితులు, అధికారలోనార్చు నిరంకుశ చర్యల గురించి విచారణలు, నిభేధపుటాత్రవులు మొదలగు సమస్యల సందర్భమున లేకొనుటగనైన నుండురు లేక బహిరంగముగ ప్రభుత్వమువారిపైన బలపరుచుచుండురు. అట్టి సంస్కర్తగులందు నామ మాత్రపు వైకృత కొరకు జాతీయోద్యమము నపాయకరమగు స్థితియందుపజాలము.”

కాని కనమితిసమావేశము

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగనుండెదరు

కోయంబత్తూరు, నవంబరు 14:—కార్మిక సమావేశ ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు కోయంబత్తూరునుండి యిట్లు తిరిగింపెను:—

మదరాసు కాసనసభ్యులగు సి. ఆర్. రెడ్డిగారి ఆధ్యక్షతక్రింద 16 వ లేదీ ఆదివారమునాడు కారనేమను పార్కులో కోయంబత్తూరు కార్మిక సమితియాజమాన్యమున కార్మికసమావేశము జరుపబడును. కార్మికసమస్యలం దభిరుచియు శ్రద్ధయు గలవారందరూను ఆహ్వానింపబడుచున్నార. యంత్రములలో బనిచేయువారలకును, కార్మికసమితులకును, కార్మిక సంఘములకును ఆహ్వానములంపబడెను. కాని అన్ని సంఘములవారును ప్రతినిధుల జంపకొరుచున్నాను. (కేడుయూనియనులను రిజిస్టరు చేయుట, క్రేడుతగాయిదాల బిల్లు, మెటర్నిటీ చెనిఫికేట్ బిల్లు, వారము వారము జీతముబట్టవాడ చేయుట మొదలగు ముఖ్యవిషయములు చర్చింపబడును కాన యెల్లరు గాప్రాప్తింపవచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

పిచ్చిలుపునిందు

సర్ మహమద్ షాఫీగారికి

రాజప్రతినిధి యిచ్చెను

ఢిల్లీ, నవంబరు 14:—రాజప్రతినిధియు రీడింగు ప్రభ్యయు సర్ మహమద్ షాఫీగారియు షాఫీసతీయు గౌరవాగమగా పిచ్చిలుపునిందు చేసిరి. నువారు 80 మంది అతిథులు వచ్చిరి. హైందవప్రయోజనములకు అతిశ్రద్ధయు, రాజభక్తియు జూపిన సర్ మహమద్ షాఫీగారిని వైసురాయి కాఫీంచెను. విషమదశయం దాఁచిన రాజప్రతినిధి కంఠయోసాహాయ్యము చేసెను. రాజకీయరహస్యములను తాను వెల్లడి చేయజాలక పోయినను, షాఫీగారిశ్చష్టమును హైందవస్వార్థత్రైత్యమువెడల సానభూతిని జూపెను. సంఘములోనికి సత్నిదీసికొనివచ్చినందులకు వారిసంతోషమును వెల్లెచ్చిరి.

షాఫీగారి ప్రత్యుత్తరము తనయెడలను భార్యయెడలను రాజప్రతినిధియు రీడింగు ప్రభ్యయు జూపిన గౌరవమునకు అదరణమునకును షాఫీగారు శ్మశ్రుతను దెల్పిరి. పరిపాలనయందు తా మొనర్చిన కార్యములకు రాజప్రతినిధి ప్రోత్సాహమే కారణమనియు తాను సహోద్యోగులసాహాయ్యము వలన చేసిన పనుల కార్యమే దియేనియు చేయగలిగిననియు తెల్పెను. ఇంగ్లాండుయొక్క ప్రసిద్ధపురుషులలో నొకరును రాజకీయ ధురంధరుడును సగురాజప్రతినిధిక్రింద బనిచేయుటకు తమకెంతయో గర్వముగనున్నదని షాఫీగారు వల్లిరి. సామ్రాజ్యస్థమునందుండుటవలననే భారతదేశ భాగ్యోపవయను పురోభివృద్ధియు నొడచుచున్నది షాఫీగారు నొక్కిదెప్పిరి. నానాజాత్యైక్యతయు స్వపరిపాలనయును సామ్రాజ్యములోనికి సంపాదించగోరవలయునని తెల్పిరి. వాళ్ళపద్ధతులవిడదాడి నిర్వాహకార్యములపై కేంద్రీకరింపవలయునని దేశీయులకు సందేశ మిచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

స్వదేశస్వభువులకు

రాజప్రతినిధిమిదొనర్చును

ఢిల్లీ, నవంబరు 14:—సంస్థానాధీశులకు 18 వ లేదీన మంగళవారమునాడు రాజప్రతినిధిగారు వారి భవనములో విందుచేసెదరు. (ఆ. ప్రె.)

మెట్టుపాళియందు కలరా

మామూరు, నవంబరు 14:—మెట్టుపాళియందు కలరాయొన్నననియు నచ్చటనుండి వచ్చుప్రతిఘోషనందలి ప్రయోజకులను తనిఖీచేయవలసినదనియునెజ్జిలపరచెనుగాను ప్లేగుయిన్ స్పెషుగారి కు తరువుజేసిరి నేమనఁజాలయు దట్టమైనసంగతులచే కప్పబడెను. సూత్యకాంతియే లేదు, ప్లేగుపుచుకలప్పుడప్పుడు పడెను. (ఆ. ప్రె.)

పుసులూరు

ఈకార్మిక శుశ్రూష పుణ్యదినసంబున మాగ్రామమున మల్లేశ్వరస్వామి యాలయంబున నేకావశ్య ప్రార్థనకేము జేస పూజ స్వరాజ్యలక్ష్మీవ్రాతము భగద్దజనలు జయప్రసము గాజరిగివెలి. ఆసాయంకాలము సహస్రదీపారాధనోత్సవము భక్తనచనములకు విండొనరెన్నెను. జ్వాలానోరణము వెలిగించుటకు ముందు సలుపురచే కార్మికదీపమాహోత్సవమునుగుంచి యుపహ్నింపబడెను.

(ఒకవిలేఖరి)

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥రం నవంబరునెల 15-వ తేది

శనివారము

కనిష్ఠ సామాన్యం శము

అసహాయోద్యమము నందలి బహిష్కారములు గరిష్ఠ సామాన్యం శము లని ఎంచవచ్చును. ఆయ్యవి పూర్తికొనసాగియున్నచో, ఐకమత్యము గుడురుటకును స్వరాజ్యము త్వరితముగ సుస్థాపిత మగుటకును వీలయ్యెడిది. ఒక్కసంవత్సరమునందే స్వరాజ్యము చేకూరియుండెడిదనుటకు సందియము లేదు. ఏకారణముచేనయిన నేమి, గరిష్ఠ సామాన్యం శములను విద్యాధికులు పలువురు చేపట్టక పోవుటచేతను, ప్రజాసామాన్యము ఆత్మనిగ్రహము ను తగినంతగ జూపక పోవుటచేతను, అసహాయకార్యక్రమము పూర్తిగాదయ్యెను. కొందరయినను ఈ కార్యక్రమమును దీక్షతో నిర్వహించి దేశమునకు మార్గదర్శకలయిన చాలునని గాంధీమహాత్ముడు భావించి, ఆహమ్మదాబాదునందు పంచవిధ బహిష్కారములను నిలిపియుంచి ప్రతినిధిసంఘసభ్యులు విధిగ నూలువడుకునటుల ప్రేరేపింప దలంచెను. కాని ఆట్టి ప్రయత్నమును కొనసాగ దయ్యెను. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మరల కలహములు పొడమి, శాంతికి భంగము కలుగ జేసి మహాత్ముని మానసమును కలవరబెట్టెను. రాజకీయకక్షలమధ్య గలిగిన నెడబాటు నవకాశముగ గైకొని, అధికారవర్గము విజృంభించెను. అందుచే గరిష్ఠ సామాన్యం శమును సురక్షితముగ కొనసాగించుటకు అనుకూలవాతావరణము లేదని మహాత్ముడు గ్రహించి, కనిష్ఠ సామాన్యం శమున కిప్పుడంగీకరించెను. బహిష్కారములు గరిష్ఠ సామాన్యం శములమైయుండ, నిర్మాణకార్యక్రమము కనిష్ఠ సామాన్యం శముగ భావింపబడెను.

నిర్మాణకార్యక్రమమునకు అన్ని కక్షల వారును సమాన ప్రాముఖ్య మొనగుటలేదు. రాజకీయముగ సీకార్యక్రమమునకు విశేషపు విలువ లేదని నమ్మెడివారు సయితము ఆర్థిక సాంఘిక పునర్నిర్మాణమున కిది మిగులతోడ్పడునని అంగీకరించుచున్నారు. ఆర్థికాభివృద్ధి రాజకీయాభివృద్ధి కెలుల తోడ్పడునో దెలుపనక్కరలేదు. అటుగాక నిర్మాణకార్యక్రమము సర్వతో ముఖాభివృద్ధికి మార్గము జూపుననియు స్వరాజ్యనిర్మాణము గావించుననియు దలంచువారలకు దానిని మించిన సాధనమింకొకటి గనపించదు. అరవిందుని శిష్యుకోటియగు వంగదేశపు ప్రవర్తకపు సంఘమువారు మహాత్ము డిటీవల కలకత్తాకు విచ్చేసినపుడు సందేశ మొనగడిని వేడగ “కద్దరు, కద్దరు, కద్దరు” అని నెల్లరకును విన్నవించెను. కద్దరు స్వరాజ్యమునిచ్చునను విశ్వాసము మహాత్మున కెంత దృఢముగ గలదో దెలుప నక్కరలేదు. కద్దరును జాత్యైక్యమును అస్పృశ్యతా నివారణయు సఫలమగుచో ధ్వజోత్థాపన కెట్టి యాటంకముండనేరదు. ఇటుల

భావించెడివారు బహిష్కారములు నిలిపివేయ బడి నందులకు చింతింపబనిలేదు. నిర్మాణకార్యక్రమము స్వరాజ్య మిచ్చునని మహాత్ముడు నమ్ముటచేతనే బహిష్కారములను విరమించినను కార్య ఫలసిద్ధి గలుగునని దెలిచెను. హృదయ సంయోగమునకు గల యాటంకముల నన్నిటిని దొలగించెను.

కనిష్ఠ సామాన్యం శమును కాంగ్రెసు విధించినమాత్రాన, గరిష్ఠ సామాన్యం శములను వ్యక్తులు తమ జీవితములందు కొనసాగించుట కాటంకముండనేరదు. మహాత్మునివలె సంపూర్ణ అసహాయ వాదు లికమందును నిలిచియుండుట కెట్టియాటంకముండనేరదు. కనిష్ఠ సామాన్యం శమును కొనసాగించుట కాంగ్రెసుసభ్యు లెల్లరవిధియై యుండ, స్వరాజ్యపక్షమువారు కాంగ్రెసుపక్షమున కొన్నిలు కార్యక్రమమును నిర్వహించెదరు. అసహాయ వాదులు వారికి వీలగునంతవరకు తోడ్పడవచ్చును. కనిష్ఠ సామాన్యసూత్రముపక్షమువారి ఆశయమును నిరోధింపజాలదు. ఎల్లరునుకలిసిపనిచేయుట కిదియవ కాశ మొనగుచు, ప్రత్యేక కార్యక్రమమును నిరాటంకముగ నవలంబించు ట కు వీలొనగూడును. ప్రస్తుతస్థితిలో యిట్టిమార్గ మవసరమని, మహాత్ముడును దేశబంధుదాను ప్రభుత్వమును గుర్తించి, సమాధానపడిరి. బొంబాయిలో 21 వ తేది జరిగెడి అఖిలభారత కాంగ్రెసుసభ కెల్లరును వెడలి, విషయములను సాకల్యముగ చర్చించుట ముఖ్యము. ఈసభకు అన్ని పక్షములవారును ఆహ్వానింపబడిరి. ఎల్లరసలహా సీవిషయమున కనుగొనబడును. కాంగ్రెసుసంఘమువా రనుకూలనిర్ణయము గావించుట కిట్టిచర్య ఎంతేని తోడ్పడగలదు. దేశనిశ్చయ మీ మారు ఐకకంఠ్యముగ వెలువడునేని, కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వమువారయినను నిర్బంధవిధానమును తొలగింపకమానరు.

ఇరిగేషనుచట్టము : సవరణలు

ఇరిగేషనుచట్టమునందు, మదరాసు శాసనసభ వారుజేసిన మార్పునొకదానిని, పాఠకులు గమనింప వచ్చును. అయిదవ అధ్యాయము 45 వ క్షేత్తనునందు ప్రభుత్వమువారెట్టిభూములపై నీటి పన్నును విధింపవలయునో సూచింపబడెను. ఆ క్షేత్తనునం దిటులగలదు. “నీటిపారుదల లేక మురుగు నీటిపనినుండి నీరు, అట్టినీరు సరాసరి ప్రవాహ మూలమునగాని, లేక అన్యవిధ లబ్ధప్రవాహముల మునగాని, లేదా ప్రక్కనున్న భూమినుండి గాని, భూమిద్వారాగాని ఊట, కారుట, వడయుట మూల మునగాని సాగుబడికిందనున్న ఏభూమికైన నీటి పారుదలచేసినపుడెల్ల, లేదా ఒకజలాశయము లేక కాలువలోనికి ప్రవహించి అటులేరువలె అట్టి భూమికి నీటిపారుదలచేయు నిమిత్తము ఉపయోగింపబడి, అట్టిభూమిమీది పంటకు అవసరముగను లాభకరముగను దాని అవసరములకు చాలియు నుండునపుడెల్ల, నీటిపారుదల కార్యముల నిమిత్తముపయోగింపబడినట్లు భావింపబడవలెను.” పై వాక్యములనుండి “ఊట, కారుట, వడయుట మూల మునగాని” అను పదములను తీసివేయవలయు వని, బి. మునుస్వామినాయుడుగారు ప్రతిపాదించిన సవరణను, ప్రభుత్వ సభ్యు డె డి రిం చిన ను,

అయ్యది శాసనసభ వారిచే నంగీకరింపబడెను. ఇట్టి సవరణ యవసరమని వెనుక సూచించియుంటిమి. ఊటనీటిపై గూడ సెన్సును విధించుట అక్రమము. ప్రభుత్వాదాయమునకు నష్టముగలుగు నను కారణమును లామెంబరుగారు సూచించిరి గాని, అనధికారసభ్యులు సూచించినటుల యీసవరణ లేనిచో ప్రభుత్వమునకు గలిగెడి నష్టమునకన్నను రయితులకు గలిగెడి యిబ్బందులు మెండుగనుండును. రయితులు ఊద్యోగుల నిరంకు శత్రువుమునకు లోనై పలుబాముల బడదురనుటకు సందియములేదు. మ రి యొ క ముఖ్యసవరణను ముత్తయ్యమొదలిగారు ప్రవేశ పెట్టిరి గాని, అయ్యది ఓడిపోయెను. భూమిపన్నువిషయమై ప్రభుత్వమునకు గల యధికారము 45 క్షేత్తను రెండవ క్లాజులో యీటిన నిరూపింపబడెను. “పై నిబంధనలో ఏమిచెప్పబడియున్నను దానితో నిమిత్తము లేకుండ, యెప్పుడైనను యేదైన క్రొత్త ఇరిగేషను వర్కు గవర్నమెంటువారివలన కట్టబడినయెడల, లేదా నీటిసరఫరానిమిత్తమును లేదా కాలమును హెచ్చుజేయునట్లు ఒక ప్రాతసర్కు అభివృద్ధిచేయ బడినయెడల, గవర్నమెంటువారు ఆట్టివర్కువలన లాభమునుపొందిన యావత్తు భూములమీదను, అట్టి నిర్మాణము వలన లేదా అభివృద్ధి వలన కలిగిన లాభము నకు దామాషాగా జాస్తిపన్నును విధింపవచ్చును.” ఇరిగేషనువర్కునం దేమాత్ర మభివృద్ధి జరిగినను హెచ్చుపన్ను విధించుటకు ప్రభుత్వమువారి కధికారముండుటరయితులకు మిగులనష్టదాయకము. శాశ్వతపు రివిన్యూ సెటిల్మెంటు చట్టమును ప్రవేశ పెట్టుటకు ముందు తదిద్దుడ సూచనలు గల ఇరిగేషను చట్టమును ప్రవేశపెట్టుట సంభావ్యము గావని ఇదివరకు సూచించియుంటిమి. పైన సూచింపబడిన క్లాజు ఇందుకొక ప్రబల నిదర్శనము. శాశ్వతపు సెటిల్మెంటు అవసరమని ప్రజలుకోరుచుండ సెటిల్మెంటుకాలము మధ్యనే సిస్టును హెచ్చుజేయ వీలుండుట అభివృద్ధియో వెనుకకు బోవుట యో కనుగొన వచ్చును. అట్టి యవకాశములేకుండ జేయవలయునని ముత్తయ్య మొదలిగారు సవరణ దెచ్చిరి. ఇట్టి విషయములను ప్రభుత్వమువారు వర్తకద్వైతతో నాలోచించుట భావ్యముగాదని దెలుప నక్కరలేదు. కాని లామెంబరుగారు దీని నెదిరించిరి. తుదకు సవరణ యోడిపోయెను. ఇరిగేషను చట్టము ప్రధానభాగములందు మార్పుజెందని యెడల ప్రజలకు లాభము చేకూర్పజాలదు. కాని అతిత్వరితముగ ఇరిగేషను చట్టము విచారించబడుచున్నది. త్వరలో నిది శాసనము గాగలదు.

“వందనములతో నిరాకరించుట”

అన్నిపక్షములలో బాటు జస్టిసుపక్షము వారిని గూడ బొంబాయి సభకు కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులగు మహమ్మదాలీగా రాహ్వనించిరి. తమ యభిప్రాయ మెటులున్నను బొంబాయికి వెడలి మహాత్ముని హితమును విని తమ యభిప్రాయములను దెలిపి వారితో సంప్రతిం చుట జస్టిసు పక్షమువారి ధర్మమైయుండెను. అందుకుమారుగ నిన్నటి జస్టిసుపత్రిక మహమ్మదాలీగారి ఆహ్వాన

ఆంధ్రవిద్యదైవ్య పరిషత్తు- తెనాలి

ద్వితీయసమావేశము

(ఒకవీలేఖరినుండి)

తెనాలి, నవంబరు 14:—నేడు ఈ సమావేశము ప్రారంభింపబడినది. సమావేశమునకు మద్రాసు నుండి ఆయుర్వేద భూషణ పండిత యం. దొరస్వామి అయ్యంగారును, ధన్వంతరి పత్రికాసంపాదకు లగు ఆయుర్వేదవిశాఖ ముక్కావల వేంకటకృష్ణగారును, బెజవాడ నుండి ఆయుర్వేదభూషణ శ్రీ రామకృష్ణగారును, శ్రీరామ మోహన ఆయుర్వేద కళాశాల విద్యార్థులును, బందరు నుండి రాజవైద్య అగ్ని హోత్రం విజయసారథి ఆచార్యులుగారును, యేలూరు నుండి ఆంధ్రాయుర్వేద విద్యాపీఠము ప్రధాన శ్రీమాన్ కవిరాజప్రతి వాదిభయంకర కృష్ణమచార్యులుగారును, శ్రీగాంధీ ఆంధ్ర జాతీయకళాశాలలోని ఆయుర్వేదవిద్యార్థులను చింతలూరు నుండి వైద్యరాజ ద్వితీయం వేంకటేశ్వరుగారును. ఇతర ప్రదేశములనుండి మరికొందరు వైద్యవ్రతులును నేడు విచ్చేసిరి. ఉదయము ఊరేగింపు ఉత్సవమును శ్రీధన్వంతరిపూజయు నొనరింపబడినది. సమావేశము ఆంధ్రాయుర్వేద విద్యాపీఠ సభ్యులు సమావేశమై కర్తవ్యమును నిర్ణయించిరి. పిమ్మట ఇతర గ్రామవాసులు ఆ తెనాలిపురవాసులును అగు విద్యదైవ్యులతోడను ఇతరపండితులతోడను పరిషత్తు ప్రారంభింపబడినది. ప్రథమసభ (శ్రీధన్వంతరిప్రార్థన జరిగినపిమ్మట విద్యాపీఠోపాధ్యక్షులగు శ్రీమాన్ రాజవైద్య అగ్నిహోత్రం విజయసారథి ఆచార్యులుగారు పరిషత్తు దానియందేవతలు-ఉపయోగములు విధానములు మొదలగువానిని గురించియు, ప్రస్తుతము అది జరుపబడిన పద్ధతి నిగురించియు విపులముగ వివరించుచు ఈ పరిషత్తుకు ఆఖిలభారతాయుర్వేదసంఘప్రధాన మంత్రులగు పండిత యం. దొరస్వామి అయ్యంగారిని బ్రహ్మ గణండునులను నుపాదించిరి. పిమ్మట ఆయుర్వేద భూషణ శ్రీరామకృష్ణగారు దొరస్వామి అయ్యంగారి సామర్థ్యమును పొందితమను కార్యదీక్షను వర్ణించుచు తమ ఆశయమును తెలిపిరి బ్రహ్మగారు తమస్థానము వదిలిపించినపిమ్మట విద్యాపీఠ మంత్ర గణదిన సంవత్సరము జరిగిన ప్రథమపరిషత్తుసమావేశపు వివరములను నివేదించుచు ప్రస్తుతసమావేశముయొక్క కర్తవ్యమును నూచించుచు పరిషత్తుయమములను తెలుపుచున్నట్లు సేరి.

బ్రహ్మగారు పరిషత్తుయొక్క యుపయోగములగురించి గంభీరపద్యము మొనరించినపిమ్మట కార్యక్రమ మారంభమై కేపు “రక్తచంక్రముగ సిద్ధాంతమును” గురించి వాదపత్రి వాదములు జరుపుట కేర్పాటు చేయబడినది.

అధ్యక్షకోపన్యాసము

ఆయుర్వేదభూషణమ్

పండిత యం. దొరస్వామియ్యంగారి అధ్యక్షోపన్యాసమునుండి ఈ క్రిందిభాగములు ముద్రితములు

ఆయుర్వేదము సర్వాంగసంపన్నము.

౧. మొదట నేర జెప్పబోవు విషయము పాశ్చాత్యవైద్యమునకు లేదు. అయ్యది ఆయుర్వేదము ఆపారుషేయ మనుపడియె.

“యస్య నిత్యసితం వేదాః” అనియు,
“నకల్పి ద్వేద కర్తాస్తి వేదస్మర్తా చతుర్ముఖః”

అనియు నుండు ప్రమాణములం గొని వేదము మనుష్యులైవారి చేతను జేయబడక చతుర్ముఖునిచే స్ఫురింపబడినది (అనగా పూర్వముండినది మరల జ్ఞాపకమునకు లేనిది) విద్య యని అస్తికులగు శాస్త్రజ్ఞులు నమ్మెను. చతుర్వేదములలో నొక దాని కుపవేదముగా నాయుర్వేదమును వేదములవలెనే అనాదియును శాశ్వతమును నయిన ఆపారుషేయవిద్య యని అభిజ్ఞులై యుండుదురు. పూర్వమే యుండిన వైద్యశాస్త్రమును

“బ్రహ్మ స్మృత్యాయుషోవేదం ప్రజాపతి మజిగ్రహత్”

అను ప్రమాణము చొప్పున బ్రహ్మదేవుండు స్ఫురించి లోకోజ్జీవకారమై దత్త ప్రజాపతికి నుపదేశించె నని మనవైద్య గురుపరంపరసంబంధ మగు వితిహాసముచే చెల్లమగుచున్నది. మనుష్యులచే నిర్మింపబడున దెదియు కృత్రిమమును, అసంపూర్ణమును నశ్వరముగా నుండుట స్పష్టమము. అందులకు మారుగా బైబికముగా లేక స్వయంభువుగా గలగు నెట్టివిషయమును పూర్వాపది మగు గొప్ప గుణములచే నిండినది యను,

నకలాంశస పూర్ణమును, శాశ్వతమును నై యుండుట సహజము. వేదమును దానియంగభూతముగు నాయుర్వేదమును స్వయంభూపవ పల్కెడి యాస్తికశాస్త్రజ్ఞుల సిద్ధాంతములచే కృత్రిమముగు నితరశాస్త్రములకన్న నీయాయుర్వేద మన్నివిధముల గుణమునను ఉపయోగమునను శ్రేష్ఠమైనదని విశేషలగునా రెల యొప్పుకొనరు?

౨. ఈకాలపు పాశ్చాత్యవైద్యాభిమానుల వైద్యశాస్త్రము ఆరోగ్యపరిపాలనము, అమాయపరిహారము రెండు ముఖ్యాంశములు గలిగినదని పల్కెదరు. ఈరెండుపద్ధతులను చక్కగా నెరింగినవారే సరియైన వైద్యు లనియు, నాయుర్వేదము కొన్ని యావధియోగములు మాత్రముగల యొక్కపాధారణ విషయమగుటచే నాయుర్వేదవైద్యులు సర్వాంగసంపన్ను లగు వైద్యులుగా నుండుటకు సాధ్యము కాదనియు నన్నవైద్యాభిమానులు కొందరు మిక్కిలి దురభిప్రాయపడియెదరు. ఆయుర్వేద మనుకల్పమే వైద్యశాస్త్రమయొక్క పకలసారము నిండిన యొక మాత్రమనెడిది. ఆయువుయొక్క స్వరూపము—అనగా ఆరోగ్యమైనఆయువు అనారోగ్యమైన ఆయువుఅనుటను ఆయువుయొక్క ప్రమాణము—అనగా దీర్ఘాయువు అల్పాయువు మొదలగు వయస్కప్రమాణము దేయజేయుటచే నాయుర్వేద మని పేరిడియు శాస్త్రజ్ఞులు వక్కాణింతురు. కావున నాయుర్వేదము: అన స్వాస్థ్యపరిపాలనము, రోగపరిహారము అనురెండుప్రయోజనములు గలవని దానియంగముచేతనే తెల్లమగుచున్నది. “ఆయుర్వేదయతి ఇతి ఆయుర్వేదః” అనువ్యుత్పత్తికి దీని కన్నను వేరు ఎట్టి శాస్త్రమును చెప్పటకు నలవిగాదు. వైద్యశాస్త్ర సహితము గ కర్తవ్య ఇదేయర్థము

“ప్రయోజనం చాస్య స్వస్థస్య స్వాస్థ్యక్షణం ఆతురస్య వికారప్రశమనం” అనియు “ఇహ బిల్యాయుర్వేదస్య ప్రయోజనం వ్యాధ్యుపశుప్త్యానాం వ్యాధిపరిహారః స్వస్థస్య రక్షణం”

అనియు వ్యక్తముగా వివరించు యున్నాడు. స్వాస్థ్యరక్షణమొకరకే చరకవాగ్భటాది సంహితలలో “మాత్రాశీత్యం తిస్త్వాశీత్యం, న వేగకా ధారణీయం ఇంద్రియోపక్రమణీయం (త్రివైవణీయం, తివచర్య-బుతుచర్య)” మున్నగు సాధ్యాయములు ప్రత్యేకముగా విరచింపబడియున్నవి. మొదట స్వాస్థ్యరక్షణము చేయుటనెనది వైద్యునియొక్క ముఖ్యధర్మ మనువిధి చేర్చబడి తర్వాత స్వాస్థ్యరక్షణమున కావశ్యము లగు పద్ధతులను మన పూర్వాచార్యులు విశేషింపించియున్నారు. కావున ఆయుర్వేద మనగా గొన్నియోగవధియోగముల సేవ్వియుండుటచేతనే సర్వాప్రమగుచున్నది ఆయుర్వేదవైద్యులు తలంపునట్లు కొందరు వన్యవాగ రక్షణుల వచించుట పొంతబనియు, మిక్కిలి విస్తారమును, ముఖ్యమును నగు నారోగ్యపరిపాలన వ్యాధిప్రశమనరూపము లగు రెండుభాగాలచే నిమగ్నిపడినదే ఆయుర్వేద మనియు నిందులను మనము లోకలకు చెలడచేయుచున్నారము.

౩. వైద్యులకు మనమ్యకేరీరముయొక్క స్థూలనూత్మ తత్త్వములలో పరిష్కారముగ జ్ఞానము అతిశయ మనుటకు పాశ్చాత్యవైద్యులు మనకు చేర్చినప్పటికీ లేదు. వైద్యశాస్త్రమునకు సంబంధించిన యంగములలో నిదియు నొక్కటి.

“కేరీరనిచయః కేరీరపకారార్థ మివ్యతే; భివగ్నిర్వేయమ్. జ్ఞాతే హి కేరీరత్యై కేరీరప కారకేషు భాగేషు జ్ఞాన ముత్పత్తితే. తస్మాద్ధరీర విచయం ప్రశంసంతి కుశలాః”

అని చరకాచార్యులు నుడివెదరు. అనగా కేరీరమును గాపాడుట మున్నగు ప్రయోజనములకై కేరీరతత్త్వసంబంధగా ముగ్ధజ్ఞానము అతిశయము. కేరీరతత్త్వము నెరింగిననే కేరీరమునకు చికిత్స మున్న గు కార్యము లు చేయవలసి న విషయము న జ్ఞానము గలుగును. కావుననే విద్యాంశులు కారకజ్ఞానమును మిక్కిలి కొనియూడెదగుట.

“ఆతురస్యాంతరీకార్యానం యో నాచితీ రోగవిత్ జ్ఞానబుద్ధి ప్రదీపేన నసరోగాఢా చిత్తేతి” (చర.సూ.అ.౧౩) అనగా వ్యాధిగ్రస్తునియొక్క కేరీరమున సంతృప్తములగు నూత్మ్యాంశములను తనజ్ఞానదీపముం గొని యేవైద్యుండు చక్కగ చెర్చినిశానలేడో అట్టివాండు వ్యాధులను సమయోచితము కు దుర్మర్శిండును. కేరీరతత్త్వజ్ఞానములేక ఒక్కని నాయుర్వేద జ్ఞానమే తలంపగూడదని మనశాస్త్రమే విధించుచున్నది. ఇదిమాత్రమేకాదు. కేరీరోగ్యైతిశాస్త్రము, ఆరోగ్యనారోగ్య నిత్యమందలి కేరీరతత్త్వము వ్యాధులయొక్క సాధ్యాసాధ్య తత్త్వోపములు వీటికి సంబంధించిన జ్ఞానము వైద్యులకు నత్యవశ్యక మని

“తిథానిధా హి కేవల కారకజ్ఞానే కేరీరాభిర్వృత్తిజ్ఞానే ప్రకృతి వికృతిజ్ఞానేన నిన్యంతర్యాః! సుఖసాధ్యకృచ్చసాధ్యా దీనాం గతిరోగాణాంసముత్థాన పూర్వరూపరూపాది విశేష జ్ఞానేచవ్యవ గతిసంధేహః”

అను చరకవిశ్రాణాయతనీయాధ్యాయముందలి ప్రమాణము తెలియబడుచున్నది. కేరీరతత్త్వమున ప్రాణాయామముగా జెప్పబడు మర్మములం గురించి ఆయుర్వేదమున వివరింపబడి యుండు నీమాత్మ్యోక్తము పాశ్చాత్యవైద్యులకు కడుంగడుగ్రాత. రమారమి రెండు శతాబ్దములకుఁ బూర్వము వేదమున

రక్తము ప్రవహించుచున్నట్టి విషయమును, దేహభాతువుల పోవలయు మున్నగువానికి నవి ముఖ్యముగ జీవాధార మగుననుచు నుతత్త్వమును పాశ్చాత్యులకుఁ దెలియదు. వేనవేలేండుగా నీదేశమునఁ బ్రచారమునందుండు నాయుర్వేదగ్రంథములలో నీతత్త్వము చక్కగ వివరింపబడియున్నది.

“దశమూలసిరాః పృష్ఠాన్తాః తాః సర్వం సర్వతో వపుః | రక్తాత్మకం మహతోజః తన్ని బద్ధంహి చేష్టితమ్.”

అనగా పృథ్వీయమునకు సంబంధించిన పదివిధములగు రక్తప్రాతన్నుల్ని అనేక నూత్మనూత్మకాఖులుగా కేరీరముం తెట వ్యాపించి రక్తరూపముగ నోజోధాతువును గొని జీవాధారమగు పనులను చేయుచున్నవని మాగ్భటుండు వాక్రబ్ధి యున్నాడు. ఇదే యర్థమును చరకుండు

“తేన మూలేన మహతామహామూలా మతాదశశిః శోమూలా కేరీరేష్టికా భువన్యస్తే సమంతతః యేనాజనా వ్రయంతి (ప్రణీతాః సర్వదేహినః సంస్థాపనం పృథ్వయం సమాచితీ యత్పుతా.” (చ. సూ. అ. ౩౦)

అనగా మొదట పృథ్వీయమునఁ గొన్ని ప్రాతన్నుల మూలముగా రక్తము ప్రవేశించి వానిని పెద్దవిగాఁ జేసి అందుండి బైలువెడలు వేటుకొన్ని రక్తవిస్తాప్రాతన్నులచే రక్తముయ మగు నోజోధాతువు కేరీరమందంతట చెదబల్లఁబడి కేరీరమంతయుఁ బోయి పంపఁ బడుచున్నది. అందు వలననే ప్రాణులు జీవించి వృద్ధి నొందుచున్నవి. విషయతత్త్వ మిట్లుండఁగా రమారమి ౨౦౦ సంవత్సరములకుఁ బూర్వము సర్ విల్లియం హార్వే యనువాతండు రక్తము కేరీరమున చంక్ర మణము చేయుచున్న దను తత్త్వమును ప్రాత్రగాఁగనుగొనినట్లు పాశ్చాత్యశాస్త్రాభిమానులు తమకు గొప్పగా నెంచెదరు. ఆశ్చర్యకరమగు నిట్టి విరిగొప్పరితము నేమని కొనియాడుదుము! కాకి రజ్జానము వైద్యులు తెలిసికొనఁదగిన ముఖ్యాంశములలో నొక్కటియను విధియు ఆకేరీతత్త్వోపములను జక్కగ తెలిసి కొనుటకావశ్యకమైన భాగములు నాయుర్వేదమున నిమిడియున్నవనుటను నిరూపించునట్టి ప్రమాణము లింకను లేక్కను మీటి నవి గలవు.

ర. ఆయుర్వేదమునందు వ్యాధినిర్ణయమునకుఁ దగినవిషయము సాంగముగా నున్నది. త్రిస్ఫంసములలో మొదటగల “పేతువు వ్యాధి” యను రెండు స్ఫంసములును శరీ నిదాన మను సామాన్యభావముచే వ్యవహరింపఁబడు చున్నవి. రోగ పరీక్ష చక్కగాఁ జేయుచు యేకీకర్తావ్రవేశించుటకు సాధ్యముగాదు గాన

“రోగ మాదౌ పరీక్ష్యేత తదనంతర మావధమ్” అను విధి యేర్పడియున్నది. వ్యాధినిరారామమునకు నాయుర్వేదమున రెండుమార్గములు గలవు. అం శోక్కుటి రోగపరీక్ష, మతోక్కటి రుగ్ధపరీక్ష. నిదాన-పూర్వరూప-రూపావశయ సంప్రాప్తి అను పంచలక్షణోపాయములచే వ్యాధులను, దర్శనస్పర్శనప్రశ్నములు లేక అవ్యక్తపరీక్షలు వీటిచే వ్యాధిగ్రస్తులను బరిక్షింపఁబడుట పద్ధతి యై యున్నది.

ఈపద్ధతుల గమనింపఁగా నిదాన మనుభాగము మనవైద్యశాస్త్రమున మిక్కిలిశ్రేష్ఠ మైనదని విశేషము జ్ఞాపింతురు. రెండు స్ఫంసములు గలది నిదాన మని సంక్రమముగాఁ బూర్వము చెప్పబడియున్నను, అతి యింక ననేకాంగములు, నుపాంగములు గలదిగా నాయుర్వేద ముద్ఘోషించు చున్నది. రోగపాదువులయొక్క-ప్రాకృతకృత్తలక్షణములు, వారివృద్ధిక్షయలక్షణములు వ్యాధులకు సామాన్యముగాఁగల స్యాధిభావిక అగతుక-కారక-మానసికాదిభేదములు. వ్యాధ్యారంభక-పేతువులు, వ్యాధి వ్యంజక-పేతువులు పేతువులకుఁ గల హీనమిథ్యాతిమాత్రారూపముగ పలువిధములగు భేదములు, పూర్వరూపములు, వాటియొక్క సామాన్య విశేష భేదములు, ఉపశయోనుపశయములు, సంప్రాప్తులు వాటికిఁ గల సంఖ్యా-వికల్ప-ప్రాధాన్య-లక్షణాది భేదములు, ఉపద్రవములు నగుననేకాంశములు అనిదాన మనుపరిభాషయం దిమిడి యున్నవి. అట్టి నిదానమే వ్యాధిగ్రస్తుయమునకు సాంగముగ శాస్త్రమని యాయుర్వేదజ్ఞులు నుడువుదురు. నిదానమునకు నిలు సంక్రమముగాఁ జేర్చినచేడిన యంగపాంగములఁ గానియె మనవైద్యశాస్త్రములో నొక కాఖయగు నీవిషయ మెంత విస్తారముగను, పరిష్కారము గలదిగను నున్నదనుట తెల్లమగుచున్నది, శేగు, కలాజూర్, మున్నగు నీవీనముగాఁ గల్గువ్యాధులకు మన నిదాన గ్రంథములలో వివరణము కన్పట్టుటచే యని గొంద అడుగ నగును. కొన్ని వ్యాధులకు చేర్చు తెలియవలె నను నావశ్యకత లేదు. రోగపరీక్షములకు వైచమ్యములను శాధిగ్రస్తుని ఆకృతియును, నింకను గలసందర్భములను పరిశోధించి నీనమని భావించఁబడు నీవ్యాధులను చికిత్స చేయుటకు నాయుర్వేదము నస్పష్టముగాఁ బైవమ్మిరినీ విధి యేర్పడి యున్నది.

“వికారనామా కుశలో నజిహ్మీ గుత్ కదాచన సహి సర్వవికారాణాం నాశతోపి ధ్రువాస్థిః భూవ్యం దేశం బలం కాలం ప్రకృతిం చానలం నయః నూత్మనూత్మ్యాః సమీక్ష్యేహం రోగపదధనిరూపణే యోవర్తతే చికిత్సానాం నసఫలం జాతుచిత్.”

(పశేషము)

30-వ తమిళ్ నాడు రాష్ట్రీయమహాసభ

అగ్రజాతి హిందూ సహోదరులారా, మీరు విమత
మలా చేరి మీకు నేమకు లెరుగన్న మీ పంచమ సోదరులకు

ఇ.వి. రామస్వామినాయకరుగారు

తమిళనాడు రాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షులు

మానవజాతికుండు కనీసపు స్వత్యమైన ప్రసాదించవాలని యెడల స్వరాజ్యమున కర్హులుగారిని చెప్పినపుడునన్ను మన్నింతురుగాక. ఇట్టి మీకు కన్యాచట్టమును మూలము అధికారముగలగాయని నేను మిమ్ముల నడుగుచున్నాను.

సమానబలముగల హిందూ మహమ్మదీయుల కలహముల కంటె బలవంతులచే అణగదొక్కబడిన ఈ దుర్జనుల దీనస్థితియే మున్నగు పరిహరింపదగినదియనినా అభిప్రాయము. పరస్పర ద్వేషముచే బెబ్బలుచునపుడు గలిగిన రక్తపాతము కంటె ప్రతికారాశకులగు దీనుల ఆశ్రుపాతమే ఘోరమని మీకు నేను జ్ఞాపకపఱచుచున్నాను.

“స్వరాజ్యపక్షము”

కాంగ్రెసులో రెండవపక్షముగు స్వరాజ్యపక్షమువారు చేసిన పనులవలన దేశీయ ప్రజలలోకలిగిన నూతనోత్సాహమును గురించియు అధికారివర్గములోకలిగిన సంఘటనమునుగురించియు ఈసంకల్పమున చెప్పవలసిందగుచున్నది. ప్రభుత్వమునకు సహాయముచేయుగలకే కని వారాకమించుకొని యున్నందున సహాయనిరాకరణమును చేయుచున్నాడు. స్వతీరక సహాయ నిరాకరణముకంటె అన్యాయసహాయనిరాకరణమే శ్రేష్ఠమని వారితలంపు.

ఉభయపక్షములవారికి మైత్రి ఆనశ్శక్తి మని గ్రహించి పెద్దలు నిన్ను మొన్న చేసికొనిన సమాధానమువలన అచల స్వరాజ్యపక్షములవారికి మైత్రియేర్పడునని విశ్వసించుచున్నారను. హిందూమహమ్మదీయమైత్రియే, బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతిర మైత్రియు ఎంత ఆనశ్శక్తిమో అచలస్వరాజ్యపక్షములవారి మైత్రియు అంత ఆనశ్శక్తిమే. నిరంకుశ ప్రభుత్వముపై బలపరచుకొని పడగిన సహాయనిరాకరణయధమును వనపై వనమే ఉపయోగించుకొనక స్థితినుండి మనము బయటపడవలసియున్నది.

“ఇంకొక అన్యత్యతి”

ఇక వితవాదులనుగురించి యోచింతము. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతిరలకు పంచములు సాంఘికాస్పృశ్యులైయున్నట్లు అచలస్వరాజ్యపక్షపులకు వితివాదులు రాజకీయాస్పృశ్యులై యున్నారను. అతిస్పృశ్యతయొక్క నివారణమునుగూడ మీరు నేయవలెనని కోరుచున్నాను. వారుగూడ నిష్కలంకభక్తితో దేశమును తమ బుద్ధిగొడి నేవిందుచున్నారను. మేమును మీకు నేను ప్రత్యేకముగా తెలుపనక్కరలేదు. ప్రభుత్వసహాయనిరాకరణముకంటె ముందు ననలో మనకు పరస్పర సాహాయ్యకమే ముఖ్యమని నాలుగుమూలలనుండి నాయకుల కంధస్యలు వివరముచెప్పి. వాటిని అతివాదులు గనునింతురుగాక.

“సంగరాష్ట్రనిర్బంధములు”

అందఱు రాజకీయపక్షములవారును రాజప్రతినిధియొక్క అర్హి నెన్నును అనుసరించి సంగరాష్ట్రమునందు ప్రభుత్వముచే నడుపబడుచున్న నిర్బంధచర్యలను ఖండించుచున్నాడు. పోలీసు వారు సాధారణ చట్టములవారా నిష్పక్షపాతములను కనిపెట్టి యు జావు చేయ జాల క పోవుచుండుటకు బహుమానముగా రాజప్రతినిధిగారు ఈఅయుధమును వారి కోసంగొనియున్నారు. ఇతియొకవింతసంగతి. సాధారణచట్టముల ద్వారా విప్లవనేరములకు కనిపెట్టుట యసాధ్యమని గర్తించుట మనవ్యబుద్ధితే అనమానపరచినట్లున్నది. వాస్తవముగా

రాజప్రతినిధి ప్రస్తుతచట్టములో లోపమున్నదియని నమ్మిన యెడల దానిని సంస్కరించుటకు అతని ప్రభుత్వము కాసనసభ యెదుటకు ఎందుకరా లేదు. అట్లుచేయకయే అతడు దేశీయులను సహాయముగా కోరుటలో అధికములేదు. ఈచర్యనలన నిరపరాధులుగూడ ఆనేకులు బాధనొందెదరనుటలో ఎవరికిని అభిప్రాయభేదము లేదు. కనుక దేశీయులందఱు ఈచర్యనుఖండి పునాని మేము కోరుచున్నాము.

టోక్రి ప్రభుత్వము

ఈ కోలాహలములో ఇంగ్లండులో టోక్రి ప్రభుత్వము ఏర్పడెనని వార్తలు వచ్చినవి. లేబరు ప్రభుత్వము పోయినందులకు మనలో ఎవరును :చారిత్ర పనిలేదు. శుష్కప్రియాలు సూన్యపాత్రలుకంటె తమఅభిప్రాయమును ఖండితముగా చెప్పవారే మేలు!

నూలు చందా

సోదరసోదరీప్రతినిధులారా! మతియొక సమస్యయిప్పుడు ప్రధానముగా బయలుదేలియున్నది. కాంగ్రెసుసభ్యత్వము నకు నాలుగు అణాలచందాకుబదులు సాగుకు 24000 గజముల నూలుచందా ఏర్పాటుచేసిన బాగుండునని పెద్దలు నూచించి యున్నారు. ఆకేటలుకేక కార్యకర్తలవ్యాపృతులూ పరహస్త ద్వారాపాడ వడికించి పంపవచ్చునని యొక నుకునైన నిజంధనమూడ వారిమాచలలో చేర్చబడిన. నాయకులందఱు దీనికి సమ్మతి:తురనుటలో నాకు సత్యమేమియులేదు. నిబంధన రచయియుగా నేయున్నది. అయితే దక్షిణద్రులపక్షమున నన్ను రెండుమాటలను చెప్ప వంగిరింపుడు. 24 కేల గజములనూలు నీలుగల పత్తి సుమారు 4.8-0 వెలగలదిగా నుండునని మంత్రి వేయబడుచున్నది. అపై 180 గంటల పరిశ్రమయున్నది. గంటకు ఒక అణా-వొప్పను అది 11.4-0 లు విలువగలిగియున్నది. ఇట్లు వీధవారి వృష్టిలో కాంగ్రెసు చందా రు 15.12-0 నిర్ణయింపబడినట్లు లేలది. ఇప్పుడిప్పుడే కాంగ్రెసుచక్రకు తిలుగుచున్న వీధజనులకు స్వార్థత్యాగులగు నాయకులతోడకు, ఇరవంపన్న దేశభిమానులతోడకు సమముగా ఇంత భారమైన చందాను తలపై మోపుటలేదు. కనుక నాలుగు అణాలు వెలగల పత్తితోనిడిన నూలుమాత్రమే సంవత్సర చందాగా నిర్ణయించిన బాగుండునని నేను నూచించుచున్నాను. అప్పుడనుడ కూలితోగూడ అది ఒకరూపాయతో సమానమే యగును. దున్నరచందాను విధించినను, స్వల్పచందాను విధించినను భేదముకాటియే. మొదల అధిక సంఖ్య చందా యొక్క స్వల్పత్వోపమును పూర్తి చేయును.

ధనమార్గము

సోదరలారా!! తిటిగియు మొదటికివచ్చెదను. ప్రహర మార్గమును మహమ్మదు ఉపదేశించుచున్నాడు. అది చాల క్లాసునీయుమైన మార్గమేయగును. నానాకు నేను పదునాలుగు వార్షములనుండియు దేశమునకుగానే ధనమార్గము నవలంబించి యున్నాను. అన్యభక్తితో తపమాచరించుటయే ద్రువుని మార్గము. దీనికి ప్రహరమార్గముతో స్వ్యాభేదమేగలదు. ఈ రెంటికి విరోధమేమియులేదు. ద్రువునిమార్గములో తరీరమే రావలెను. దానిని ఉత్తరవాహళికికి సమర్పింపవలెను. ఆమెయే అంపగి అణుచక్రములను త్రొక్కును. దానిని ఆనన్యబుద్ధితో గమనించుచుండుటయే సమర్థమనిపని.

ఉపసంహారము

ఇంకను మీకాలమును వ్యర్థపుట్టుటకు నేనోల్లను. దేశభక్తి శ్రేయోదగు ఈ. వి. రామస్వామినాయకరుగారు ఈ మహాసభయొక్క ఆగ్రాసనము నలంకరింపవలెనని కోరుచున్నాను. దీనులకు అన్నమును కల్పించుటయు, మరెవనము, దీనులను దగ్గఱచేర్చుటయు అనెడు సద్గుణములచే నిర్వాణకార్యక్రమము నందలి మూడువిషయములు ఈశ్వరానుగ్రహమును సంపాదించుటకు లోద్భవననియు పెద్దలయొక్క త్యాగయోగముల బలముచే ఈశ్వరునిగృహ తప్పక భరణభూమిపై ప్రసరింపనున్నది యనియు మనలో వృద్ధులుగూడ చూడగలుగునంత శీఘ్రములో స్వరాజ్యము వచ్చుననియు నాముఖ్యవిశ్వాసమును మీకు తెలియజేయుచు నుజ్జ్వలముగ యందటికి మనఃపూర్వక స్వాగతము నొసంగుచు ఇంతటితో విరమించుచున్నాను.

వం దేవతరం

బొదమాడు యిల్లు

గృహాయజమాని శిక్షింపబడెను

చొంబాయి, నవంబరు 14:—కాద మాడుటకు యిల్లు నిచ్చుటచేతను, గుట్టపుపంచెలను విస్తారముగ ప్రోత్సాహము చేయుచుండుట వలనను ధనికుడగు నొక మార్వాడీ వర్తకుడు శిక్షింపబడెను. ముద్దాయిపేరు మల్ చందు ఆమరామ్. తానునేరస్తుడుగా డనియు, ప్రత్తి, బంగారము, అవిసెగింజలు మొదలగు వస్తువుల వ్యాపారము చేయువాడనియు ముద్దాయి చెల్లెను. సాక్ష్యముమీద యితడు మేజిస్ట్రేటుగారిచే యిరువది దినములు ఉత్తయిడు విధించెను. (అ|| వె||)

బర్మా రేడియోక్లబ్బు

రంగూను, నవంబరు 14:—కలకత్తా రేడియోక్లబ్బు నిబంధనలను స్వల్పమార్పులతో బర్మా రేడియోక్లబ్బువారు అనుసరించుటకు నేడు రాయల్ హెటెల్ లో సమావేశమై సభ వారు నిశ్చయించిరి. నెలకు చందా రూ. 2.8-0 యనియు, ప్రతిమాడుమాసముల చందా ముందుగా నీయవలయు ననియు, ప్రవేశదక్షులు రూ. 12-8-0 యనియు సమావేశమనందు చెలపబడెను. ఇరువది యెనిమిదిమంది సభ్యులుగా చేర్చబడిరి. రంగూను విశ్వవిద్యాలయ కళాశాలనుండి వాయువువార్తలు బంపబడుచుండవలె అందుకొనుట జూపబడెను. (అ. వె.)

పంజాబు శాసనసభ

అదనపు గ్రాంటులు

ప్రభుత్వమువారి రోడిపోవుట

లాహోరు, నవంబరు 14:—పంజాబు స్టేజి కారేజీ సవరణబిల్లు సెలెక్టు కమిటీవారిచే పంపబడి శాసనసభకు చచ్చి నిమిత్తమువచ్చెను. సభవారు తీర్మానించుటకు పూర్వము డ్రాఫ్టు కమిటీవారి కంపబడెను. చచ్చి విస్తారము లేకుండ పోలీసు శాఖయం దదనపు ఖర్చునిమిత్తము రూ. 579759 లు కాంక్షను కాబడెను. పిమ్మట ఎక్స్జిజిజిజిజిజి రడిగిన అదనపు ఖర్చు నిమిత్తమై చర్యజరుపబడెను సోమవారమువరకును శాసనసభ సమావేశము నిల్చివేయబడెను. అందు రివిన్యూశాఖవారు కోరిన రూ. 14250 లు స్వరాజ్యవాదులును యింతిపెం డెంటువాదులును గలసి ప్రతిఘటించిరి. ఈగ్రాంటు ప్రయాణఖర్చుల నిమిత్తము గోరబడెను 84 వోట్లు వ్యతిరేకముగను 19 వోట్లు అనుమతముగను నీయబడెను. అన్ని శాఖలందును నూటికి 25 పెర పెంటు ప్రయాణపు ఖర్చులను తగ్గించవలయునని ప్రతిపక్షులు పట్టుబట్టిరి. (అ. వె.)

న్యమందుఃభ

విక్రయ నిబంధనలు

చీనాపరిభవములేకుండ చర్చలో తేలెను. సభ మూల కేపుజరుగును. కొన్ని ప్రశ్నములందే నల్లమందును విక్రయించవలెననియు, మైసర్లకు విక్రయించరాదనియు, నల్లమందు కొట్లను హెచ్చింపరాదనియు, నల్లమందు దొంగవర్తకమును నిషేధించవలెననియు పరాసులు నూచించిరి. జపానుప్రతినిధి చీనాతరపున ప్రస్తావించుచు చీనాప్రతినిధిమూలము నమ్మవచ్చుననిరి. చీనావ్యవహారములందు జోక్యము కలుగజేకొనవనిరి. చీనానుండి దొంగతనముగ నల్లమందు మారప్రాప్త దేశములకు విస్తారముగ బోవుచున్నదనియు అందుచే ఏమి పరిశీలనజేయుటకు వీలులేకున్నదని ఇటలీప్రతినిధి సవరణను ప్రవేశజేట్ట చీనాప్రతినిధి తీవ్రముగ ఖండించెను. తుదకాసవరణను ఇటలీప్రతినిధి ఉపసంహరించుకొనెను.

మదరాసు శాసనసభ

ఇరిగేషనుబిల్లు వైచర్య

నిన్నటిదినము ఫలహారాంతరము మదరాసు శాసనసభ్యులు తిరిగి సమావేశమై ఇరిగేషనుబిల్లుపై చర్చ మొదలెడిరి.

లామెంబరుగారు 45 (1) క్షేత్రములో క్రింద వివరించిన సవరణను ఒక ప్రత్యేకవిభాగముగా చేర్చు నుపపాదించిరి:—

“20 వ క్షేత్రములో ఏ, బి, సి, ల వివరణములందు తెలుపబడిన నీటిచే పారుదల గావింపబడిన ఎట్టేలుభాగముగా నట్టి ప్రీ. సెటిల్ మెంటు మైనరుఇవాము భూమిపైనను, ఏవ క్షేత్రము ప్రకారము అధికారము పొందించబడిన ఏయాధారములేక వర్షునుంచిగాని, ఏవ క్షేత్రముక్రింద నీటిను బారీచేయబడక పూర్వమునద రుభూమి క్రమముగ అట్టిఆధారము లేక ఎక్కడుండి ఉచితముగ నీటిపారుదల గాంచునట్టిది”

వైచరణ చర్చలేకయే సభ్యులెల్లరును అంగీకరించిరి.

“వర్షజలమున, మురుగునీటిని అడ్డుకట్టి ఆయాభూముల యందు నిలువజేసి అట్టి జలసాయమున మాగాణివైయితో సాగు చేయు భూములపై”

యను సవరణను కె. శీతారామరెడ్డిగారు రుపపాదించి, లామెంబరు సవరణ నాడేపించినపిదప తిరిగి ఉపసంహరించుకొనిరి.

పి పెద్దిరాజుగారు

“నారాసు పోషించుటకు సాగుచేసిన భూములపై” అను సవరణ చేర్చవలెనని నుపపాదించిరి. పి. ఆంజనేయులు గారు బలపరచినపిదప లామెంబరుగారు వైచరణ అవసరమని తలంచుచునో నియమావలియందు చేర్చబడుననియు, కాని, ‘శాసనముందు’ నందు చేర్చుట నవసరమనిరి.

పెద్దిరాజుగారు లామెంబరు సమాధానముపై తమ సవరణ నుపసంహరించుకొనిరి.

యి. డబ్లియం. లీ గారు (రివిన్యూ కార్యదర్శి) యమ్ విభాగముగ క్రింది సవరణను 1వ సబ్ క్లాజు చేర్చవలెనని ఉపపాదించిరి.

సవరణ:—సెటిల్ మెంటు జరుగుకాలములో సెటిల్ మెంటు ప్రకటనయొక్క నిబంధనల ననుసరించి నీటికి అదనపు పన్ను తీసివేయబడినట్టి దక్షిణకనరా, మలబారుజిల్లాలయంద భూములపైనను”

డి. బి. యమ్. క్రిష్ణన్ నాయరుగారు లీగారి ఉపపాదనపై క్రిందిసవరణ నుపపాదించిరి.

“ఈ చట్టము తీర్మానింపబడు లేదన అమలులోఉన్న యట్టి సెటిల్ మెంటు ప్రకటనయొక్క నిబంధనల ననుసరించి అదనపు నీటిపన్ను తీసివేయబడిన దక్షిణకనరా, మలబారుజిల్లాలయందలి భూములపై”

ఎల్లప్పుడును అన్ని భూములు అదనపుపన్ను విధింపబడకుండుటయే తమ యభిప్రాయమనిరి.

డా. కల్లానాగారు ఉపపాదనను బలపరచిరి.

లామెంబరుగారు గత సెటిల్ మెంటు నిబంధనలను వివరించి ప్రస్తుతముట్టి సౌకర్యములను ప్రభుత్వమువారు జేయుట కవకాశము లేదనియు, మెట్ట మాగాణిభూముల పన్నునుగురించి తిరిగి పరిశీలించు సభికారము ప్రభుత్వమువారి కుండవలయుననియు, పట్టిరి.

కోటిరెడ్డిగారు సవరణ నాడేపించుచు సెటిల్ మెంటు ఉత్తరపు ననుసరించి అట్టి సౌకర్యము నొసంగ పిలువబడిన మలబారు దక్షిణకనరా జిల్లాలయందలి భూముల కాసౌకర్య మేలగులగజేయబడవలయునో ఆ జిల్లాల ప్రతినిధులు సరియగు కారణమును గనుపరచి యుండి లేదనిరి.

పిదప లీగారి సవరణపై డి. బి. క్రిష్ణన్ నాయరుగారు రుపపాదించిన సవరణ నొటకుపెట్టుటచే విగ్రహియెను.

ప్రభాకర తంపకగారు పోలుగోరగ 12 గురు అనుసూయరు 46 ప్రతిపాదనకు తెలుపబడినది.

సవరణ త్రోసివేయబడెను.

పిదప లీగారి సవరణ లామెంబరుగారి స్వల్పమార్పుతో తీర్మానించబడెను.

పిమ్మట లీగారు ప్రత్యేకముగ నీక్రింద విభాగములను 45 క్లాసు (1) సబ్ క్లాసు చేర్చు నట్లుపపాదించిరి.

(ఎ) ఒక మాగాణిపైయో రిజిస్టరుచేయబడి రెండుగాని అంతకుమించిగాని పైయల సాగుచేయబడుటపై మాగాణిభూమిగ రిజిస్టరుచేయబడి ఎట్టేలులో చేయుండని భూమిపైనను, మరియు, (బి) రి రి వక్సేక్షనుక్రింద పన్నువిధించబడినట్టిభూమి పైనను.

(ప్రత్యేకపన్ను వేయబడినపక్షమున.

సవరణపైచర్చలేకనే సభ్యులెల్ల నామోదించబడెను.

2 వ సబ్ క్లాజు

(2) పైనిబంధనలో, ఏమి చెప్పబడియున్నను దానితో నిమిత్తములేకుండ, యెప్పుడైనను యేదైన క్రొత్తఇరిగేషను కర్కు గవర్న మెంటువారి వలన కట్టబడినయెడల, లేదా ప్రీటిసరఫరా మొత్తములేదా కాలమును హెచ్చుచేయునట్లు ఒక ప్రాతవర్ష అభివృద్ధి చేయబడినయెడల, గవర్న మెంటువారు అట్టివర్షములను లాభమును పొందిన యావత్తు భూములమీదను, అట్టి నిర్మాణములను లేదా అభివృద్ధిలను కలిగిన లాభమునకు నామామగా ఒక బా స్తిపన్నును విధించవచ్చును.

అయితే ఆ ఇరిగేషను వర్షుయొక్క నిర్మాణమునకు లేదా అభివృద్ధి భూస్వామిగాని రిజిస్టరు చేయబడిన స్వామ్యదారుడుగాని పైకమును చెల్లించియున్న సందర్భములో, అట్టినిర్మాణములేదా అభివృద్ధి జరిగించబడు కాలముందు చేయబడిన యేర్పాటున కనుగుణముగా తప్ప, పన్ను యేదియును విధింపబడకుండదు.

పిమ్మట యన్. మ. త్రయ్య మొదలియగుగారు 45 క్లాసు నందలి 2 వ సబ్ క్లాజు “ఋణిత్వభూములపైనను” అనుపదమునకు పిదప రివెన్యూ “లెక్కలందు మాగాణిభూములని రిజిస్టరుచేయబడ నట్టిన్ని, ఒక నియమితభూమికిన్ నీటితీరునను చెల్లించుభూములుతప్ప” అనుపదములను చేర్చవలెననిదిగ సవరణ చెప్పిరి.

సవరణనుపాదించుచు మ. త్రయ్య మొదలియగుగారు అభివృద్ధి ఎంతయున్నను, ప్రభుత్వమువారు సెటిల్ మెంటు అమలునందున్న కాలములో ఎంతవెచ్చించినను అదనపుపన్ను మూలకముగ కిస్తును ప్రభుత్వమువారు హెచ్చింపగూడదనిరి. గా. లామెంబరుగారు సవరణ నాడేపించుచు పన్ను విధించుటఇరిగేషను వర్షులను దానువరచుటకొరకె యని తెప్పిరి.

సభ్యుమార్తిగారు సవరణ బలపరచుచు, ఏవోతాత్కాలికస్వల్పపన్నువలన ప్రభుత్వమువారు ప్రజలక్షణరాగుడ దనియు, ప్రభుత్వము వర్తకునిమార్గాన నవలంబించుకూడ దని యుపల్పిరి.

పెద్దిరాజుగారు వైచరణవారిచే గాని ననుసరించి ప్రభుత్వమువారు పన్నువిధించు నవకాశము తెల్పుచున్నదనియు కావున సరియగు సమాధానమునుగోరిరి.

లీగారు సవరణ నాడేపించిరి.

లామెంబరు సవరణ నాడేపించుచు నికరముగ లాభము గలుగనివో పన్ను విధింపబడవలదనియు రాగలలాభమునకు సరియగు హెచ్చింపుచూత్రమే యుండుననియు తెల్పిచూపిటల సవరణ నొటకు పెట్టుటచే విగ్రహియెను

అంతటితో నేటిదినము సభాకార్యక్రమము విరమించిరి. తిరిగి సోమవారమునాడు సమావేశ మయ్యెదను.

మూ రా డ బా దు లో మహమ్మదీయుల సభ

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము

డాక్టరు వ. ఫాతు అహ్మదుఖాను (ఎం. ఎల్. సి) (ఆల హాబాదు విశ్వవిద్యాలయమున హిస్టరీ ప్రొఫెసరు) గారి ఆధ్వర్య త్క్రింద మూరాడబాదులో మహమ్మదీయులసభ జరిగినది. “ఇత్రుడు మహమ్మదీయులమతస్థులలో అనేకపక్షము లేర్పడినవి. వెనుకటి కట్టుబాటు తొలగిపోయినది. మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముండక తప్పదు. పోటీలనను స్వాధీనతవ్యవస్థలను ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును నేను కోరుటలేదు. హిందూమహమ్మదీయులమైత్రీ ముఖ్యతమును. ఆ సభ్యులచేనివో మహమ్మదీయులను నునచు రూపుమాపిపోయెదను” అని అధ్యక్షుడు ను దేవెను. మహమ్మదీయుల ప్రతినిధులసంఖ్యను హెచ్చింపవలెను. ఉవ్వొక్కములలో ప్రత్యేక సదుపాయము చేయవలెను అను తీర్మానములను మరొకన్ని తీర్మానములను ఆమోదించబడెను. (అ. నె.)

శ్రీ వేంకటగిరి కుమారరాజుగారు

పుత్ర జన్మన నము

నిన్న 14 వ తేదీ ఉదయమున శ్రీ వేంకటగిరి కుమారరాజుగారి పుత్రుడు జనించెను. వేంకటగిరిలో పౌరులందఱును అనందభరితులైరి. చాల అభినందన తీతివార్తలు వచ్చినవి అని ముబ్బరావునాయకుగారు తీతివార్త నంపిరి.

వాతావరణ స్థితి

1924 సం॥ నవంబరు నెల 15వ తేది శనివారము

ముఖ్యజిల్లాలు	నవంబరు 15వ తేదీన ఉత్తరములో ఆర్మీయర్ అట్టెరు 24 గంటలలో	నవంబరు 15వ తేదీన ఉత్తరములో ఆర్మీయర్ అట్టెరు 24 గంటలలో	నవంబరు 15వ తేదీన ఉత్తరములో ఆర్మీయర్ అట్టెరు 24 గంటలలో	నవంబరు 15వ తేదీన ఉత్తరములో ఆర్మీయర్ అట్టెరు 24 గంటలలో	నవంబరు 15వ తేదీన ఉత్తరములో ఆర్మీయర్ అట్టెరు 24 గంటలలో
గోపాలపురం	82.0	65.4	...	18.22	44.96
విశాఖపట్టణము	82.2	70.1	...	14.44	37.09
కాకినాడ	79.4	65.8	...	15.81	39.09
మచిలీపట్టణము	81.4	67.2	...	9.75	41.59
కర్నూలు	83.4	57.2	...	8.45	26.01
బళ్లారి	85.7	58.1	...	2.44	20.51
కడప	88.6	68.4	...	6.51	31.28
నల్లూరు	83.5	67.9	...	15.51	37.98
మృతాను	82.9	66.5	...	15.68	50.74
కడపూరు	82.8	67.1	...	20.89	52.94
నెలము	87.0	63.9	...	5.52	39.80
కోయంబత్తూరు	83.7	67.7	...	10.29	22.29
తిరుమనాపల్లి	84.6	67.8	...	7.07	38.18
నాగపట్టణము	82.7	70.3	...	19.04	54.98
మధుర	82.2	72.1	...	4.65	38.58
పాంబన్	88.8	77.5	...	8.48	37.00
తిరునల్వేలి	15.05	28.84
తిరువేండ్రము	84.0	75.2	...	11.01	64.51
కొచ్చిన్	77.0	75.9	0.01	18.20	114.51
కాలికట్టు	87.8	75.4	...	19.11	117.16
మంగళూరు	90.2	72.1	...	8.44	125.68
తెంగుళూరు	79.8	56.2	...	2.90	35.37
మేరకాన	75.0	58.9	...	4.94	125.46
కొడైకనాడ్	62.5	49.4	...	8.09	62.19

సర్కారులు:—మేఘములు ఒక మోస్తరుగనున్నవి. విశాఖపట్టణములో 2 1/2 ఇంచులకాకినాడలో మచిలీపట్టణములో 4 ఇంచుల పగటివేడిమి తక్కువ. ఉత్తరమున రాత్రివేడిమి 2 1/2 నుండి 3 ఇంచుల తక్కువ. చక్షురమున 5 నుండి 6 1/2 ఇంచుల తక్కువ.

డక్టర్:—మేఘములు తలచగట్టకున్నవి. బళ్లారిలో అర్ధిత చాలతక్కువ. పగటివేడిమి 5 నుండి 6 1/2 ఇంచుల తక్కువ. రాత్రివేడిమి 3 1/2 ఇంచుల తక్కువ.

కర్నూటకము:—మేఘములు తలచగట్టకున్నవి. అర్ధిత చాల తక్కువ. పగటివేడిమి 2 1/2 ఇంచుల తక్కువ. రాత్రివేడిమి 4 1/2 నుండి 6 1/2 ఇంచుల తక్కువ.

వర్ష మతగా 1 ఎచులనున్నట్లు తెలియదు. వాతావరణ పరిస్థితులు అస్థిరముగ నుండుటచే రాజధాని ఆగ్నేయ భాగమున బంగాళాఖాతములో వర్షింపవచ్చును.

ఆర్. ఎన్. సాఫూరు,

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞు.

బుద్ధ గయసంఘము

ఇండియన్ ప్రభుత్వమువారి సమాధానము సానిక ప్రభుత్వమువారిని తిగిన యేర్పాట్లు చేయ కోరుట

రంగూను, నవంబరు 14:—అఖిలభార్య సంఘమువారి యజమాన్యమున మ్యాడేగన్ దేశభర్యకర్తలను బుద్ధిగయ సంఘసభ్యులను, పొంగీల పెద్దలగు కయదేవల కలసి సోక సమావేశము గావించిరి. బుద్ధగయ విషయమున యిండియా దౌరతనమువా రిచ్చిన సమాధానము పట్ల అసంతృప్తి పిని చెల్పుచు పిరు తీర్మానములను గావించిరి. శాద్ధ మతావలంబుల అభిప్రాయానుసరణముగ మహాబోధివయమున యిండియా ప్రభుత్వమును తిగిన చర్యదీసి కొన వలయునని స్థానిక ప్రభుత్వమువారు చెల్వవలయుననియు, ఇండియాలో నెల్ల మతసంఘమును, భారత శాసనసభయు యిందులకు తగిన యాదరణ నీయవలయుననియు సమావేశమువారిచే తీర్మానింపబడెను.

(అ. నె.)

మును వందనములతో నిరాకరించెను. కారణ మేమి? బెంగాలు అర్థినెన్నను తా మంగీకరింప కున్నను గాంధీ-దాసు ఒడంబడికను మాత్రము జప్తిను పట్టుమున రంగీకరింప జాలరట. అసహ యోధ్యమును శాశ్వతముగ వదులుకొన వల యును గాని మరల పునరుద్ధరించు నవకాశ ముండ గూడదట. నూలుచందా వీరి కేమాత్రము ఇష్టము లేదట. ఇంకొక సర్వరాజ్య పక్ష ప్రాముఖ్యము జప్తినుపత్రిక కెంతమాత్రము పనికిరాదు. బహిష్కారవాదుల పట్లకన్నను స్వరాజ్యపక్షమువారి యెడ జప్తినుపత్రిక కెక్కుడు ప్రతికూలభావము గల దట. వాటితోగలిసి సమానవేదికపై పనిజేయుటకు జప్తినుపక్ష మంగీకరింపదట. అందుచే మహమ్మదాల్ గారి ఆహ్వానమును జప్తినుపత్రిక తిరస్కరించు చున్నది. జప్తినుపక్షమునకు గాంధీ-దాసు ఒడం బడిక సరిపడక పోవచ్చును. కాని ఈపక్షపు ప్రతినిధులు బాంబాయికి వెడలి, తమ యభిప్రాయ ముల నేల స్పష్టముగజెలిపి, సమావేశము నేల ప్రోద్బలపరచగూడదు? భిన్నాభిప్రాయ మున్నంత మాత్రాన మహమ్మదాల్ గారియాహ్వానమును రా కరించుటకు కఠంజేమి? ఇటుల గావించుటలో, జప్తినుపక్షము గొప్పపారిబాటు గావించెనని తెలుప నక్కరలేదు. ఎంతకాలము, జప్తినుపక్ష మొక్క టియు, దేశమునకంతకును భిన్నముగనంచరించును? జప్తినుపక్షము బ్రాహ్మణేతరుల తరపున బనిజేయు చున్నచో, గాంధీ, దాసు మున్నగు బ్రాహ్మణేతర నాయకుల సలహానువినుటకేల వెనుదీయవలయును? బ్రాహ్మణేతర జాతీయ వాదులతోగూడిన సంయుక్త జాతీయవాదులు మహమ్మదాల్ గారి ఆహ్వానము నంగీకరించినందులకు సంతృప్తి గలుగుచున్నది. జన్నాగారు, గాంధీ, దాసు ఒడంబడిక తమకు రుచింప లేదని జెప్పినను, బాంబాయిసభకు హాజరగుటకు నిశ్చయించిరి. ఇటులనే జప్తినుపక్షముగూడ తన పూర్వవైఖరిని మానుకొనిన బాగుండెడిది. బ్రాహ్మ ణేతరులు జాతీయసంయోగమునకు ప్రతికూలురను ఆపవాదము ప్రబలకుండ, సంయుక్త జాతీయవాదు లు సరళముగ ప్రవర్తించియుండుట శుభసూచకము.

తమిళనాడు రాష్ట్రీయసభ

తమిళనాడు రాష్ట్రీయసభ నేడు తిరువణ్ణా మలైలో ప్రారంభమయినది. సన్మానసంఘాధ్యక్షు లును, సభాధ్యక్షులును ఆంధ్రులగుట యొకవిశే షము. సన్మానసంఘాధ్యక్షులగు కావ్యకంఠ గణ పతిశాస్త్రిగారు కద్దరుప్రాముఖ్యమును గూర్చియు, హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రిని గూర్చియు, బ్రాహ్మణాబ్రాహ్మణ మైత్రినిగూర్చియు అస్పృ శ్యతా నివారణాశ్మకత గూర్చియు, చక్కనిసూచ నల గావించిరి. నిర్మాణకార్యక్రమము స్వరాజ్య సిద్ధి కవసరమని, శాస్త్రిగారు విశ్వసించుచున్నం దుల కెంతయు సంతసించెదము. బెంగాలు నిర్బంధ ములను వీరు ఖండించిరి. నూలుచందాను వీరి రంగీక రించుచు, అందరకును వీలగు నటుల మొత్త మును మాత్రము తగ్గింపగోరుచున్నారు. ఇట్టి పండి తులును తపస్సంపన్నులును రాజకీయ వ్యవహార ములలో పాల్గొని మహాత్ముని యద్యమమునకు చేయుత నొనగట శుభసూచనయనటకు సంది యములేదు. వీరి స్వాగతోపన్యాసమును వేరొకచో

ఆంధ్ర ల గాంధీ మహాత్ముని పూజాని లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

చందాలు	కోశాధిపతి కాళీనాథుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు	కోశాధిపతివద్దను, ఇతరత్రను వసూలు మొత్తము
ఇదివఱకు 50319-12-8	ఇదివఱకు 2459-1-8	కోశాధిపతివద్ద 24539-1-8
పశ్చిమగోదావరిజిల్లా జాతీయోపసంఘము	నాళంమట్టపల్లి, రెంట చింతలనుంచి 10-0-0	పశ్చిమగోదావరిజిల్లా జాతీయోపసంఘము
వారిద్యారా వసూలు 55-0-0		వారివద్ద పనుమర్తి రామయ్యగారు తమ మనుమరాలు దమ యంతి వివాహ సంద
మొత్తం 50374-12-8	మొత్తం 24539-1-8	ర్యమున ఇచ్చినకట్నము 50-0-0
		దండు సూర్యనారాయణ రాజుగారు, నేలపోగుల లోగడ వాగ్దానముల బాపతు 5-0-0
		మొత్తం 24594-1-8

పూజానికికి సామునుబంపు చిరునామా:—కా.నాగేశ్వరరావు, నెం.7, తంబుశెట్టిపేథి, మద్రాసు.

బ్రచురించెతిమి. అధ్యక్షులగు రామస్వామి నాయ కరుగారు తమ యుపన్యాసమునకు ఖండితముగు నభిప్రాయముల జెలిపిరి. గాంధీ-దాసు ఒడంబడిక యందలి షరతులపై తమకుగల విముఖతను సూచించిరి. అసహాయవాదులు బెల్గాం కాంగ్రెసు జరుగులోపల వేరొకసంఘముగ నేర్పడవలయునని సూచించిరి. ఈ విషయమున రాష్ట్రీయసభవా రెటుల తీర్మానించెదరో చూడవలయును. అధ్య ష్టోపన్యాస సంగ్రహమును తమిళభాషనుండి ఆనువదించి సోమవారమునాడు ప్రచురించెదము.

జినోవిఫ్ లేఖ

జినోవిఫ్ లేఖకు సంబంధించినవ్యవహారమునకు నంతమొందలేదు. పార్లమెంటరీ ఎన్నికలఫలితమును తారమారుజేయుట కీలేఖ తోడ్పడెను. ఈలేఖ యొక్క అసలుప్రతి ఎవరియొద్దగలదో తెలియదు. నకలునుబట్టి, మాక్స్ నాల్డుప్రభుత్వమువారు రుష్యాకు క్షేప్రసందేశము సంపిరి. జినోవిఫ్ గారు తామిలేఖను వ్రాయలేదనిరి. రుష్యనురాయబారియు ఇది యసత్య మని జెలిపెను. లేబరుపక్షమువారును తుదకటులనే భావించినటుల దోచును. లేఖయొక్క సత్యాసత్య ములను ముందుగ నేకనుగొని ఉచితరీతిని ప్రవర్తించి యున్నచో, మాక్స్ నాల్డుప్రభుత్వమున కింతటిదురవస్థ చేకూరెడిదిగాదని తలంపవచ్చును. ఎన్నికలఫలితము జెలిపినపిమ్మట, లేబరుప్రభుత్వమువారు జినోవిఫ్ గారి లేఖనుగూర్చివిచారించుటకొకయుపసంఘము నేర్పర చిరి. ఆసంఘమువారు విచారించి, తామేమియు జెప్పజాలమనిరి. ఇప్పుడు మరల కన్నర్యేటిపు ప్రభు త్వమువారికొకయుపసంఘము నేర్పరచిరట. దీని యందు, ఆస్తిను ఛేబర్లేను, బర్కెనుపెండ్లు ప్రభువు, సర్ జాన్ సనహిక్కు, సర్ డగ్లసు హేగు గార్లు సభ్యులుగనుండురని తెలియుచున్నది.

లేబరుప్రభుత్వమువారికి తెలియని సంగతులు, తమకు క్రొత్తగ జెలిపెనని, ఛేబర్లేనుగారు నుడి విరి. నూతనోపసంఘమువారి రిపోర్టు ఎటులుండునో చూడవలయును. ఎటులున్నను, జరుగదగిన గంధ్ర గోళ మిదివరకే జరిగిపోయినది.

కృష్ణామండల ప్రాథమికోపాధ్యాయ మహాసభ

కృష్ణామండల ప్రాథమికోపాధ్యాయ మహా సభ కథ్యక్షత వహించి మదరాసు శాసనసభ్యు లగు మోతే గంగారాజుగారు గావించిన ప్రారం భోపన్యాసమును విన్నటిదినము ప్రచురించి యం టిమి. ప్రాచీనవిద్య ఎట్టి యాన్నత్యము వహిం చెనో ఆధునికవిద్య బాలుని జీవితమున కెటుల యుపకరించుటలేదో గంగారాజుగారు విపులముగ సూచించిరి. ఆధునికవిద్యావిధానమును విస్తరించి ఇహపర సాధనమగు జాతీయవిద్యను దేశమునం దంతటను బోధింపవలెనని అధ్యక్షులు జెలిపిన విషయములను ప్రాజ్ఞు లంగీకరింపకమానరు. కాని ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానము క్రింద ఇట్టి కార్య ము సుసాధ్యమగునని దోచదు. విద్యాశాఖ మం త్రుల యధీనమునం దున్నను ప్రాతపద్ధతుల నతిక్ర మింపజాలకున్నది. జాతీయ విద్యావ్యాప్తికి మోతే గంగారాజుగారు తోడ్పడుచున్నారు. జాతీయవిద్యను నెలకొల్పుటకు వీరిబోలు ధనికులును విశాల హృద యులును బూనుకొనుచో త్వరలో నభివృద్ధి గలు గకమానదు. అవకాశ ముండునంతవరకు స్థానిక సంఘముల నింక కై వినియోగించుట ఎంత యవ సరమో జెలుపనక్కరలేదు. స్వరాజ్యపు లేమివలన అభివృద్ధి పలుదిక్కుల కుంటువడియున్నది. ప్రజాభి లాషలు నెలవేరుట కేదిక్కున మరలినను నిర్యాధ ములే పొడగట్టుచున్నవి.

విదేశవార్తలు

ఆస్ట్రేలియా చాంబర్లనుగారు

తమకర్తవ్యము

లండన్, నవంబరు 18:—మనదేశమున మనముగూర్చి తెలియజేసిన తీర్మానమునుగూర్చి మొత్తముపట్టిన పని లేదు. ఇంగ్లండు, డొమినియన్లు, విదేశములలో బాల్కన్యముగా రేర్పాటుజేసిన ప్రభుత్వమునకు గల్గిన ఆదరణనుజూచి ఆసంతోషించుటకు కారణము కనిపించదు. నేను 22 సంవత్సరములు కామన్వెల్త్కు చెందిన నగదుకామముకంటే ఎక్కువగ ఆధికారిక నుంటిని. ఇంత ఆసక్తివహించుటకు నేనుగూర్చి కష్టతరముగా జాభారమును నిర్వహించుటకు తీవ్రముగ బానుకొనుచున్నాను. ఇదియే మననాడుకుడు బాల్కన్యముగారి యభిప్రాయముని తలంచెదను. ప్రజాపితవ్యమునకు ఆధారముగనట్టియు ఆచార్యముగనట్టి మంచికీ యుండుటచే బాల్కన్యముగా రింతవరకు వచ్చిరి.

ఈ ఎన్నికలు ఒకపక్షమునా విజయమే యనుకొనుట ప్రమాదకరము. ఇంతవరకు గల్గియు ఒకపక్షముగ బ్రయత్నించుటకుదా చాలతప్ప. ప్రజలందఱును ఒక్కమారుగ మార్పులను గోరలేదు. ఎంతమాత్రము అక్కరలేదని స్పష్టముగ చెప్పిరి. విదేశములనుండి వచ్చుటకు, విధానములను మనము స్వీకరింపను, మనరాజకీయములను మనదేశములో నేర్పాటుజేసి మన కధర్మప్రకారమే నిర్వహించవలెను. అని ఆస్ట్రేలియా చాంబర్లనుగారు స్పష్టముగా నుపన్యసించిరి.

కీ॥ శే॥ స్వామినుగారి ఆస్తి

లో 87000 పానులను మొదటిసారి ననోదార్పణముచే జొంగకముగ అవివాహితలై విడ్డలనుగన్న తల్లులకును, దొంగతనముగ కన్న విడ్డలనును ఖర్చుచెట్టవలెనని ఏర్పాటు చేసిరి.

ప్రజలు: పోలీసు

ది. బ. భవానందం పిళ్లగారికి వీడ్కొల్పు విందు నిచ్చెడినమయమున ముచ్చటించుచు, లా మెంబరుగు గా॥ సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరుగారు హిందూదేశమునందు ప్రజలు పోలీసువారికి తగిన రీతిని తోడ్పడుటలేదనియు, పోలీసువారియందు నమ్మకముంచినగాని లాఆర్డరులను రక్షించుట కష్టమనియు నుడివిరి. హైందవ పోలీసు వారు స్వభావముచే దుష్టులని ఎవ్వరును దెలుపజూరు. కాని ప్రస్తుతపరిపాలనావిధానము క్రింద, పోలీసు వారికి నిరంకుశాధికారము గలదు. ప్రజలతో డాటుపై వారాధారపడియుండ నక్కరలేదు. అందుచే, ఎదుటనున్న అవకాశములను వారు స్వేచ్ఛగా నుపయోగించుట వింతగాదు. ప్రజల తోడ్పాటును పోలీసువా రాశించుచో, అది తప్పక లభించును. ప్రజాభిప్రాయమును వారు లక్ష్యపెట్టుకుండుటచేతనే, ప్రజలకును పోలీసువారికిని, తీరని ఎడబాటు గలుగుచున్నది.

జావా: భూకంపము

భూకంపమువలన, జావాకు చాలనష్టము గలిగెనని వినుటకంతయు చింతించెదము. బుధ, గురు వారములలో భూకంపములు జావాలో పలుతావుల గలిగెననియు, భూమి కొన్నిచోట్ల కొట్టుకొని పోయెననియు తెలియుచున్నది. ఒక గ్రామమంతయు నీటిపాలు, అదృశ్యమయ్యెనట. ప్రజలు చాలమంది చనిపోయిరి. జనధననష్ట మధికముగ గలిగెనని తెలియుచున్నది. సంపూర్ణవివరములు దెలిసిన, ఇంకను నెక్కువ భీతి జనించునని యూహించెదము. ప్రకృతిచిత్రములను కనుగొనుట దుర్లభము. ఇట్టి దుఃఖనమయముననే మానవునియల్పజ్ఞతనముగ గనిపించును.

బ్రిటిషు ఎన్నికలు

నిజపరిస్థితులు

లండన్, నవంబరు 18:—పార్లమెంటులో ఇప్పుడు ఈ ప్రకారము ఆయాపక్షములవా రున్నారు:—

కన్సర్వేటివులు	418
కార్మికులు	151
లిబరల్సు	44
కాన్స్టిట్యూషనలిస్టులు	7
మొత్తము	615

జినోవీపుగారి లేఖ

లండన్, నవంబరు 18:—వంత్రివర్తమువారి ప్రభుత్వము నిన్నటితోజాన జరిగెను. జినోవీపుగారిలేఖను గూర్చి విచారించుటకు ఒక సంఘము నేర్పాటుజేసిరి. సోవియటు ప్రభుత్వమునకు ప్రభుత్వమువారు ఇవ్వవలసిన ప్రత్యుత్తర స్వభావమునుగూర్చి వీరు ఆలోచించెదరు. ఈ సంఘము వారికి విచారణసమయమున తెలియనిసంగతులు కొన్ని తెలియవలసి యున్నవియు అందుచే మరికొంచెము క్రొత్తసంగతులు తెలియవలసియు అది చేరగనే ప్రభుత్వమువా రేమి చేయవలసినది ఈ సంఘమువారి నిశ్చయము చేసినతరువాత నిశ్చయించెదరనియు ఆస్టిక్ చాంబర్లనుగారు తెలియజేసిరి.

ఇంగ్లండు వర్తకము

అభివృద్ధియగు టవనరము

మంచి ఆవకాశములున్నవి

లండన్, నవంబరు 18:—కొన్ని నెలక్రిందకునున్న పరిస్థితులకంటే ఇప్పుడు మన వర్తకపరిస్థితులు బాగున్నవి. ప్రపంచములో అంతయు ఇప్పుడు స్థిరముగనున్నది. ఇంకను పూర్తిగ పరిష్కారముగ ఏర్పరుచుటకు చాలకాలము పట్టును. కాని నమ్మకము దైర్ఘ్యము చాలవరకు ఏర్పడెను. ప్రాతమార్కెటులు మనుషటికంటే ఎక్కువగ గొరుటకు సిద్ధముగ నున్నవి. వాటికిప్పుడు సరుకులులోటుగ నున్నవి మనకు విదేశములందు ప్రతినీధులుండవలెను. మన వర్తకములో యువకులనుండు ముఖ్యమని గుర్తించవలెను. ఆలక్ష్యము చేయరాదు. క్రొత్తమార్కెటులందు మన వర్తకమును పెంపొంది జేయుటకు మనసామర్థ్యము లాభకరముగ ఉపయోగించవలెను. జాతీయ కార్యములందు సామర్థ్యము కూడబెట్టవలెను. అట్లు చేసినచే మనము పెట్టుబడి పెట్టగల్గుదుము. ఇదంతయు మితవ్యయము, ఎక్కువ ఉత్పత్తి మున్నగునాటిచే చేయవలెను. ప్రభుత్వము వారు సహాయముగనుండు పనులకు తోడ్పడవలెను. నష్టకరమగు పనులను మానవలెనని వర్తకసంఘాజ్యక్షుడు గ్రెముగారు నడిపెను.

ఆదాయపువస్తును తగ్గించవలెననుట

బ్రిటిషు వర్తకము వ్యయమును తగ్గించవలెనని గోరుచున్నారు. ప్రజలకు గణనమించిన ఖర్చును జేయవలసివచ్చినది. ఆదాయపు పన్నును తగ్గించినగాని ప్రభుత్వమువా రేమి జేసినను అభివృద్ధిగలుగదు. నమ్మక మేర్పడెనని స్పష్టమవ్వినగా రనిరి.

ఉత్తరములకు పెన్నీచీట్లున్నచో వర్తకముచాల యభివృద్ధి యగుననిరి.

వారతదేశ స్వాతంత్ర్యవేత్త

లండన్, నవం 18:—పాచ్చిదేశ సమస్యల నాలోచించుటకు ప్రాచ్యప్రతీచీ సంఘమొకటి సమావేశమై భారతదేశమున సుకమరాచకీయవేత్తలను కఠినశాసనముల పాటుజేయుటను ఖండించిరి. దాసుగారి ఆనుచులకు అభినందనల సంపిరి. తమయువ్యమును నిమిత్తము బండిలుగ జేయబడిన భారతీయులను విడిపించుటకు అభయ మొనగుచున్నారమనిరి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యకాంక్షనుండి, బ్రిటిషు ఇంపీరియలిజం, భారతదేశ దాస్యవిమోచనమును గల్గించుటకు ప్రయత్నించెదమని రనియు డెంటి హోబ్బాబ్లిక్ రెలంపునున్నది.

మెక్సికో పార్లమెంటు

సభ్యులు తుపాకులతో కాల్పుకొనుట

ఇద్దరు సభ్యులు చనిపోవుట

మెక్సికోనగరము, నవంబరు 18:—మెక్సికోలో లూయి హరోనిసు అనునాతడు సుప్రసిద్ధ కార్మిక నాయకుడు. ఇతడు, ఇంకొక సభ్యుడు పార్లమెంటులో వివాదము గలుగుటచే కాల్పుకొని చనిపోయిరి. 200 తూటలను గాల్చిరి.

మొదట తగాదా మామూలు విషయములను చర్చించుటతో బయలుదేరెను. తుదకు ముఖ్య తుపాకులతో కాల్పుకొనుట క్రింద మారినది. మనోరికు గారన్న మాటల నవసంహరించుకొనవలెనని కాంక్షజూగారనిరి. మనోరికుగారు చేయ నిరాకరించిరి.

ఈలోపుగ పిరిన్నీహితులు చేతులలో సిస్టోళ్లు బెట్టుకొని పోరజూచ్చిరి. తుదకు అందఱును కాల్పుటకు ప్రారంభించిరి. పార్లమెంటుగదినుండి అందఱును మగిలిరి. నేనట ప్రవేశించెను. అగదియు అమట్టుప్రక్కల పీఠమును నిర్జనమై యుండుటను నేనట గనిబెట్టెను. మనోరికు, కాంక్షజూగారి శవములను గొంపొయిరి.

మెక్సికో అమెరికా సేనలెగుట

జెరూసలం, నవం 18:—అమెరికా సేనలెగుట సేనల సంపుచున్నారనియు వాహినీపుడు స్వీకృతమునను గావించుకొనుచున్నారనియు జెడ్డా మెక్సికో మధ్యనున్న ప్రదేశములను ఖాళీజేయుచున్నారని యుల్లియుచున్నది.

లండనునుండి బైబ్రెనుకు పరుగెత్తుట

లండన్, నవంబరు 18:—దక్షిణాఫ్రికా వాస్తవ్యుడు లండను నుండి బైబ్రెనుకు 52 మైళ్లు దిగింటుల 58 నిమిషముల 48 క్షణములో పరుగెత్తెను. ఇంతవరకు ఇతివంశ ఎవరును పరుగెత్తెను. ఇతనివయసు 41 సంవత్సరములు. కోడ్డంతయు జారుగనున్నను పరుగెడ గర్వెట్టు.

ఆస్త్రియ గారు బిరుదమును

అరల్లంను నిరాకరించుట

లండన్, నవం 11:—ఉదయం 11/25 బాల్కన్యము గారు ఆస్త్రియ గారికి శే. జి. అరల్లంబిరుదలనీయు ఆస్త్రియ గారు నిరాకరించినని వార్తాపత్రికలు తెలుపుచున్నవి. ఆస్త్రియ గారికి పార్లమెంటులో పరల స్థానముదొరకుటకు బ్రిటిష్ థోంప్సన్ గారిని మిడిలెన్ జోస్థానమును ఖాళీజేసి ఓల్డ్ ఫూండ్రడ్ను గీలవలెనని గోరిరి. పోయిన రెండుఎన్నికలలో ఇతనికి ప్రత్యర్థులుండిరి గాని అధికసంఖ్యాకులతో నెగ్గిరి.

మాస్కోనీ కంపెనీ మ్యానేజింగు డైరెక్టరుగా కల్లాలే గారు నియమించబడిరి.

కనడా గోధుమపంట

ఈసాలన 27000000 బుషెల్సుపండునని ప్రభుత్వము వారు అంచనాజేసిరి. నిరడు 47400000 అంచనా జేయబడెను.

పార్లమెంటు కార్మికసభ్యుని

మరణము

కీ॥ శే॥ ఈ. డి. మొరేలుగారు

డెడ్డి కార్మికసభ్యులు ఆకస్మికముగ 18 జేదని చనిపోయిరి. యుద్ధసమయమున ఈదేశములో శాంతియుతముగ ప్రవర్తించినవారిలో ఇతడొకడు. ఇతడు నోదేలు హుమతికి ప్రయత్నించిన యభ్యర్థి.

నోబిలు వాజయ బహుమానము

రేమాంటుగారి కీయబడెను. రైతులు అను గొప్ప వాగ్దానమును వ్రాసిరి. ఈ యాపముగ పోలండ్ల సరిత్రను నాలుగుసంవత్సరముల వ్రాసిరి. 18 వ శతాబ్దివిజయకు జేరినది.

జాబ్ లో భూకంపము

పెద్ద భూకంపము జాబ్ లో

జాబ్ లో భూకంపము గురించి చాలా చాలా భూకంపములు జరిగాయి. చాలావరకు గొప్ప పర్వతములూ భూకంపము. పెద్ద భూకంపము దేశంలోని పర్వతములూ అనేకముగ నాశనమయ్యాయి.

ఒక గ్రామము నడిలో గలిసెను. పూర్వం అధ్యక్షులూ ను. ౧౦౦ కంటే ఎక్కువగా చనిపోయిరి. చాలామంది కనిపించలేదు. ఆరోగ్యము నిమిత్తము పోవు వెనాసో అను ప్రదేశమున అసలు భూకంపము గల్గెను. ఇచ్చట భవనము లన్నియు క్షయమయ్యాయి.

నిడు జపాను రాజామరిని (రీజెంటు)ను జంపిన పిన్న వయస్కుడగు విద్యార్థిని ఉరిదీసిరి.

ప్రాంతో ఇటలీ సరిహద్దు

కమ్యూనిస్టుకుట్రలు

ఇటలీకాపుడల

స్వాతంత్ర్యము, నవంబరు 18:—గతవారము ప్రాంతో స్పెయిను సరిహద్దులో జరిగిన సంఘటనలపట్టి ఇటలీ ప్రభుత్వము వారు కాల్పులను ప్రారంభించి ఇటలీ సరిహద్దును బంధించిరి. జరుగురుగ యుద్ధనాక 4 టూప్ డిపార్టుమెంట్ లు ప్రెంచ్ సరిహద్దులో కమ్యూనిస్టులు ఇటలీలో ప్యాసిస్టులకు ప్రతికూలముగ ఏర్పడుటకు ప్రయత్నించుచున్నారని నమ్మకముతో బంధించిరి.

షెరిఫ్ హుసేనుగారు

అసాధారణమైన అచట వాసము మేర్పరుచుకొనును.

అస్ట్రేలియా నాకల లెగ్గును పరిష్కారము చేయటం చేర్చిన సభ వ్యర్థమయ్యెను.

జినోవీషు లేఖా విచారణ సంఘము

లండన్, నవంబరు 14:—జినోవీషు లేఖా విచారణ సంఘము నియమించబడిన సంఘములో ఆస్టిన్ చాంబర్లెను, బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు జోయిన్ సన్ హిస్సు, సర్ డిగ్లస్ హుగ్గుగా రున్నారని డెయిలీ తెలిగ్రాఫు పత్రిక తెలుపుచున్నది.

ఇబిన్ సాదుగారు

ఇబిన్ సాదుగారు ఎన్ సెనెటరాయ బారము ఇటలీ భయము లండన్, నవంబరు 14:—డెయిలీ తెలిగ్రాఫు పత్రికా ఏలేఖరిట్లు తెలుపుచున్నాడు:—ఇటలీ పేటు భాలిపరిణామము ను గూర్చి ఇబిన్ సాదుగారి దగ్గరకు ఆహ్వానించిన సెనెటరే కేటచే ఇటలీ ప్రభుత్వమువారు భయపడుచున్నారు. ఇతడు అంగోరా ఏజెంట్ గా ప్రవర్తించుచున్నాడట. ఆతని పనులు ఇటలీకి అనుకూలముగ నేపాము గలుగనలెనునన్నాడు.

ప్యాసిస్టు

నాయకుని గొల్చి చ.వుట

కోము, నవంబరు 14:—కో సెంజా అను ప్యాసిస్టు నాయకుడు నేపిల్సు దగ్గర వివాదములో ప్రాత ఇటలీ పార్లమెంటు సభ్యునితో యుద్ధం ఎవరో కాల్చి చంపబడెను. ఈ ప్రాత సభ్యుడు పూర్వము ప్యాసిస్టు. ఇప్పుడు సాంఘికవాది. హంతకుడు పారిపోయెను.

రెండు విమానములు డిక్షనుటచే ముగ్గురు సెలిరావెన్ డ్రెమానిక పాతకాల దగ్గర చనిపోయెను.

మాంటెగుగారికి చాలబబ్బుగ

నుండుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, నవంబరు 15:—లండనులో చికిత్సలయ మున మాంటెగుగారికి చాలబబ్బుగనున్నది. ఏమగునో చాల భయముగనున్నది.

జాతిసమితి

విదేశాంగ వ్యవహారములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, నవంబరు 15:—విదేశాంగ విషయములను గూర్చి ప్రస్తావించుచు సామ్రాజ్య సంబంధముగ విదేశాంగ వ్యవహారములకు జాతిసమితి తరఫోపాయముగ ప్రమాదము రాకుంజేయవలెనని గ్రే ప్రభువు నూచించెను.

స్వరసిపాలన రాజ్యముల స్వాతంత్ర్యము

ను యభివృద్ధి చేయుటను గూర్చి ప్రస్తావించుచు తరుచు ప్రధానామాత్యులలో బ్రిటిషువారందరూ కలిసియుండుటకు ఆలోచింపవలెననియు, సామ్రాజ్య వికృతకు భంగము లేకుండ స్వరసిపాలన ఆధినివేశముల స్వాతంత్ర్యమును పెంపొందించేయవలెననియు గ్రే ప్రభువు యుపన్యసించెను. అయ్యది వాయు వార్త మూలముగ అందరకును వినిపించుటకు చేయబడెను. కాని చనుకు విషయమువంటి ఆగంతకములు ఏర్పడినచో డొమినియనులకు ఆధినివేశములకు చిక్కులు, ప్రయాశ, లోటు జాటు లేకుండజేయుటకు విదేశీయులతో తగవు వచ్చినచో దానిని అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమునకు గాని జాతిసమితికి గాని మధ్యస్థత్వమునకు గాని తెలియజేసెదమని డొమినియనులకు అభయమియవలెననిరి. తమకు తెలియకుండ ఆలోచించుటకు వ్యతిరేకమండ డొమినియనులు ఆకస్మికముగ పాల్గొను అవసరము లేకుండజేసెదమని అభయ మొనగవలెననిరి. అప్పుడు డొమినియనులకు తమ నిజపరిస్థితులు తెలియుననిరి. మధ్య వర్తిత్వము ను ఒప్పుకొనని వారందరూ వ్యక్తులనే డొమినియనులు తలంచుట కంగీకరించెదరు. మధ్యవర్తిత్వసిద్ధాంతమునకు చేయుత నొసగదరని తలంచెదననిరి. ఈసిద్ధాంతమును సామ్రాజ్యసభవారు అంగీకరించిరి.

అనంతపురమండల విద్యావిషయమహాసభలు

9.11.24 తేదీన అనంతపురమునందు గ్రాంటు జడల మేనేజరులసభ బల్లారి తాలూకాలో ప్రసిద్ధులగు బ్రహ్మశాస్త్రిలవారి యధ్యక్షతక్రిందను, విద్యావిషయసభ మదతాను శాసనసభాసభ్యులను శ్రీయుత జి. రామేశ్వరాచార్యగారి యధ్యక్షతక్రిందను జరిగెను. రెండుసభలను జరుపుటయందలి యుద్దేశ మెట్టిదో తెలియజేసిరి. మండలపరిస్థితుల కనుగుణ విద్యావిధానము సేర్పాటుచేయుట చర్యగాని, యుపాధ్యాయుల కష్టముల నివారించు చర్యగాని ప్రాథమికముగా నుండెను. విద్యావిషయసభయందు, విద్యాభిమానులును, విద్యాశాఖకు సంబంధించినవారును పాల్గొని విద్యావ్యాపనము ప్రస్తుతవిధాన సంస్కరణమునకును అనుగుణ విషయములను తర్కించి తీర్మానింపవలసియుండెను. ఆట్టి జెడ్డియును జరుగలేదు. ఇందు పాల్గొనినవారందఱు ప్రాథమిక పాఠశాలలోపాధ్యాయులే. అందుచే దీనిని మండలప్రాథమిక పాఠశాలలోపాధ్యాయుల మహాసభ యని పిలిచియుండిన బాగుండెడిది. దీనికి ప్రత్యేకము ఆహ్వానసంఘము లేదు. విషయనిర్ధారణ సంఘమువేళము లేదు. అన్ని సమావేశములందును సాధారణముగ అధ్యక్షక ప్రారంభోపన్యాసానంతరము విషయనిర్ధారణసభగూడి మహాసభయందు చర్చింపవలసిన తీర్మానముల చిత్తును తయారుచేయుట విధానముగ నున్నది. ఇట్టి సమావేశకార్యక్రమమును క్రమపద్ధతి నెరవేర్చుట మా మండలప్రాథమిక పాఠశాలలోపాధ్యాయుల కనుభవము లేనందుననే సేచుచుండునని, ఇట్టి సమావేశముల జరుపుట యందు ఎక్కువయనుభవము గలిగి అనేక సభలయందు పాల్గొనిన శ్రీయుతులు, టి. శివశంకరము పిళ్లెగారును, పాట్టి శంకర రావుగారును, మామండల ప్రాథమిక పాఠశాలలోపాధ్యాయ సంఘమునకు, అధ్యక్ష ఉపాధ్యక్షులుగా నుండియు, ఈ సభ లిట్లుగా నడచెనేయనిమాత్రము చింతిల్లుచున్నాడను. అధ్యక్ష కోపన్యాసములు, ఉపాధ్యాయులకు కేవలము ఆశాభంగకరము గను, అసంతృప్తికరముగను ఉండెను. ఉపాధ్యాయులలో పములన్నియుమాచా, తప్పక మాపించిరే గాని, వాని నివారణోపాయములను మాత్రము నూచింపరైరి. వీరి యుపన్యాసములయందు ఉపాధ్యాయుల వేతనాభివృద్ధి విషయమై యొక్కముక్కయైనను జెప్పబడక పోవుటయేగాక, విద్యుదవిద్యుత్ బల్బయందు విద్యు చక్రగ సేర్పడుచుండుట లేదనియు, వ్యయ మెక్కువయనియు పిట్టి స్థానమున వ్యయము తక్కువగ నుండు గ్రాంటు బల్బును స్థాపింపవలయునని మాత్రము నూచించిరి.

బోర్డుబల్బయందు వ్యయమెక్కువ యనుటను యంగీకరించినను, ఉపాధ్యాయులు విద్య చక్రగ సేర్పడు లేదనుట సత్యమున కొంత మాత్రముగ నున్నట్లు న్నది. ప్రభుత్వబోధనాభ్యసన పాఠశాలలయందు తీర్పులైన యుపాధ్యాయులే విద్యచక్రగ సేర్పడుటలోపమొనర్చిరి! దినమున కావగంటలకాలము పనిచేయుచు, ఘంట కొక్కొకవిషయ మొక్కొక యుపాధ్యాయుడు బోధించుచువిద్యను కలగుగగంప జేయు నేటి ఆతిలోపభూయిష్టమును పాఠ్యాభ్యాసవిధానమే యందునకు కారణము. అధ్యక్షకోపన్యాసములయందు ఈవిషయము విపులముగ చర్చింపబడి ప్రస్తుతవిద్యావిధానమును విశర్చింపుచు, దేశపరిస్థితుల కనుగుణవిద్యావిధానమునకు నూచనలు గావించియుండిన బాగుండెడిది. ఈయంపన్యాసములు, అల్పవేతనాసంజనిత కష్టదావానలమునకు గురియగుచుండు యుపాధ్యాయుల కెట్టికాంతిని నొడగూర్చజాలక పోయెను. కానన సభయందు, సభ్యుడుగా నుండుటయేగాక, స్వరాజ్యపార్టీకి చేరినవాడనని చెప్పికొనునట్టి యొకడు తమసభాధిపత్యము నహించుట తమయదృష్టమనియించి, తమభావిభాగ్యోదయమునకై కాననసభయందు పాఠాడునని గంపెదానపెట్టికొనియుండిన యుపాధ్యాయుల ఆశోపహతులుగావలసివచ్చెను. వచ్చియుండిన అధికార అసాధికారమహాభయముగూడ, ఉపాధ్యాయులపని పవిత్రమైనదనియు, వేతనాభివృద్ధినిగోరక, ఆశారహితమై త్యాగముతో తమధర్మమును నెరవేర్చవలయుననియు, అల్పవేతనములను దీయువారధిక సంఖ్యకులగుటచే నేమాత్రము జీతము లెక్కువజేసినను రైతునకు భరింపరాని భారముగననియు జేతనములతక్కువయనిజెలిసియు ఆశాపరులగునా రీయుపాధ్యాయులపవుల నాశింపరాదనియు పర్యవసానము చేలనిమాటలతో ప్రసంగించిరి. సభాధ్యక్షులుగాని నాయకప్రేక్షకులుగాని తమకమ సుఖములను వినునంతయోపికయు కలిగియుండకపోయి రేయని ఉపాధ్యాయులు దుఃఖించిరి. ఏదియెట్లుయినను ఉపాధ్యాయసోదరు లొకటి మాత్రము గ్రహింపవలసియున్నది. “మీముక్తిమీచేతులయందున్నది. స్వతంత్రీ సమ్యక్, స్వచ్ఛాయమునందు విశ్వాసములేక యంతకాలము మీముక్తిగాను మీరు సేరవారి నాక్రయించి బుట్టదాళులగు తీర్మానములనుగావించుకో అంతవరకును మీకుతలవంపులు తప్పవు. ప్రతిదినమును బాలురకు వికమత్యమును స్థిరచిత్తమును పట్టుదలయు సేర్పమీరు పిటిని యలవడజేసికొనజాలరా! ప్రత్యేకసంఘముల సేర్పాటు చేయుడు. సోదరభావమును పెంపొందించుకొని వికమత్యముతో సక్రమాందోళనగావించి మీయాశయముల నెరవేర్చికొని స్వసంఘగౌరవమును నిలుపుడు.” సర్వేశ్వరుడు మీకట్టికత్తి నిచ్చుగాక.

(ఒక ప్రేక్షకుడు)

గొప్ప మోసము

ఒక మహమ్మదీయుడు అరెస్టు చేయబడెను

బొంబాయి, నవంబరు 14:—నక్షీణ ఆఫ్రికాలోని స్టాండర్డు బ్యాంకుయొక్క కాళియగు బ్లాంటీనుకంపెనీకి జెందిన లక్షదూపాయల విలువగల నాల్గు డ్రాఫ్టులను దొంగిలించినందులకు బొంబాయి సి. ఐ. డి వారు అట్టు లోగని బహదూర్ షా అను నొక మహమ్మదీయుని అరెస్టు చేసిరి. బొంబాయి సి. ఐ. డి. వారు జూనునెలలో ఈ సమాచారమువిషయమున విచారణచేయగా నాల్గు వట్టి డ్రాఫ్టులు పోయినట్లును సొమ్ము బ్యాంకిలోనుండి దీసికొనుటకు ప్రయత్నిములు జరుగుచున్నట్లు దెలిసెను. అట్లుగని బహదూర్ షా బ్యాంకుపై సొమ్ముకొరకు డ్రాఫ్టులు ఈయబడిన వని యిన్వెస్టర్ బ్యాంకు అధికారులు పోలీసు డిప్యూటీకమిషనరుగారికి తెలిపినవేసిరి. ఇతర అధికారులతోగలసి పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరుగారు వెల్లి బ్యాంకువద్ద సేరస్తుని అరెస్టు చేసిరి. వెదకగా డ్రాఫ్టులలో రెండు పట్టుబడెను. పెద్దముత్తముల కీ డ్రాఫ్టులందు వ్రాయబడెను. 900 పానులకు వ్రాయబడిన డ్రాఫ్టు ఒకటి మార్చబడెననియు అప్పటికే రూ 12105 లు తీసికొనబడెననియు దెలిసెను. పిమ్మట తిరిగి సోదాచేయగా మిగిలిన మూడు డ్రాఫ్టులును కొంతసామ్మెరు బట్టుపడెను. మోసముచేసినందుల కీతడు విచారణనిమిత్తము సి. ఐ. డి. వారిచే మేజిస్ట్రేటుగారియెడల బెట్టుబడును. బొంబాయి పోలీసువారు దక్షిణాఫ్రికా పోలీసువారితో ఈ విషయమై ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ సంస్కృత పాఠశాల

ఆర్యపురము, రాజమండ్రి.

పూర్వము భరతిఖండమున వేదవేదాంగవిద్యలు మొల వ్యాప్తిలో నుండుట కప్పటి ప్రభువుల యలంబనమే ముఖ్య కారణము. క్రమముగా రాజానలంబనము చాలినంత లేకపోవుటచే బ్రాహ్మవిద్యలు భిలములైపోవుట తటస్థించినది. ఇట్టి విషయము జునరుద్ధరించుట భారతీయుల ముఖ్యకర్తవ్యము. ఇట్టియుద్దేశ్యముతో మన యాంధ్రదేశమున విజయనగరము, బామి, బొద్దిలి, తుని, పితాపురము, కాకినాడ, విజయము, అనాకవరము, మోడేపల్లి, కాకరపల్లి, కొత్తూరు, సరిపల్లి, అగింపల్లి, గూడూరు, ఉంగుటూరు, నిడదవోలు, గూటూరు, భీమవరం, త్యాగకాతిరమల, తెనాలి మున్నగు స్థలములందు విద్యాభిమానులగు వేదీయుల స్వయంసాహాయ్యమున వేదకాస్త్రపాఠశాలల నెలకొల్పి సనాతనవిద్యలకు పాస్తావలంబన మొనగుచున్నారు. కాని సంస్కృతభాషకు బ్రాథమిక విద్యల యము లెచ్చుటకు లేవు. సంస్కృతభాషకు బ్రాథమికవిద్య యగు సాహిత్యము, స్మారము, ప్రప్రథమమున విశేషముగ వ్యాప్తి గాంచినగాని వేదకాస్త్రములకు దగినంత ప్రకారము లభింపదు. ఇట్టితలంపుతో రాజమహేంద్రవరమునం దార్యపురమున బ్రాహ్మీ భమిడిపాటి కామేశ్వర కాశ్మీగారిచే దుర్బర సరి ఆశ్రయముగ ఈ గ్రంథగుహసరమున నొకపాఠశాల స్థాపింపబడినది. చిరకాలమునుండి సనాతనవిద్యలకు గ్రంథసాగమై యలరుచున్న రాజమహేంద్రవరమున నిట్టి పాఠశాల యొకటి స్థాపింపబడుట ముఖ్యవసర మని వేలొగ్గ జెప్పనక్కరలేదు. ఇట్టికార్యములు బహు జనావలంబనమున గాని కొనసాగెను తలంపున దుండుభి సరి ఫాల్గున ఈ ఆశ్రయము ఆర్య పంథుముగాజేరి యం దొకరిని కార్యదర్శిగా నియమించి వారిద్వారా సరియైనలెక్కలనుంచి శ్రీ సంస్కృత పాఠశాల, యనుపేరితో నీపాఠశాలను నిర్వహించుట కేర్పాటు గావించబడినది. ప్రస్తుతము 9 గురు సభ్యులు కలిగి వీరిలో నొక రధ్యక్షులుగను, నొకరు కార్యదర్శిగ నేర్పడి పాఠశాలను నిర్వహించుచున్నారు.

వత్సాశ్రమధర్మముల ననుసరించి వినయాసక్తులు గల విద్యార్థుల కెల్లఁకు సుదాచారము, ఆస్తికము గల పండితవర్గములచే వేదకాతస్మార్తములు, సంస్కృతాంధ్ర వాఙ్మయము, కాస్త్రములు, గణితము, దేశచరిత్రము, భూగోళము, అంగము లొనగవానిని నియమప్రకారము గలపించుట యాపాఠశాల యొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము. శ్రద్ధమమున విద్యార్థులకు సంస్కృతాంధ్రకావ్యములు (అనసరమగునంతవఱకు) ఉభయభాషా వ్యాకరణములు ఆలంకారికజ్ఞానము, ఛందస్సు, దేశచరిత్రము, గణితము, భూగోళము (అనసరమైనవారికి స్మారము, అంగభాష) మున్నగువానిని విద్యావిధానప్రకారము క్రమముగా నాలుగుసంవత్సరములలో బూర్తిచేసి పరీక్షలో నుత్తీర్ణులగు వారల కర్తవ్యత్రమ లాసంగఁబడును. పిదప కాస్త్ర శాఖలు ఆయుర్వేదము నెలకొలుపుట కేర్పాటు చేయబడును.

ప్రస్తుత విపాఠశాల నలుగురుపాఠ్యాయులు, 50 మంది విద్యార్థులు, గలిగి నె 18 రు 90—0—0 లు ఖర్చుతో గంభీరమువారిచే జారుల విరాళములనల నిర్వహింపబడుచున్నది. ఇందు 25 గురు సంస్కృతాంధ్రకావ్యములను 10 మంది స్మారమును, 10 మంది యజుర్వేదమును, దక్షిణవా రాంధ్రభాషను నభ్యసించుచున్నారు. ఈపాఠశాలయందు విద్యనభ్యసించు నితరగ్రామస్థులగు విద్యార్థులకు భోజనసదుపాయము చేయబడును. ప్రస్తుతము పదిమందివిద్యార్థులకు శ్రీపంఠి మహాదేవుడుగారి కోటిలింగముల ఛర్యనత్రమున మూడు పూటలు సంచితముగా భోజనసదుపాయము చేయబడుచున్నది. ఇట్టి సదుపాయమును గలిగించి పాఠశాలకు విశేషలంబన మొసంగిననత్రముధర్మకర్తృత్వమిలివారికి బాతకాలాసంఘమువారు మిక్కిలి కృతజ్ఞులు.

పాఠశాలకు విశేషముగ ద్రవ్యసాహాయ్యముచేసిన శ్రీసరి పెల్ల గోపాలకృష్ణమృగారి కుటుంబమునకును, కప్పగంటల వెంకటకృష్ణకాశ్మీగారికిని, నూరివరపు కామయ్యగారికిని, పేటరు మిల్లు ఇంజనీయరుగారగు గంగిరెడ్డ కృష్ణమూర్తిగారి కిని, విద్యాభిమానులతో విరాళము లాసంగిన పాఠశాలకు యథాశక్తి ధనసాహాయ్యముచేసిన శ్రీలక్ష్మణుని కృతజ్ఞులు.

వేదోపాధ్యాయుల వేతనమునకు కాళ్ళెవసతిని గల్గించ వాగ్దానము గావించిన శ్రీ మేదవోలు సుబ్బారావువంతులు గారు స్వర్గస్థులైనందులకు మిక్కిలి విచారించుచు వారికుటుంబ మునకు సానుగ్ధులని గనఁబడుచున్నాము. కీర్తిశేఖరైన నూరి పూర్ణానందము గారు చేసిన వాగ్దానముప్రకారము సాల 1 కి 30 రూపాయలున్న, వారి శ్రద్ధమభ్యర్థ కీర్తిశేఖరాచార్య వంకటసుబ్బయ్యగారిపేర ధర్మము చేయు మని వారు వ్రాసిన పిల్లప్రకారం ప్రతిసాలన రు 72 లున్న మొత్తము రు 108 లు ప్రతి సం॥ రము కాళ్ళెవముగా నిచ్చుట కంగీకరిం

చిన విల్లులో నుదాహరింపబడిన బ్రహ్మ కమిటీవారికి మే మెంతయుఁ గృతజ్ఞులము.

పాఠశాలానిర్వహణము విశేషద్రవ్యసాధ్యము గావున మహాజనులెల్లరు విరాళము లాసంగియు దనుబాచరను విద్యనభ్యసించుటకుఁ బంపియు విశేషముగ దోడ్పడుటకు బ్రార్థించుచున్నాము.

ఈపాఠశాల 20—8—28 తేదీని విద్యవిర్హిషణులు, ఈపురమున ప్రిన్సిపల్ మున్సిఫ్ గారగు శ్రీమాన్ మాడభూషి కృష్ణచార్యులు ఎమ్. ఏ., ఎమ్. ఎల్., పి. హెచ్. డి. యమ్. ఆర్. ఎ. యస్. గారు దయతో రెండుదినములు పరీక్షించి మిక్కిలి కొనియాడిరి.

వాణికోత్సవసమయమున విరాళము లాసంగినవారి నామములు సాలసరిలెక్కలు అడిటరుపోర్టుతో బ్రకటింపబడును. విరాళము లాసంగినవారికి అచ్చురక్షిడు లీయఁబడుచున్నవి.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం,
(అధ్యక్షులు.)

రంగూనుకార్యోదేశము ఆర్థికసంఘము

నలుబదిలక్షలు అప్పదీసికొనుటకు నిశ్చయింపబడెను

రంగూను, నవంబరు 14:- (వైసిఐంసీ పట్టణములందు వలె తమకును పాఠోపిషఠములను (Gratuities) యిప్పించవలసినదని గోరుచు రంగూను మునిసిపల్ల పనివాంఛనంఘ మర్పించిన దరఖాస్తు ఆలోచింపబడి సంఘమువారి యామోదము బడసెను. నలుబదిలక్షలు అక్షరూపాయలను అప్పదీయుటకు నిశ్చయించి ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరువును గోరుటకు సంఘము వారు సిద్ధముగా నున్నారు. ఆర్థికసంఘమువారి తీర్మానములు సామాన్యసమావేశముయొక్క కాంక్షను సొందవలయును(అ.వై.)

బెల్గాం కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు

రాబోవు దేశీయ మహాజనసభకు ప్రతినిధుల ఎన్నికల నియమ ప్రతిజ్ఞలవారను నవంబరు 25 వ తేదీలోపున పూర్తి చేసి, డిశంబరు 6 తేదీలోపున యెన్నిక ఫలితములు రాష్ట్రీయ కార్యాలయమునకు తెలియపరచవలెను. ఎన్నికలలో నోడి పోయిన అభ్యర్థుల ధరఖాస్తులో, ప్రతిజ్ఞలలోను ధరఖాస్తుల బంతులకై నిర్ణయింపబడిన తేదీకి తరువాతపంపబడిన ధరఖాస్తు లను, సదరు తేదీలోపున యీ కార్యాలయమునకు జేరవలెను. నిర్ణయింపబడిన తేదీని దాటినచిన్న ధరఖాస్తులతో బాటు, ఆ యా అభ్యర్థుల జైల్లించిన రుసుములుగూడ మాకు బంపవలయును. రుసుములు బంపనియెడల ధరఖాస్తులు నిరాకరింపబడును. డిశంబరు ఆరవతేదీని దాటిన తరువాత బంపబడు ధరఖాస్తులుగూడ మన్నింపబడవు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయో } వేలూరి సత్యనారాయణ
పశంఘము, జెజవాడ. } సహాయకార్యదర్శి.

డచ్చి వైమానికులు

రంగూను, నవంబరు 14:- స్థానిక కాలముప్రకారము 11.55 గంటలకు డచ్చి వైమానికులు ఆరయాబ్ చేరిరి.
(అ.వై.)

బస్తరుమహారాణీ విజ్ఞప్తి రాజప్రతినిధి నిరాకరించుట

ధర్మి, నవంబరు 14:- తన సనతి కుమార్తెయు బస్తరు మొనరురాణీయు నగు రాణీ ప్రభుల్ల కుమారదేవియొక్క యు మయూర్ భంజయొక్క కుమారప్రభుల్ల చంద్రభంజిరావు యొక్కయు శ్రద్ధాసమును కర్ణుచేయించ వలసినదని మధ్యపగడాలలోని బస్తరు మహారాణిగారిచే కాజప్రతినిధి కంపబడిన విజ్ఞప్తి నిరాకరింప బడెనని తెలియుచున్నది.
(అ.వై.)

Rudge it!

ర ద్వి వి టు వ రు నై కి ళ్లు

హీజ్. రా. వై.
ప్రిన్స్ ఆఫ్ వేల్సుచే
ఆమోదింపబడినది.

Rudge-Whitworth
Britain's Best Bicycle

స్టాండర్డు 26 మోడలు,	ఎయిరో స్పెషల్ 1.
డబ్బల్ టైర్లు	డబ్బల్ టైర్లు చి. 90/2
మోడలు డిలక్సు మోడలు రి ప్లేడు	సాడిలు సహా. రు 180
హబ్బు చి. 90/2 సాడిలు, డబ్బల్ టైర్లు	
జిరిజనల్ గీరుకేసు. రు 200	రు 135

యింగ్లిషు నైకిలు అందు మోటారు యింపోరింగు కంపెనీ,
23, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఇ స నా ఫ లి ని నే వించి మలేరియను కుదుర్చుకొనుయా

ప్రస్తుత కాలములందు ఇది మిక్కిలి నమృతమైన సిద్ధోపధము.
దీర్ఘకాలమునుండి జ్వరగడ్డ సహా గలవారికిపూర్తిగా గుణ మిచ్చును.
మలేరియాకుండుటకై ఉదయము, సాయంకాలములందు ఒకమాత్రమ పుచ్చుకొనిన చాలును.
మలేరియాకుదురుటకు 15 దినములు సేవించినచాలును.
మలేరియా లిగి ఎప్పుడునురాదు. భయములేనిది. వైద్యనిపుణులచే సిపార్చు చేయబడినది.
పసిబిడ్డలకు ద్రవరూపము గనున్న "ఇసనాఫెలినా"ను వాడుడు.

(1521) ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు, (5)

GORIO Ltd., Post Box 159, Fort, BOMBAY.

ఆంధ్రభారతీతీర్థ

నైజాంరాష్ట్రాంధ్రుల కొకవిజ్ఞప్తి

మాతృభాషలో ఉన్నతవిద్యలన్నిటిలో శిక్షణగరపి, ఆంధ్రుల వ్యక్తిత్వమును లోకకల్యాణముకొరకు అన్నివిధముల పెంపొందింప జేయుటకుగాను శ్రీ శ్రీ శ్రీ విజయనగర సంస్థానాధీశులగు శ్రీ మహారాజా పూసపాటి అలభిశారాయణ గజపతి రాజాజంగారి యజ్ఞానసారమున, ఆంధ్రభారతీ తీర్థ అనుపేరిట నొక ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయ మొకటి గతయుగాదిని సంస్థాపించబడిన దను విషయము తమ కందరి తిని తెలిసినవిషయమే. విశ్వవిద్యాలయమువారు తమ ఆదర్శములను నిర్విఘ్నముగా కొనసాగింప వలయునన్న ఆంధ్రులందరి సహాయసంఘ తిని బడంబువలయును.

ఇతర శాస్త్రవాదులవలె గాక ఆంధ్రులు నానాప్రాంతములలో చీలిపోయి యున్నారు. రాజకీయముగ అందరి నొక రాష్ట్రమున చేర్చుట కష్టతరము. కాని విజ్ఞానకిరణములచే అందరి నైక్యముచేయుట సులభతరము. మన దేశమున ఎన్నియో సంస్థలు ఈమహాకార్యనిర్వహణమునకు పూనుకొనినను వారి చిత్రితనియముల ననుసరించి కార్యసాధన మంతగ కొన సాగ లేదు. భారతీతీర్థ ప్రస్తుతమీ కార్యసాధనకు పూనుకొన ముందంజవేయ సాహసించినది. ఇందులకు ఆంధ్రులందరి తో యాట్లు అత్యవసరము. అప్పుడే భారతీతీర్థ తన విద్యుక్తధర్మములను నిర్విఘ్నముగ నెరవేర్చుకొన గలదు.

మన ప్రాచీనులు విజ్ఞానరంగముననే ఆంధ్రత్వమును నానాప్రాంతములకు గొనిపోయి అన్ని దేశములవారి మన్ననలను బడసిరి. మరల మన మీపథమును ద్రోక్కుటలో తప్పే మియు లేదు.

ప్రస్తుత మీకాగ్రగణ్యహానిమునకు గాను, అధికసంఖ్యాకులు ఆంధ్రులు నివసించు ఆంధ్రేతరప్రాంతములలో మా శాఖా కార్యాలయములను సంస్థాపించుచున్నాము.

అన్ని ప్రాంతములలో కన్న నైజాము రాష్ట్రమున ఆంధ్రులసంఖ్య అత్యధికవని అందరికిని తెలిసిన విషయమే. ఇచ్చటి ఆంధ్రులు నైజాంరాష్ట్రాంధ్ర తేంద్ర సంఘమువారు నూచించినదిని కుశాగ్రబద్ధింపబడును, తేంద్రతనమునందును ఇతర ప్రాంతములలోని ఆంధ్రులకు వీరిని దీసివారు. కాని అధికపరిస్థితుల ననుసరించియు మరి యితరపరిస్థితులను బట్టియు, అచ్చటి మన ఆంధ్ర సోదరులు, తమ ప్రతిభ ను వికసించ జేసికొనుటకు, అట్టిఅవకాశము లేనూత్రమునలేవు. ప్రపంచపు గమనికను అధునికసంప్రదాయములను గ్రహించునట్టియుత్సాహము వారి కంతగలేదు. మనవారి యాదీనస్థితిని గమనించి వారిలో తగినంత ప్రబోధము గలిగించి, ఆంధ్రభారతీపతాకమును మనము మరల నిలుపబెట్టుట అత్యవసరము. ఇందులకు ఆప్రాంతమున నైజాంరాష్ట్రాంధ్ర జనసంఘమువారును నీలగిరి తెలుగుపత్రికలును ఆసహాయమునందు కొంతవరకు ప్రబోధమును సలిగించినవి. అంతటితో మనము తృప్తిపడిన లాభములేదు. ఇతరప్రాంతములలోని ఆంధ్రులు మనమిత్రులకు తగినంతతెలుసుకొనిన నైజాంరాష్ట్రాంధ్రులను నైజాము విజ్ఞానరంగమున మనతో సరిసమానులుగ చేసికొనినగాని మన ఆంధ్రాంబ తృప్తి పడజాలదు.

ఈ మహాకార్యమే మేము మావిశ్వవిద్యాలయమునకు నైజాంరాష్ట్రమున శాఖాసంఘమును, మాసమువీనములకేండుల సంస్థాపించితిమి. అచ్చట ఆంధ్రుల వ్యక్తిత్వమును అన్నివిధముల పెంపొందించేయ పట్టుదలతో బనిచేయుచున్న క్రియకు లగు మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు మాభారతీతీర్థ కార్యక్రమమును విని మాకు తమరాష్ట్రమున అన్నివిధములదోడ్పడుటకు అంగీకరింపజూచున్నారు. అంతియేగాక తాము మా నైజాంరాష్ట్రాఖ్య కార్యదర్శులుగా నుండి మాకార్యవిధానమును నిర్విఘ్నముగా కొనసాగించుటకు ముందంజ వేసియున్నారు. ఇట్టియత్సాహ భక్తులగు హనుమంతరావుపంతులుగారు బట్టినకార్యవిధానము ఎందులకు జయప్రదముగా కొనసాగదు? కాని యొక్కరు కార్యభారమును వహించిన లాభములేదు. నైజాంరాష్ట్రాంధ్రాభ్యుదయమును వాంఛించు ఆంధ్ర మహాశయులందరు హనుమంతరావు పంతులుగారికి అన్నివిధముల తోడ్పడవలయును. అప్పుడే ఈకార్యవిధానము కొనసాగగలదు. శ్రీహనుమంతరావు పంతులువారి నూచనప్రకారము శృంగవిద్యాపరిష్కారవిధానమును ఆరాష్ట్రమునంతటను ఆచరణలో పెట్టి నిశ్చయించుకొనినాము. అచ్చటిపరిస్థితులనుబట్టి ఇంకను అచ్చటి మన ఆంధ్రసోదరుల ఆభివృద్ధికి ఇతరవిధముగను

సేవచేయ దలంచుచున్నాము. ఇందులకుగాను ఆప్రాంతములోని ఆంధ్రమహాశయులు ఏయేరితిగా సహాయముచేయదలంచినదియు, మాకుగాని లేక శ్రీహనుమంతరావు పంతులుగారికి (నైజాంరాష్ట్రాఖ్య, త్రూపుబజారు, హైదరాబాదు, దక్కను) గాని తమ ఆభిప్రాయములను నూచింపగోరుచున్నాము. ఆరాష్ట్రములోని ఆంధ్రపత్రిక లన్నియు, మా యాయుధ్యయమునకు అన్నివిధముల తోడ్పడు నని నమ్ముచున్నాము.

ఈ పద్ధతి ననుసరించుట అధికసంఖ్యాకులగు ఆంధ్రులకుండు ద్రావిడదేశమునకు శాఖాసంఘము నొకదానిని స్థాపించితిమి. నైజామురాష్ట్రములోని మన సోదరులకున్న విద్యావిషయమున, ఇచ్చటివారు కొంత ముందంజవేయుచున్నను, తమవ్యక్తిత్వమును చాలవరకు విడనాడుచున్నారు. ఇచ్చట నైజాము భారతీతీర్థ చేయవలసినసేవ ఎంతయో గలదు. తమిళ శాఖాకార్యాలయము ప్రస్తుతము మధురనగరములో నుండును. నైజాంరాష్ట్ర వ్యాయాపకులు, ఈ ఎస్. సుందర్ బి. ఏ. బి. ఎల్ గారు ఈ ప్రాంతమునకు మాప్రతినిధులుగా నుండి తోడ్పడ వాగ్దానము చేసియున్నారు. ఆ ప్రాంతపు ఆంధ్ర సోదరుల తోడ్పాటున, ఆంధ్రులు నివసించు అన్నిచోట్లను సంఘము నెలకొల్పి మా కేంద్రముసారముగ తోడ్పడ దలంచితిమి. ఈ ప్రాంతమున సహాయము చేయదలంచువారు, మాకుగానీ, మా తమిళశాఖా కార్యదర్శులగు ఈ ఎస్. సుందర్ గారికి (గుడ్డుపెడ్డకోట, మధుర) గాను వ్రాయుగోరుచున్నాము.

కర్నాటకముననైజాము శాఖాకార్యాలయమును స్థాపించితిమి. అచ్చట నైజాము చేయవలసినసేవ యెంతయు గలదు. డాక్టరు ఎం. ఆర్. స్వామి ఎం. ఏ. ఎం. డి గారు కర్నాటక శాఖకు కార్యదర్శులు. ప్రస్తుతము కార్యస్థానము శెంగళూరు నగరమున చితుపేటలో గలదు. ఈప్రాంతములోని మిత్రులు నైజాము మాకు ఏయేరితిగ తోడ్పడగలరొ తెలుప బ్రార్థితులు.

ఆఖిలాంధ్ర మహాశయుల సహాయసంఘ త్రి యున్న యెడల మా ఆశయములను అన్నివిధముల జయప్రదముగా కొనసాగించగలము ధైర్యము గలదు. మాప్రయత్నమునకు దైవము తోడ్పడుగాక!

వి. ఎన్. శర్మ బి. ఏ. బి. టి. రిజిస్ట్రారు, ఆంధ్రరెగిస్ట్రారు, యానకపల్లి మదరాసుకార్యాలయము అడయాడు, మదరాసు.

ఆరోగ్యబలము

మిల్కిన్ మిక్చిల్ డిప్లొ ప్రదేశము నందు కూడ ఆరోగ్యముగాను, సుఖముగాను ఉండుటకు గ్లాక్సో అవసరమైన మంచిబలము నిచ్చును.

గ్లాక్సో పాలచే పెంచబడిన బిడ్డకు ప్రేమసంబంధమైన వ్యాధులు, క్షయము మొదలగు భయంకరమైన వ్యాధులు రాదు.

గ్లాక్సో కల్తీలేని పరిశుద్ధమైనపాలు. వేడినీళ్లతో కలిపి, తక్షణమే బిడ్డలకు ఉపయోగించవలెను. మరేవియు కొననవసరము లేదు. మిల్కిన్ బలము అడుగుడు.

Glaxo

ఇటలీ	గ్లాక్సో	స్వెయిను
రాజాగారి	శ్రేష్ఠమైన పాల ఆహారము.	రాజాగారి
ఆదరణను	— “చిక్కిన బిడ్డలకు బలము నిచ్చును.”	ఆదరణను
బడసినది		బడసినది

గ్లాక్సోచే నాలుగురాజులుండుములబిడ్డలుమిక్చిల్ జయప్రదముగా పెంచబడిరి

టోకుగా సరఫరాచేయువారు

ఆల్ ఫెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినవి.)

తపాలపెట్టె నెం. 40 మదరాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా,

మాంటు రోడ్డు, మదరాసు.

15-11-24 శనివారమునుండి 21-11-24 లేడి శుక్రవారము వరకు యూనివర్సల్ జ్యూయల్ థ్రాత్రి 8 వ సీరీస్.

ది లెదర్ ఫుషర్స్

రెండవవారము 2 భాగములు

ఆలోసు గొప్పసీరియల్ 49 దినముల కథ సేనా సర్జర్ కృత్యములు చూడతగినవి. 2 వ వారము.

కావలెను.

మా బ్రాంచిలో ఒక చీఫ్ డిజినిస్ట్ ఖాళీపడియున్నది. అనుభవముగల ఏజెంట్లు దరఖాస్తులను యీ దిగువ విలాసముకు పంపుకొనవలెను.

మేనేజింగు డైరెక్టరు, యిండియా యూ క్వెటెలిట్ యిన్సూరెన్స్ కంపెనీ, మదరాసు బ్రాంచి, లిమిటెడ్. 19, హాన్సురోడ్డు- మాంటురోడ్డు మదరాసు.

నిద్యారులు కావలెను

మోటారు బండిని నడుపుటకును, మెకానిజం నేర్చుకొనగోరు విద్యార్థులు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాసిన తెలుగు ప్రాప్తెక్టును యినాముగా పంపబడును.

The Principal, Sri Ram Motar School (Govt. Recognized)

1/28 Muker Nallamuthu Street,

G. T. Madras

శిరోవేదన మూత్రము

20 మూత్రం డబ్బీ 1-కి 0-12-0

ఈ మూత్రం నుపయోగించుటలనైన శైత్యత తలకొప్పి. ఒంటిలో నొప్పి పెంపునే బోవును. అమ్మతాంబులము దీనిలో, మదరాసు - బొంబాయి.

కాకినాడ

(స్వకీయ విశేషం)

తాలూకాలోని ప్రసిద్ధుల పేర్లు

సంఖ్య 12:-

నేటియుద్ధమున గొల్లపూడిదాడలో కాకినాడ తాలూకాలోని మిడింగు అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుటకై జరిగెను. 15 గురు సభ్యులు హాజరైరి. తాలూకా జిల్లాబోర్డులయొక్క ఉపాధ్యక్షుడైన వింజమూరి రామమూర్తిగారిని, ధూళిపూడి వెంకట్రావునాయుడుగారిని అధ్యక్షుడుగా నెన్నుకొనబడుటకు ఆసక్తి ఉపహదించుచు బలపరుపబడెను. ఒక ఖాళీకి నిలువబడిన అభ్యర్థిబాలములో పాల్గొనగూడదని ఎల్లెన్ను తూర్పు లో 4 వ రూలు ఉన్నది. ఈ రూలు క్రింద రామమూర్తిగారిని అధ్యక్షుత్వమున కాకినాడనునది.

మరియు ఈ ప్రకారము నాగపట్నము మ్యునిసిపల్ ఎల్లెన్ను కేసులో ప్రాజెక్టువారి తీర్పుచూపించి యావిధముగాదరి మిలా లోకల్ బాడీల ఎన్నికలలో జరుగుచున్నదని చెప్పి రామమూర్తిగారు ఆమిడింగునకు అధ్యక్షుత్వమున పరాదని సభ్యులు చెప్పిరి. అభ్యర్థియైన ఉపాధ్యక్షుడు సదరు అభ్యంతరమును త్రోసివైచి తానే అగ్రాసనాధిపత్యము నలంకరించెను. వోట్లు వేయబడగా రామమూర్తిగారికి మూడున్ను వెంకట్రావుగారికి పదిన్ను లెక్కింపబడెను. ధూళిపూడి వెంకట్రావుగారు బోర్డు అధ్యక్షుడుగా నెన్నుకొనబడెనని ధురముగా చెప్పబడెను.

డిక్టేటర్ గారు

ఎడ్వర్డు హ్యూజ్ డిక్టేటర్ గారు 11 తేదీని కాలముచే సిరిసిల్వాసియంటిని. ఈయన రోమన్ కాథలిక్ క్రైస్తవుల లో పెద్దవాడు. 80 సంలవృద్ధుడు. సర్వజనసమ్మతముగా గాల క్షేపముచేసిన అంగ్లీయండియన్. ఈయన కాకినాడలో విల్సన్ కంపెనీవారి ఏజంటుగా చాలకాలముండెను. దరిమిలాను కొంతకాలము కాకినాడ ప్రేడింగుకంపెనీకి కార్యదర్శిగానుండెను. యూరోపియన్ ఛేంబర్ ఆఫ్ కామర్స్ కాకినాడలో సభ్యుడు. కొంతకాలము జిల్లాబోర్డులో సభ్యుడు. 1898లో కాకినాడ మ్యునిసిపల్ కౌన్సిలుసభ్యుడుగా నుండెను. 21 సంవత్సరములకు పైగా ఎన్నుకొనబడిన సభ్యుడుగా నుండెను. రిటర్నులు అనగా 15 సంవత్సరములు మ్యునిసిపల్ వైస్ చైర్మనుగా నుండెను. ప్రజాశయముల కెప్పుడును వ్యతిరేకిగాడు. ప్రాజెక్టు నిర్మాణములందు ప్రభుత్వపక్షము నవలంబించినను హృదయమునందు ప్రజాపక్షమునవలంబించి కార్యములన్నియును ప్రజాపక్షమునకు తనవోటు నిచ్చెనాడు. ఈయనకు పెక్కురు కొమార్లుకొమార్తెలుగలరు. వారిదుఃఖమునకు పరమేశ్వరుడు ఉపశమింపజేయుగా!

ధిల్లి విశ్వవిద్యాలయము

రాజప్రతినిధిచే నియమింపబడిన అకడిమిక్

కౌన్సిల్ సభ్యులు

ధిల్లి, సంఖ్య 18:- ఈవిగువ నుడహరింపబడిన పేర్లు గలవారిని ధిల్లి విశ్వవిద్యాలయ అకడిమిక్ కౌన్సిలుసభ్యులుగా రాజప్రతినిధి నియమించెను:- ఇండియా పభుత్వపు విద్యామిషనరీగారు జి. ఎ. రీచె; ప్రస్తుతము ఇండియా ప్రభుత్వపు న్యవసాయ శాఖయందు సలహాదాతగాను డాక్టరు హూప్టెక్, ధిల్లీలో ప్రధానమెడికలు అధికారియగు లెఫ్టినెంట్ కర్నలు జి. డి. పాంక్ లిన్ గారు

రెడ్డి రాణి సచిత్రమాసపత్రిక సం|| ర చందారు 3 మత, సాంఘిక, న్యవసాయ విద్యావిషయములు చర్చింపబడును. వాచకాంత (నాటకము) విటలయ్య, విటకత్తెలయ్య అద్భుతచర్యలు, బీబివర్ణన చదివితీరవలయును. వెల ఆ 12 మిథునానురాగము (పేరుగన్ననలు) వెల ఆ 12 గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, ఆంజనేయ, సత్య భామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) వెల ఆ 10 వానంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) ఆ 10 ఆంద్రీనామసంగ్రహము (సటీక) వెల ఆ 4 రెడ్డిబదర్లు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

మూడవ వాయిదానూలు పంపినవారి నామములు-సభ్యత్వములు

మొ.స. నెం.	పంపినవారి పేరు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	నూలుపాడపు	నూలు నెంబరు
192	బొబ్బా సరస్వతమ్మ గారు	తూ.కృష్ణ	300	4000	54
193	మోచర్ల నరసింహం	"	299	2000	15
194	చావలి నాగేశ్వరమ్మ	"	570	1882	8
195	వానపాముల భ్రమరాచార్యులు	"	369	2166	28
196	కమలా	"	8	2000	19
197	బాతరాజు పిచ్చిరాజు	"	559	2000	24
198	కొల్లి మాధవరావు	"	144	2100	33
199	చావలి బాపయ్య	"	558	1000	24
200	అన్నె చుక్కమ్మ	"	585	2000	22
201	యెర్రేని శేషమ్మ	"	181	1760	79
202	ప్రభుల హనుమంతరావు	"	1	1720	18
203	పువ్వల భగవన్నారాయణ	"	524	2000	26
204	మారం శెట్టి రంగమ్మ	నెల్లూరు	1246	2000	24
205	గాడేపల్లి కనకమ్మ (18 సం లు) శ్రీ కన్యూరీదేవి బాలికాపాఠశాల	"	1247	400	10
206	ముత్తరాజు రాజమ్మ (8 సం లు)	"	1248	400	10
207	అల్లాడి సరస్వతమ్మ (9 సం లు)	"	1249	1466	12
208	గాడేపల్లి జ్ఞానాంబ (9 సం లు)	"	1251	588	18
209	సరస్వతుల శేషమ్మ (ఉపాధ్యాయుని)	"	1252	2000	8
210	విడుతురు కామేశ్వరమ్మ	"	1258	666	8
211	ఓరుగంటి రామచంద్రయ్య	"	1254	2000	15
212	ఖిలాసతు కార్యదర్శి గారి భార్య (పేరు?)	"	1255	2000	10
213	నెల్లూరు అచ్చమ్మ	"	1256	2000	28
214	నుజానబోధా శ్రీమదభ్యులు	"	1257	4000	14
215	అల్లాడి త్రిపురాంబ	"	1250	588	10
216	పాలాటి అచ్చమ్మ	గుంటూరు	1258	2000	26
217	కరారి సత్యనారాయణ	ప.గోదావరి	1259	2800	19
218	యిరగవరపు వెంకటేశ్వరరావు	"	1260	1100	16
219	బోటామల్లి నూరన్న	"	1261	400	10
220	వారణాసి వెంకటప్పయ్య	"	1262	266	25
221	ఆరుమల్లి పేర్రాజు	గోదావరి	1263	2000	10
222	గ్రంథి నరసింహస్వామి	"	1264	2015	18
223	జే. నాగోజీరావు	"	1266	2280	22
224	అకుల వెడదీసాస్వామి	అనంతపురం	1267	1600	25
225	సోమాసి రామకృష్ణస్వామి	గోదావరి	1268	2100	20
226	మండపాటి వరాహనరసింహస్వామి	గంజాం	1269	500	22
227	మ. ల. నా. గుప్త (దయచేచేసి పూర్తి పేరు వ్రాయుడు)	గోదావరి	1270	1029	12
228	నూర్పనేని లక్ష్మమ్మ	తూ.కృష్ణ	1271	2000	24
229	తమ్మారెడ్డి శేషారత్నమ్మ	"	1272	2000	38
230	పాలంకిపాటి లక్ష్మీబాయిమ్మ	"	1273	2000	15
231	కొల్లి పున్నమ్మ	"	1274	2100	25
232	చిక్కా నారాయణస్వామి	"	1265	1200	12
233	యెర్రేని లీలావతి (నియమితం)	"	1275	1000	127
234	వడ్డమూడి పున్నమ్మ	"	1276	2000	17
235	మల్లభనేని వెంకమ్మ	"	1277	2000	48
236	కొల్లి లక్ష్మీనారాయణ	"	1278	2000	22
237	నార్ల మహాలక్ష్మమ్మ	"	1279	2184	20
238	మొవ్వ బ్రహ్మయ్యశర్మ	"	1280	1150	46
239	గరిగపాటి సీతాదేవి	విశాఖపట్నం	444	1200	6
240	పుల్లి అప్పలనరసయ్య	"	670	2000	22
241	భీమడిమర్రి వెంకటనరసమ్మ	"	443	2000	7
242	శ్రీపాద అప్పారావు	"	447	2000	10
243	కందిక గంగన్న	"	668	2000	12
244	గోరుగొంతుల అన్నపూర్ణ	"	442	558	6
245	కొత్తపల్లి కాసులు	"	446	1066	8
246	చొప్పల్లి నరసింహస్వామి	"	669	2180	24
247	కూరెళ్ల సన్యాసమ్మ	"	445	2000	15
248	గాంధీ జాతీయవిద్యాలయవిద్యార్థులు	"	148	2000	10
249	కొత్తపల్లి రామడు	"	449	1866	7
250	వేలూరి పార్థసారథి	పడమరకృష్ణ	30	2000	15
251	గుండు సుందరమ్మ	ప.గోదావరి	422	2000	19
252	కలబరిగ నరసింగరావు	విశాఖపట్నం	121	1580	8
253	పయిడిపాటి రామమ్మ	ప.గోదావరి	200	2000	19
254	అందవోలు గోపాలకృష్ణస్వామి	ప.కృష్ణ	33	2000	19
255	భక్తరాజులు (12 సం లు)	"	694	2000	17
256	శనివారపు కృష్ణస్వామి	ప.గోదావరి	351	2000	24
257	మంగళపల్లి నర్సయ్యమ్మ	విశాఖపట్నం	448	2000	6
258	నక్కా సత్యనారాయణ	ప.గోదావరి	170	2000	18
259	చంద్రబాబు హనుమంతరావు	"	560	2400	28
260	పాడుగు అప్పారావు	విశాఖపట్నం	462	600	13
261	ములుగులు గంగాధరరావు	ప.గోదావరి	675	500	22
262	అడ్డాల వెంకటకృష్ణ సోమయాజులు	"	243	2000	16
263	వేలూరి రామమ్మ	ప.కృష్ణ	29	1864	35
264	వేలూరి నాగేశ్వరశర్మ	"	28	2000	36

365 వేలూరి అన్నపూర్ణమ్మ	ప.కృష్ణ	81	968	21
366 యం. వరదాచారి	చిత్తూరు	96	1200	12
367 యం. పిరరాఘవాచారి	"	473	749	18
368 పి. మునుస్వామి	"	474	645	37
369 గుండు కృష్ణమూర్తి	ప.గోదావరి	582	808	28
370 యం. వజ్రాక్షం మొదలి	తూ.గోదావరి	1281	2000	15
371 పెన్నెత్త అప్పలరాజు	ప.గోదావరి	169	2033	18
372 దూర్యాసుల మహాలక్ష్మమ్మ	విశాఖపట్నం	58	2000	12
373 ఓరుగంటి కమలమ్మ (12 పం లు)	నెల్లూరు	705	2000	12
374 బి. యస్. గాయమ్మ	చిత్తూరు	1282	1465	10
375 బి. పాపమ్మ	"	1283	1380	9
376 యం. కుబ్రహ్మణ్యం	"	1284	1000	14
377 నేలం నాగమ్మ	"	1285	2285	7
378 యస్. రామిరెడ్డి	"	1286	1838	14
379 భుంతుసాల సత్యనారాయణ	తూ.కృష్ణ	1287	1688	18
380 యెర్రేని కుబ్రహ్మణ్యం	"	1288	2112	20
381 శివరాత్రి నాగయ్య	"	1289	2138	21
382 బొబ్బా ఆదివాళాయణ	"	1290	2000	19
383 కొల్లి రత్నయ్య	"	1291	2000	15
384 దుగ్గిరాల రామకృష్ణయ్య	"	1292	2016	24
385 మహాత్మాగాంధీ జాతీయపాఠశాలనిర్మాతలు	ప.గోదావరి	1293	4000	19
386 కందాడై శేకరపాదాయణ	"	1294	2520	28
387 మొట్టపర్తి పిచ్చయ్య	"	1295	2000	14
388 " చినకుబ్బయ్య	"	1296	2100	18
389 " సీతారామంజనేయులు	"	1297	1700	38
390 పువ్వాడ సత్యనారాయణ	తూ.కృష్ణ	1298	1140	15
391 కృత్తి వెంకటలక్ష్మీ నారాయణ	"	1299	1000	15
392 తాడేపల్లి ఆండాళ్మ్మ	"	1800	226	18
393 సోమయాజుల కృష్ణమూర్తి	ప.గోదావరి	1801	200	25
394 పెన్నెరాజు సీతారామన్నపూర్ణమ్మ	విశాఖపట్నం	1802	300	19
395 చిటూరు రామయ్య	గుంటూరు	1803	4000	42
396 పూడిపెద్ది కుబ్జారావు	గంగా	22	2000	35
397 " మూర్తి నారాయణమూర్తి	"	618	500	8
398 పుల్లె వెంకటేశ్వర్తి	గోదావరి	542	700	14
399* గుడిమెట్ట లక్ష్మీనరసమ్మ	ప.గోదావరి	1804	2008	58
400 వేలూరి కృష్ణయ్య	"	1805	2000	12
401 కలిడిండి కుబ్జాయమ్మ	"	1806	2000	17
402 తంగిరాల జగన్నాథం	"	1807	2000	20
403 సింగంకెట్టి కుబ్జారావు	"	1808	2000	14
404 మూల వెంకటాచారి	విశాఖపట్నం	1809	2500	12
405 రామిరెడ్డి గంగమ్మ	ప.గోదావరి	1810	1098	18
406 తల్లూరగడ భీమేశ్వరరావు	"	687	978	46
407 కొలచల విశ్వనాథశర్మ	ప.కృష్ణ	1811	2000	19
408 బొద్దనపల్లి రాజ్యలక్ష్మి	"	1812	1120	80
409 చల్లా వెంకటనారాయణ	ప.గోదావరి	1813	400	50
410 గొట్టియక్కల కుమారలక్ష్మీనరసింహారాజు (11 పం లు)	"	1814	1000	19
411 యం. ఆర్. వరదాచారి	చిత్తూరు	480	840	27
412 పి. వి. యస్. యస్. సోమయాజులు	ప.కృష్ణ	1815	2000	17
413 మొట్టూరి సత్యనారాయణ	"	1816	2298	20
414 అప్పారెడ్డి విశాలమ్మ	ప.గోదావరి	1817	2000	19
415 విద్యుత్తి వెంకటేశ్వరిరావు	తూ.కృష్ణ	1818	2000	42
416 వ. వరదాచారి	"	1819	2000	21

కయికలూరు వార్తలు

24-10-24 న, స్వకీయవిలేజుల వ్రాసిన కయికలూరు తాలూకా వార్తలను యథార్థవాది కైకలూరు తాలూకా వార్తల అను క్రికరింగ 4-11-24 తేది పత్రికలోని సంగతులను చదివితినని. ఇందులో కొన్ని విషయములను గురించి వుండుటలను జవాబు వ్రాయవలసివచ్చినది. కాన వివరించుకొనుచున్నాను. బలెంగయ్యగారు మీటింగులకు రాక సభ్యత్వమునకు రాజీనామా పెట్టిరి. త్రయంబకరావుగారిని 3 మీటింగులకు గాక 2 నెలలలో జరిగిన 3 మీటింగులకు రాకపోయిన కారణంవల్ల తాలూకాకు మూలగావున్న గ్రామం అయ్యి గొన్నూరు గ్రామంలో మీటింగు పెట్టిరి. ఆమీటింగుకు నోటీసు ఆశ్రయముగా చేసినను సైనిక వినికడివలన తెలిసి పక్షులకు పంపు తీర్మానముల పట్టికలో లేనప్పటికి, 11 మెంబర్లు హాజరయి వారిని కండ్కోన్ చేసిరి. ఆమీటింగుకు తరువారి మీటింగులలో కొన్నిటికి త్రయంబకరావు పంతులుగారు హాజరయిరి. దరిమిలాను వారికి మెంబరుగా నుండుటకు ఆశీసులు జరుగు కొన్ని ఆక్రమములవల్ల ఇష్టములేక మీటింగులకు రాక వదులుకొనిరి. ఇకను నా విషయములో తాలూకా వార్తలలో జరుగు కొన్ని ఆక్రమములవల్ల నాకును ఇష్టములేదుగాని కొంతమంది ప్రోత్సాహముచే మీటింగులకు వెళ్ళు ఇతర మెంబర్లకు నేను చెప్పవలసి వ్యతిరేకమయినను నాకునున్నా చెప్పినచోప్పున నా అభిప్రాయము వ్యక్తీకరించుచుంటిని. అది కొంతమందికి ఇష్టంగాకుండా యున్నదని ఇతరులవల్ల విమచున్నాను. ఇది యిటుల ఉండగా నేను వెంకటాపురం, కలిడిండి గ్రామాదులలో మే, బాలె వెలలలో జరిగిన మీటింగులకు కొన్ని వ్యవసాయులు ఉండుటవల్ల వెళ్ళుటకు ఏకకలిగినదికాదు. కలిడిండి మీటింగులలో నేను వెళ్ళని కారణమున నన్ను తిరిగి మెంబరుగా కండ్కోన్ చేయుటకు ఇష్టం లేనట్లు మెంబర్లలో కొందరు చెప్పకొన్నారని విని నున్నాను. సెప్టెంబరు నెలలో మనోరమ అమవాస్య పండుగరోజు జరుగజూసిన కైకలూరు తాలూకాకు చివరగా గ్రామమున్న భీమవరం తాలూకాకు సరిహద్దు గ్రామమున్న అయిన శిద్ధాపురం గ్రామంలో మీటింగు పెట్టిరి. అచ్చటకు మీటింగుకు పూర్వపు రోజుననే పాపరాం అంజయ్యగారు, గుడివాడ మూర్తి నారాయణగారు, తాలూకా వార్తలను ప్రకటించి ఒక వడమీద నున్న, నేను నా బంధువు మారళ్ల సీతారామయ్య ఒక వడమీదనున్న మీటింగుకు పూర్వపు రోజు సాయంత్రం శిద్ధాపురం చేరితిని. ఆరోజు సాయంత్రం శిద్ధాపురం అగిష్టం టు కర్ణావారి అర్ధమీద కూర్చునియుండగా ఆ గ్రామంలోని పెద్దలు అయిన బందా వెంకయ్యగారు, సోమరాజుగారు నన్ను వారి గ్రామంకు యేమిసహాయం చేయుదురని ప్రశ్నించిరి. నేను ప్రస్తుతం మెంబరుగానున్న రేపు నన్ను బోర్డువారు అంగీకరించినయెడల మెంబరు నిపుడునని చెప్పిరి. ఇంతలో అసిస్టెంట్ కరణంగారు వారి గ్రామంలో చేయవలసిన పనులు చెప్పిరి. ఇంతిలోగాని నేను మెంబరు పదవికి రాజేదని నా మిశ్రులతో చెప్పినట్లు వ్రాసిన సంగతి అబద్ధము.

ఇకనును గాక నేను తిరిగి గవర్న మెంటువారికి నా బోర్డు మెంబరు విషయములో జరిగిన ఆక్రమమును గురించి అగ్రి పెట్టుచు వాని కవీలు, తాలూకా వార్తల వారికిని జిల్లా బోర్డు వారికిని 2-10-24 న పంపియుంటిని. మరియు జిల్లాలోను, గవర్నంలోను ప్రభుత్వమున నెలకు ఒక కరణంగును నియమించి జరుగుననినదనియు, 3 నెలలు నరుస మీటింగులకు వానిగారు తగ్గిపోవుదురనియు వ్రాయబడియున్నది. దరిమిలాను 2 నెలలకు ఒక పర్యాటకుం మీటింగు జరుపవలసినదనియు మాత్రం మార్పు గావించబడినది గాని 3 నెలలవరకు మీటింగులకు బదులు 2 నరుస మీటింగులు అని మార్పుండలేదు. ఈ బోర్డువారు మీటింగు వున్నను లేకపోయినను వరుసగా 3 నెలలు అని అర్థము చేప్పవచ్చును. అటుల అయినయెడల 1 మీటింగుకు రాక పోయినను తగ్గిపోవలసి డే అనిన్ని 2 మీటింగులకు రానివారు మాత్రమే తగ్గిపోవుట జూర్యంకావలసిని ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయం 3 మీటింగులు అన్ని సేను పిట్టెవన్ లో వ్రాసి యుంటిని. అందుకు తాలూకా వార్తల వారు పిట్టెవన్ ను తోకేవేసి నా సభ్యత్వపదవిని నా సక్రియంనుంచిగాక ఇంకొక సక్రియం ను మాన్యుటకు తోకేవేసి ఇదియందు శిద్ధాపురం మీటింగులో హాజరయి 3 నెలలలో ప్రకటించుటగా గాక చలపతిరావుగారి, మెంబరు మెంబరు మెంబరు మెంబరు నున్న, మార్పు జూర్యంకాదు, ఎంజ్యుగా గవర్నం లెక్కచేయవలసిని చెప్పిరి ప్రకటించుటగా లెక్కచేయవలసిని చెప్పిరి. టుకే యిచ్చినానని చెప్పవలసి తీర్మానం వ్రాసివారు. శిద్ధాపురంలో జరిగిన ఇదియంతయు నాయెదుటే జరిగినది. నాకు మెంబరుపదవి అక్కిరేణిచో అనవసరంగా పడవకు డబ్బుపెట్టి శిద్ధాపురం వెళ్ళుటయు (మీటింగు నోటీసు లేకుండా) గవర్న మెంటుకు పిట్టెవన్ పెట్టుటయు జరుపవలసి అవసరం లేదని విన్నవింపుచున్నాను.

ఉ. ముత్తిరాజు

గోదావరి హిందూ సమాజము
వారు ప్రచురించిన
భగవద్గీత

1593

చక్కటి అంబుధనము. ముంగుడైన బైండు. పొగైన గోదావరి ముద్రము మెలపవలయు. ఈ ముద్రతోలి చివరగ్రంథము దైవజ్ఞానమును సహజములను తెల్పుచు, ఎల్లరకు నత్వంతోడయు కృపై యుండును. ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్యగ్రంథము.

వైపు స్త్రములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందూ సమాజం, రాజమండ్రి.

సెంట్రల్ బుక్స్ డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

వైద్యమండలిచే స్వర్ణరజిత పదకములు యోగ్యతా పత్రములు నిండిన

కామామృతం

ఒక ట్రమాత్ర! 1 గంటకే గుణము!!

బలహీనమైన శుక్రమైనను వెంటనే సంసారసుఖము నీయగలదు. 5 జినములు పుచ్చుకొనిన మాత్రములోగలిసి గాని మాత్రము నకు ముందు వెనుకలగాని నిద్రలోగాని పోయెడి శుక్రనష్టము దృఢముగా నివారణయగును. మధ్య నపుంకులు, నరముల బలము తగ్గినవారు ఈ మాత్రనే వైకి పూతగాయనమునయోగించిన మిక్కిలి శక్తివంతులు కాగలరు. అనేకులకు వాడి వృష్టాంతము మాచిన యోగ్యము, మియు తరములు రహస్యముగా నుంపవలయు.

20 మాత్రల సీసారు. 2-0-0.

అమృతాశ్రమము, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

రక్తక్షి నంరం కార్తికమాస బ॥ ౪, శనివారము

మహాత్మని ప్రశంస

[దాసు వామనరావుగారు]

శా. శ్రీరామాజ్ఞను దాల్చి తా శిరమునన్
సీతానతిక గావ; నీ
చారిత్రంబు పవిత్ర మాట గని తా
స్వాత్మార్పణ జేయడే
యారా! రామునియంతవాడే? ఇదె నే
నర్హుంబు నీకిత్తు; ర
మ్యా! రమ్యాంఘ్రుల దాల్చునాదల, మహా
త్మా! ఆంజనేయప్రభో! 1

శా. పట్ట పగ్గములేని కోతు లవియున్
స్వాధీనులై నీకడన్
గట్ట సేతువు గొట రాక్షసుల; నా
గాకేమి? నాబుద్ధి యే
గట్ట జేరగలేని కోతి యిది శి
క్షణ జేసి పాలింపు; చే
పట్టజాలు; భవాభినీదెద మహా
త్మా! ఆంజనేయప్రభో! 2

శా. నీనంకల్పము కార్యదీక్షయు భవా
నీరుద్రులు మాన్పగా
శాసింపం దలపెట్టలే రెపుడు; నీ
శక్తి విచారింపగా
కానంతేని యసాధ్యమెన్న నహి; న
గ్లాపాడుట భారమా?
దాసోహ మ్మని వేడినాడను మహా
త్మా! ఆంజనేయప్రభో! 3

మ. భళిచే! నీదగుభక్తిభావమును, సే
వాత్మరత్నంబును
బ్రహ్మాంతంబునగూడ వీడవుకదా
రామాఖ్యసంకీర్తనల్
కలదే యంతటిభక్తి యెందు గన? ని
మామంబు నీదాస్య మా
దలతాకట్టుగ సేవజేతువు మహా
త్మా! ఆంజనేయప్రభో! 4

మ. బహుతత్పర విశారదత్వమునకా
వాణిశుడేసాటి; నీ
కహినాథు డెనమానుడార వరయో
గాభ్యాస సాహిత్యమం
దహావహా! యేటికి వేయిమాట లిక? బ్ర
హ్మసామ్యహంసత్వమన్
మహిమన్ లోకములెల్ల జాతుడు; మహా
త్మా! ఆంజనేయప్రభో! 5

శా. శాకాహారము, బ్రహ్మచర్యము, మహా
సైన్యాధిపత్యంబును
నీకుగల్గెను యోగమార్గమహిమా
నీకంబు నదృక్తియున్
సాకల్యంబగు జ్ఞాననియమున శ
శ్వత్కర్మసంసిద్ధియున్
మా కాదర్శము మీచరిత్రము మ
హాత్మా! ఆంజనేయప్రభో! 6

యాత్రికుడు

[ఒకడు]

వింత! ఇది యేమి? యాత్రిక! ఇంతమజుపు
ఇదియె శాశ్వత మనుచును మది దలంచి
మిన్నకుండుట తగునోయి? యన్న నీకు
వేగగట్టుము మూటలు సాగిపోవ!
తలచ యాత్రికు లుండెడు ధర్మశాల
కాని యిదినికుఁగాణాది కాదునఖండ!
ఎల్లయో నేడో యేగుట తెల్లమయ్య!
వేగగట్టుము మూటలు సాగిపోవ!
తలచ నీచేయు యాతాపథమునందు
సంభవించెడుకష్టము ల్సరగ బాపు
నట్టి పుణ్యపూరుషనిర్మితాలయమ్ము
కాని యిది నీకు గాణాది కాదు పథిక!
ఇందు నివసించ గడుపు నీ కెంత గలదో!
యంతవట్టుకె యిటనుండ నర్హుడగుదు
గడుపుదాటిన నిలువరు ఘడియయేని
వేగగట్టుము మూటలు సాగిపోవ!
“ఇందు నేనంతకాలంబా యుందు నంచు
దలచడగదయ్య! యాత్రికా! తలచడగదు
పథిక! కనవె? యాతాతాతపథికవరుల
వారునినుఁబోలువారలు కారటయ్య?
వేగ గట్టుము మూటలు సాగిపోవ!
నీకు ధర్మకర్త యిదేన నూకలైన
నిమునమైనను నిన్నిటు నిలువనిక
“పొమ్ముపొ” మ్మంచు బుత్తురు సుమ్ము పథిక
ఎంతక్రూరులొ! యీభటు లెంచుకొనుము
కాన ముందుగ మూటలు కట్టుమయ్య!!
నఖండ! నీదగుగమ్యంబు సరగ జేర
గలుగుయత్నంబు సేయుము కాని యిటుల
సంధత “నిదియ నాగమ్య” మనుటతగదు
నిజము నామాట వినుమోయి నేస్తకాండ!
వేగ గట్టుము మూటలు సాగిపోవ.

శా. నీకున్ సాటిగ భీష్ము నెన్నదగునా
నీబ్రహ్మచర్యంబుకున్
వీక బాహుబలంబు జూప ననిలో
భీమాదులు సాటియే
నీ కెవ్వారిల సాటి చంచలులకున్
నేర్పంగ నదృక్తులన్
మాకు లేరు శరణ్య మన్యులు మహా
త్మా! ఆంజనేయప్రభో! 7

శా. అజ్ఞ ట్రాత్రము; రామచంద్రునెడ దా
స్యాసక్తియున్ బాలు; నా
హా! జ్ఞానమహత్వ మేర్పడగ బ్ర
హ్మజ్ఞాని వీ వైతివా
తేజోమూర్తివి, శాంతరూపుడవు; నీ
దివ్యోపదేశంబులే
మాజన్మంబు తరించు మార్గము మహా
త్మా! ఆంజనేయప్రభో! ౮

తరణి

వరంగధాత నాఁ బరంగెడు పాచకుండు
కడలియనియెడు మహితంపు ఘటము నెలమి
ఘనమగు బడబాసలముచే గాచుచుండ
నందు జనియించునావిరి యనంగ బరంగు
నధికఘనపంక్తి వినువీధి నలముకొనియె
నలల మొత్తము లాకన మంటజొచ్చె!
ఘనతరారావళితయై కడలి యొప్పె,
బ్రబలగాఢాంధకారంబు బల్లినె దిశల!
విపులఘంఝాఖ్యవాయువు వీవజొచ్చె!
గడుభయద మయి యొప్పె నీ కడలి కంటె!!
మేలుకొ మ్మిక్! నావికా!! మేలుకొనుము!!
అలలరాపిడి నీనావ యడంగునేమొ!
శిలల దాకిననీయోడ చెందు హాని!!
తరణిచుక్కాని చేబూని దారిజూచి
చిన్నయోడను నడపుము కన్ను గలిగి
వేదవేద్యుని మదిలోన బాదుకొలిపి
చెలగి సుజ్ఞానదివ్వెను జేతబూని
ధైర్యకవచంబు దాల్చియవార్యగరిమ
నంబురాశిని దాటి తీరంబుజేర
జన్నయోడను నడపుము కన్ను గలిగి.

రాధ

[నందూరి బంగారయ్యగారు. సారస్వతసమాజము]
మ. రమణా! నీ మృదువేణుగీతరవముల్
రాగంబుతో నింపి య
య్యమునావాహిని వీచికానమితిపై
నాడించి క్రీడించు నీ
విమలప్రేమవిలాసముల్ దొరలి హృద్వీధి
నటంపంగ నే
మమత ముద్దిడుకొందు నీదుఃఖముల్
మన్నింపు రాధావతీ!

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:—సారవండి రామకృష్ణులుగారు
ఆంధ్రవాక్యమునందలి ప్రథమకవియగు నన్నయ
భట్టాచార్యుడు రచించిన ఆంధ్రవాక్యకరణమున కిది చక్కని తెలుగు
వ్యాఖ్యానము. ఆనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి
నన్నయభట్టు సూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర
భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగ
వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి నన్నయ కర్తృకము కాదను
వారి వాదములన్నియు ప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. భాష
నేమి తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెన్నియో
లపు. వెల 0-12-0. పోస్టేజి నేడు.
ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయ,
7, నింబు కెట్టిపిల్లి మద్రాసు.

దురదృష్టము

[కాశీ వ్యాసాచార్యులుగారు]

భాను దాకనమున కెగ్రెబాకుచుండ
జంతుసంతతి నాల్కల జూచి యెల్ల
రోయుచుం జెట్లనీడల దాయుచుండ
నదుల మృగత్వస్థితాజలం బాదలుచుండ?
మండువేనవి మలమల మాడ్చుచుండ
మెక్క ఖర్వాటు డెవ్వడో యొక్కనాడు
ప్రక్క నుండిన యొక చిన్నివల్లె కరుగఁ
దలచి వెనువెంట వరలె మద్యాహ్నమందె
చాప మాతఁడు నడిచెడి బాటయగు
నెందుఁ గనుచూపుమేరలో వృక్ష మొక్క
తైలం గనుపింపకుండ; సూర్యాతపంబు
మంగలంబున వేయించు మాడ్కి వాని
నధికతాపజ్వరార్తుఁ జేయంగఁ దొడఁగె;
అక్కటా! పాదములు బొబ్బ తెక్కి జొచ్చె;
దేహమంతయు నల్లనై దీప్తి దక్కె;
గనులు దిరుగఁగఁ జొచ్చె; నాల్కయును విడచ
కట్టుకొని పోయె; గనులను గాఱుచున్న
నశ్రుకణములు మాత్రమే యతని కొక్క
కొంత దాహభోజనమనంబు గూర్చుచుండ;
నయ్యయో! యేమి చెప్పదు నతనివ్యధల
చ॥ అతఁ డిటు లేడ్చుచుండి, యెటులైన నొకించుక
నీడ చిక్కినక 'బ్రతుకుదు నై నమా' యను
చుఁ బారుచు దిక్కులచెంత కంతను, ధృతి నెక
కొంతదూరమునఁ దాళ మహిమ మొందు
గాంచుచు, గుతుకముతోడ దానికడకుఁ జని
త్రందుగ నిల్చె; నిల్చినన్
గీ॥ అపుడె పరిపాకదళసెండి యలరుచున్న
తాళఫల మొందు వాని మూర్ఖమునఁ బడియె;
కటకటా! తల రెండువక్రములుగఁ బగిలె;
ప్రాణములు వోయె; గాల్వలై పారె రుధిర;
మింతకును దత్తవ్యలన మూహించి మాన,
నధిక దురదృష్టవంతుఁ డౌనట్టి మనుజుఁ
డెందుఁ జేరినఁ జేరిని, డిలని యాప
దలును వెనువెంటనే వాఁ దఱునూచుండు

భారతి

న చిత్రమానవత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

నచిత్రమాసపత్రిక - ప్రతివందికయందును 3, 4
రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో
ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు,
గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక
విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు
కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ	6	0	0
అర్ధసంవత్సరము	"	3	0	0
విడిపత్రిక	"	0	10	0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0-10-0

స్టాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంక
జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత
చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహా
యించుకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము పంపవచ్చును.

మేనేజరు, భారతి.

తపాలపెట్టె నెంబరు 212 మద్రాసు

వ్యావహారిక గాంధికభాషా

వివాదము

[మల్లాజీశ్యుల సత్యనారాయణమూర్తిగారు]

కడవిన 24 లేదీ శుక్రవారమునాడు ఆంధ్రపత్రికలో
విశ్వవిద్యాలయమునకు సంబంధించియున్న మాయవజనసంఘ
ముయొక్క (League of youth) కోరికపైని, పర్యాకిమిడివా
స్తవ్యులును, ఆంధ్రభాషాభిమానులు నగు మల్లాజీశ్యుల గిడుగు
రామమూర్తిపంతులు డి. యె. గారు శ్రీ విజయనగరము మహా
రాజావారి కళాశాలలో మల్లాజీశ్యుల మామిడిపూడి వెంకటరం
గయ్య ఎం. యె. గారి అధ్యక్షత్వక్రింద "బడులలో బాలురకు
పాఠపుస్తకములుగ నెన్ని బడిన వాచకపుస్తకములలో ప్రస్తుత
మెట్టిభాష వాడబడినది?" అనేదు విషయమును గురించి యొ
సంగిన ఉపన్యాసముయొక్క సారాంశ మండ్రలోకమున
కరింగించుట యుక్తమని నమియింపబడి పొందుపఱచు
చున్నాము.

"విద్యార్థులారా! సభాసరులారా! ఆసలవిషయమును
గురించి మాట్లాడక పూర్వము మీకు నా అభిమతాన్ని కొంత
వఱకు విన్నవించును. పన్నెండేండ్లక్రిందట వ్యవహారిక భాష అంటే
ఆంధ్రలోకం అంతా మంపివేడి. ఆరోజుల్లో నేను, దాక్టరు
బుర్రా శేషగిరిరావుగారు, క్రిరీశ్వరలైన గురజాడ అప్పారావుగారు
మేము ముగ్గురం కలిసి ఆంధ్రులందరిని కొరిం
చేమంటే మొరందరు ఎలాగ మాట్లాడుతున్నారో అలాగ
మీకొచ్చిన భాషలోనే పుస్తకాలని కూడా వ్రాయండి అని
అన్నాము. ప్రతివాడికి వచ్చిన భాషే దేశభాష. అయిదుసంవ
త్సరాలకి వచ్చిందేదో అది దేశభాషగాని, అరవైసంవత్సరా
లకికూడా పట్టుపడండి దేశభాషకాదే. అప్పుడు గాంధిక భాష
కొసం చెప్పబడినవాళ్లంతా మమ్మల్ని కరవచ్చేరు. నేను
రాజమహేంద్రవరంలో మాట్లాడితే సభకువచ్చిన వాళ్లంతా
"షేష్. షేష్. షేట్ ఫారం డిగ్. షా." అని ఒక్కరికిగా
గోలపెట్టి నన్నగతాళి చేసేరు. నే నేమిట న్నాను!
చరమిలేదు. అందరికీవచ్చిన భాష మానేసి కొత్తభాష ఎందు
కన్నాను. మేము 1818 వాసంవత్సరమునుండి అచ్చుపడ్డ గ్రం
థాలములే నేం, అంతకుముందుకు తాటాకుగ్రంథాలయిలే నేం,
గవర్నమెంటు ఓరియంటల్ లైబ్రరీ అయిలే నేం, అన్నీ వెరి
చాచేం. పూర్వంబడులగుంచి, మేష్టర్లగుంచి, వాళ్లుచదివే
గ్రంథాలగుంచి తెలిసికొన్నాం. వ్యవహారిక భాష 1818 సంవ
త్సరమునుండి వ్యాకరణాలలోను సంస్కృతగ్రంథాలన్నట్టిక
ల్లోను వాడబడిఉండుట తెలుసుకొన్నాం. గాంధికాంధ్ర
భాషలో గ్రంథాలువ్రాసేమని ఒగ్గిరినవాళ్లలో, మేముప
న్యాసా లిచ్చుటకుమొదలుపెట్టే కాలంనాటికి, వేదం వెంకట
రాయశాస్త్రిగారు, కందుకూరి వీరేశలింగంబాబు, చిలక
మర్తి లక్ష్మీనరసింహంబాబు, కొట్నాండ వెంకటరత్నంపం
తులుగారు ముఖ్యులు. వారికెవరికి భాషరాదని నిందించేను.
కొంతకాలంనాటికి వాళ్లలో వాళ్లే నీకు భాషరాదంటే నీకు
భాషకాదని గట్టిగా ఒకరినొకరు తిట్టకొన్నారు. అప్పుడు వీరి
ప్రభావం పోయింది. వీరందరి గ్రంథాల్లోను అందరికీతెలిసే
మాటలున్నాయి. భాష నిర్దుష్టముకాదు. ఇప్పటికి గాంధిక
భాషావలంబకుల గ్రంథముల్లో ఒక్కటి నిర్దుష్టమైనదిలేదు.
వారువ్రాసినగ్రంథాల్లో అనేకతప్పులను చూపెట్టెను. చిలకమ
ర్తి లక్ష్మీనరసింహంబాబు సంకూరామానుజమున అనేకతప్పులు
పట్టెను. నేను చూపెట్టిన తప్పున్నాదని న్యాయతి సుబ్బా
రావుగారు తప్పుకున్నారు 'నీవుచెప్పేడు' అంటే ఎంతతప్పుందో
అంతతప్పు యావద్యంలో ఉంది.

క॥ ఏవిధమున - - - గాంధిక భాషాభివృద్ధి

అనే పద్యంలో ఉంది. ఇదేకాదు ఇప్పుడు శ్రీకృష్ణ
భారతం రాస్తున్న శ్రీపాదకృష్ణమూర్తిగారు తనభారతిలో
సభాపర్యంలో "ఏమని కల్పించ జనుదెంచిరో యిచటకు" అని
వ్రాసేరు. "చనుదెంచిరో" అని గాంధిక భాషలో ఉం
దాలి. "చనుదెంచిరో" అంటే శుద్ధతప్పు. "నీవు మాయంటికి
వచ్చువలెను, అన్నవాళ్లకి గాంధికం ఎదుకంటా. గాంధికాం
ధ్రభాషలో 'ఇవ్వగా' 'తఱచగా' 'పూనగా' అనే రూపములు
ఒప్పులు. వీటి తప్పులైన 'ఇవ్వగా' 'తఱచగా' 'పూనగా' అనే
రూపాలు గాంధికాంధ్ర భాషావలంబకులు వాడు
తున్నారు.

భాష దేశవ్యవహారం జరగడానికి నియమింపబడింది.
ప్రాచీనభాష రాకపోతే మీకు భయమెందుకు? మీరు మాట్లా
డే భాషలోనే భయంలేకుండా ఎందు కందరికీ ఉపన్యాసాలు

యివ్వకూడదు? పుస్తకాలాభావంలోనే ఎందుకు రాముకూ
డదు? భాషంటే కొన్నిమాటలను లెక్కపెట్టినట్లు నేర్చుకో
వడం కాదు. భాష సర్వాంగసంపన్నం. ఎవడికి లగిన భాష
వాడికి కలదు. అయితే పిల్లవానికి తగినభాష వాడికి వచ్చును.
అరవైయేళ్లవాడు నేర్వలగిన భాష వాడికి వచ్చును. కావల
సిన పంటసామాన్లు వంటింట్లో ఎలాగున్నాయో, పనిముట్లన్నీ
వెతుక్కొని ఆక్కరలేకుండా యంత్రకాలలో ఎలాగున్నాయో,
అలాగూ ఎవడి ఊపాలు వాడు స్వప్నంగావిప్పి వైవాళ్లకి చెప్ప
దానికి, వాడికి భాషాపరికరాలున్నాయి. ఇలాగ ప్రతివాడూ
మాట్లాడే భాష మాతృభాషగాని యింకొక తెలియరాత్రం
కాదు. దీనిచేతనే వ్యవహారంగాని, విద్యగాని సులభంగా జరప
గలం. పాశ్చాత్యులలో 'డికెన్సు' అనువాడు పట్టుమని మూడే
శ్లోయనా బట్లో చదవకుండా వ్యవహారిక భాషను విపులంగా
ఎరిగి ఆభాషలోనే అనేక వపలు వ్రాసి, వలూచుక్రవర్తి అని
అనిపించుకొనెను. ప్రాచీనభాష అయినట్లెట్ల పిల్లవానికి నూరి
పోస్తే అరవైయే శ్లో నా ట్టి కై నా వ ద్దు ం దా? ప్రాచీనాలు
లిగిపెట్టి వాచకపుస్తకాల్లో ఏముంటే అదే చదువు
తాడు. గ్రంథాలు రాయడానికి లోకజ్ఞానమే అవసరం. పెద్ద
పెద్ద మంత్రులై లేనేం దేశోద్ధారకులై లేనేం, అందరు విస్తారం
లోకజ్ఞానం కలవారే. వారు మాట్లాడే భాష వందరికి తెలుసును.
చదువడానికి, వ్రాయడానికి మాట్లాడానికి తగినట్లు దేశభాష
ఉండాలి. రాజకీయ పరిస్థితులు సమీతం అందరికీ అనగా అక్ష
రాలు రానివాడికి కూడా తెలిసేటట్లు పుస్తకాల్లో రాయవలె
ను. గాంధిక భాష నేర్చుకోవడాని కంటారా, ఎంతో శ్రమ
పడాలి. అప్పటికై నా యింకా తప్పులే కనబడతాయి. మొట్ట
మొదట ప్రయోగాలు మనస్సులో పరిచయకొనాలి. అందులకై
పక్షిహాసేండ్లు రాత్రినక పగలనక గ్రంథరాజములను కంఠతా
పెట్టాలి. వ్యాకరణం అత్యవశ్యకం. వ్యవహారిక భాషలోగాని,
లేకపోతే ప్రబంధభాషలోగాని గ్రంథాలుండాలిగాని మళ్ల
రకంలో ఉండకూడదు. ఇన్నికష్టాలున్నాయి గనుక బడులలో
వ్యవహారిక భాష ఉపయోగించాలి. పూర్వం ఎలిజబెత్తురాణి
యింగ్లాండుకు రాణిగా ఉన్నకాలంలో 'స్పెన్సరు' అనే కవి
అందరుకవులు తమవాడుకలో ఉన్న భాషలో పుస్తకాలు
తానే తాను 'కేప్టరుబరీ' కథలను కొన్ని శతాబ్దాలకి పూర్వం
రాసిన 'ఛానర్' కవియొక్క భాషలాగ రాస్తా మని
తగుడు నట్లు అని తయారవడి "archaic" అను ప్రాచీన
భాషలో పుస్తకాలు రచించేడు. తేనిమాటలు కల్పించి,
కొన్నిమాటల్లోని ప్రత్యేకాలు తీసికొని, కొన్నింటో కొత్తవి
కల్పించి, ఎలాగైతేనేం "బెన్ జాక్ సన్" మొదలైన
కవులంతా ఎదిర్చినా పుస్తకాలు వ్రాసేడు. వ్యవహారికపు
భాష భాషగాని, కొత్తగా ఎవళ్లకి రాని భాషాకటి
తాదామని నియమం పెట్టుకొని, పూర్వులు రాసిన భాషనే
మల్లీ రాస్తామంటే ఎక్కడైనా బాగుందా? అలారాస్తే అది
దేశభాషని అనిపించుకుంటుందా. పోనీ, అభావన భాషయి
నా ప్రాచీన భాషలో గ్రంథాలు స్పెన్సరు
రాసేడేమో అంటే వాడిగ్రంథాల నిండా అప్పటి వ్యవ
హారిక భాషలోని పదాలు మప్పమప్పలుగా కనడు తున్నాయి.
ఈ శ్రమ ఎవడు పడమన్నాడు? ఏంకీ అందరికీ తెలిసే
టట్టుగా పుస్తకాలెందుకు వ్రాయకూడదంటా. పాశ్చాత్యులలో
ఒకకుమ్మరి కుండలు చేయడం అనేవిషయం గురించి వ్యవహారిక
భాషలో పది పుస్తకాలు రాసేటట.

శతాబ్దములు గడుచుకొనితీ భాషకూడా మారుతూ ఉం
టుంది. అదిదానికి సహజము. ఒకమాట కొకశతాబ్దంలో ఉన్న
అర్థం యింకొక శతాబ్దంలో ఉండదు. నన్నయకాలంలో
'రేపు' అంటే 'ఉదయం' అని అర్థము. ఇప్పుడో ఒకదినము
తరువాత వచ్చే దినానికి 'రేపు' అని అంటున్నాము. 'కేతన
తనకాలంలో 'ఉదయం' అను అర్థంలో "రేపటి" 'మాపటి'
అని ప్రయోగించేడు. భాషంతా సాంకేతికం. భాష పుట్టినమీ
దట వ్యాకరణం పుట్టింది. వ్యాకరణం అంటే మనము యుక్తం
గా మాట్లాడుటకు యేర్పరచు కొన్న పదజాలముయొక్క నిబంధన
లు 'Analogy' అనగా సామ్యముమీద మనము భాష వ్రాయలే
ము. 'లాంగు' 'లాంగిండు' 'లాంగడియ' అను శబ్దములను ఉప
యోగించేటప్పుడు ప్రయోగవిమర్శన అవసరం. Syntax (వా
క్యపరిచ్ఛేదము) లేనిచో భాష నడువదు. ఇది మాటలను కలు
పును. శబ్దరత్నాకరంలో "దోయ" అనుశబ్దమునకు బడుటగా
చిన్నయనూరి "దోరిండు" అని వాడుకచేసేడు. ఈప్రయోగం
ఎచ్చటనులేదు. భారతం వ్రాతప్రతులలో లేదు. కాని అచ్చు
ప్రతులలో ఉంది "త్రుండు" "త్రుంగిండు" వీట్లసాధు ఆసాధు
పుట విషయమైచెప్పడం కష్టం. ఎంచేతంటే ప్రయోగాలలాం

టివున్నాయి "పాగయ-పాగయ" అని ఉన్నాయికదా. అని పిటిసిబట్టి "కలయ-కలయ" అనకూడదు "కురిపియ" అను పదమును కూచి నరిసింపంగారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ రావుగారు, పురాణమండ వల్లభ్యశాస్త్రిగారు, మొదలైన వారు తమ గ్రంథములలో, వాడిరి. "కురియియ" అను శబ్దము సాధువు; "కురిపియ" అను రూపము. పచ్చిబూతు. అలాగునే "కరయ-కరయ", "తూగు-తూగు", ఉన్నాయికదా. అని "మూగు" కి "మూచు" అని అనరాదు. అటులనే "ఊడు" కి "ఊచ్చు" లేక "ఊడగొట్టు" అనవలెను. ఎర్రా శ్రీరాధ "ఊచ్చు" అని అన్నాడు. ఇది తప్పు. అటులనే (1) "ఆడు" ధాతువునకు "ఆచ్చు" లేక "ఆసియ" (2) "వేడు" నకు "వేడియ" (3) "పడు" కి "పడియ" లేక "పడదొచ్చు" అను రూపములు. "చెట్టు పడు" "తెట్టు పడు" అనుమాటలలోని "పడు" శబ్దము ఒకే అర్థములో వాడలేదు.

పుస్తకములలోని భాష సావాసముచేత వస్తుంది. రాదం బాతా మనచేతిలోని పని. ఒక సంవత్సరం కుతూమ చేస్తే చాలును. లోకభాషనుచే భాష క్రమేణాభివృద్ధిచేసుకోవచ్చును. సంస్కృతం నేర్చుకోవడం సులభం. ఆంధ్రం నేర్చుకోవడం కష్టం. దానికి ప్రయోగాలన్నీ రావాలి. అంచేతనే ఆంధ్ర పండితుడు గొప్పవాడు; విషయం గొప్పది. గ్రాంథికాంధ్ర భాషాప్రణితులని విలక్షితులను వాళ్లందరూ చేసిన ద్రోహం (Forgery) చూసేరా? పూర్వం సంస్కృతగ్రంథాలకు టీకలు వ్యవహారిక భాషలో కునవాళ్లు రాస్తే వాటిభాష గ్రాంథికంలోనికి మార్చినారు. చిన్నయనూరి గ్రంథాన్ని వ్రాసినవాడినండి, వాటిని గ్రాంథిక భాషాభివృద్ధికోసం బడులలో పెట్టిన్నాటినుండి, అంటే 1878 సంవత్సరంనుండి. గ్రాంథికవాడులు ప్రబలి తేటతెనుగులో వ్రాసిన టీకలను, వ్యాకరణములను, గణితశాస్త్రములను గ్రాంథికభాషలోనికి మార్చి వేసే దౌర్జన్యం చేయడానికి మొదలుపెట్టారు. ఇది సారస్వత దొంగతనం. వానికి కారణం. చిన్నయనూరి. ఇందుకు కొన్ని ఉదాహరణ లిస్తాను. చూడండి 1 వంశతంత్రం 1878 లో పాశుపుస్తకంగా ముక్కల్లో పెట్టినపుడు గ్రంథకర్త పాపము వ్రాసుకొన్న మాటలను ఎలాంటివంటే [1] 'అందుకు' అంటే 'అందుకు' అని 2. 'కొడుకులు' అంటే 'కొమారులు' లేక 'కొమార్లు' అని 3. 'పిండ్లు' అంటే 'పిండ్లు' అని 4. 'చేసేభారము' అంటే 'చేసేకు భారము' అని 5. 'పుట్టించడం' అంటే 'పుట్టించుట' అని మార్చినారు. [11] 1861 లోను 1870 లోను సంస్కృతాంధ్రవిద్యార్థుల ఉపయోగముకొరకు పెట్టబడిన రావిపాటి గురుమూర్తిశాస్త్రిగారి వ్యాకరణం (1886 లో రచించబడింది) లోని పదాలు మార్చినారు. ఉ. 'ఊన్నూ' అని ఉంటే 'మున్నూ' అని దిద్దారు. [11] పురూరి సితారామశాస్త్రిగారి "ప్రశ్నోత్తరరూపక మైన వ్యాకరణము (1884 లో వ్రాసి పురూరి దానిలో మార్పులు చేసే ఉ. "పిండికి" అని ఉంటే "పిటికి" అని దిద్దారు. ఇవి గాక నన్నయప్రయోగాలు "చెక్కలు" "మెక్కలు" అని ఉంటే "చెక్కులు" "మెక్కులు" అని దిద్దారు. ఇటీవలకారం గణితశాస్త్రంలోను, 1821 సం॥ వ్రాసిన "కథల పుస్తకం"లోను, బాలాచంద్రంజనీ అనుదానిలోను ఉన్న వ్యవహారికపదాలన్నీ తీసిసి, వాటి స్థానే గ్రాంథిక పదాలు యిమిడ్చారు. ఇలాగచేయడం మాటతనం కాదా? ఆలోచించండి. మారే ఆలోచించండి. అసలువాళ్లు కష్టపడి పుస్తకాలు తమభాషలో వ్రాసుకుంటే వాటిని మార్చేసి తమ స్వంత పదాలు పెట్టవమా? ఎంతభారం. పోనీ నిర్దిష్టమైన గ్రాంథికాంధ్రగ్రంథం ఒక్కటైనా చూద్దామంటే ఒకడూ రాయలేదు. ప్రతివాడి పుస్తకంలోను బండతప్పులు వ్యవహారిక భాషాప్రయోగాలు. మొట్టమొదట ముద్రింపబడ్డ చిన్నయనూరి "స్థితిచంద్రిక" నిండా తప్పులే. కాని ఎవళ్లూ కనుక్కోలేదు. అంటే ఏమిటి? ఎండికి గ్రాంథికాంధ్రభాషంటే ఏమిటో తెలియవన్నమాట. ఇలానే ఉన్న దున్నట్టుగా మనకు తెలియజేసేక శ్రీత్రపదాలు దోపి భారతం అంతా బూడేదలా కలపినారు.

ఇక నేటివిషయంగూర్చి యోచిద్దాం. ఎలిమెంటరీ బడుల్లో పెట్టే వాచకాల్లో భాష ఎలాగుందో చూద్దాం. ఆవాచక గ్రంథకర్తలకు భాషంటే ఏమిటో తెలియదు. గ్రాంథికాంధ్ర భాషాపాపములని విలక్షింపడం మాత్రం చూస్తే చెప్పరేం. ఈవాచకాల్లో అనేకరకాలున్నాయి. (1) అనందాద్వైత (2) మేక్సిమన్ రీడర్లు (3) సరస్వతీ రీడర్లు (4) కుమారవాచకాలు. అని చిన్న బాలశిక్ష (Primer) లో ఒకదానిలో అక్షరాలు నేర్చుకోడానికి పొమ్ములున్నాయి. ఆపుస్తకం రాసినాయన

రాస్తాడు. "చక్కలములు సాధారణముగా నూనెలో కాల్చుదురు." అని 'కాల్చుదురు' అన్నది అవశ్యం అని గాని ఆ పార్థం యిస్తుందని గాని అతనికి తెలియదు. మరొకచోట రాస్తాడు. "దబ్బినిండ బత్తులు కొనిరమ్ము" పాపము దీర్ఘాంతడం కష్టంకాబోలు. మరొకాయన రాస్తాడు "తట్టయందు తాంబూలమున్నదే" పట్టంగాడు, తాంబూలకాడు. తట్టలో తాంబూలముండడం ఏమిటి? మరొకచోట "వలయందు శేపలు చిత్తుకొన బడుచున్నవి" అని, "కొవలతో కట్టెలు కొలుదురు" అని వ్రాసేడు. ఇవి తెలుగు వాక్యాల్లాగ ఏమైన ఉన్నాయి? స్కూలు అను పాశ్చాత్య కవి వేసే "నలులని వాచానికొక్కొక్కటి వందలకొలది రాసేడు. అతడు I write as I speak అని అంటే "నేనెలాగ మాట్లాడుతానో ఆలాగే రాస్తాను" అని అన్నాడు. ఆలాగే మన మొందుకు మనభాషలో గ్రంథాన్ని కాలుమాడడం! ఈమాడు తరగతి రీడర్లవారికి ఒకరికి వచ్చినది, యింకొకరికి వచ్చుదు. అనందాద్వైత వారికి 'రెండునర' అంటే యివం. "రెండున్నర" అంటే అవశ్యబ్రము. కాని మేక్సిమన్ వారికి, సరస్వతీవారికి మాత్రం యివ్వం. అనందవాచకం వాళ్లారీడర్లలో 'అందరికి, కొందరికి' అనునవి తప్పులని ఎంచబడి "అందరకు, కొందరకు" అని మార్చివేయబడినవి. మిత్రలాభం పడవచేరాలో "ఉన్న కాలమునకి మంచివా డనిపించుకొని పోవలెగాని" అని ఉంది. ఇలాగుననే భారతంలో మాడ 'అందరికి' ప్రయోగం ఉంటే కూచి నరిసింపంగారును, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహంగారును, ఎందుకు "అందరకు" అని దిద్దాలంటే? వీరికి భాషరాకేనా? ఈరూపము 1918 వ సంవత్సర ఆనందవాచకంలో ఉంది. తిరిగి 1922 సంవత్సరం ఆనందవాచకాల్లోలేదు 'చూచినావు' అని అంటే కాని వెంకటాచార్యశాస్త్రిగారికి ప్రియంగాడు. "చూచినాడవు" అని అలాటి. కాని ఆనందవాచకం వారికి 'చూచినావు' అంటే యివ్వు 'చాలు' ఆకు భారతప్రయోగం ఉంటే 'చాలు' అని పిరంటేగాని సమ్యగిగాదు. కుమారవాచకంలో "పిని...కదుపుచుండును" అని ఉంది. ఇది తప్పు. "కదపు" అని ఉండాలి కుమారవాచకం 51 వ, పేజీలో "పుల్లను ద్రోసి...త్రిపును" అని ఉంది "ద్రోసి" అన్నదే సుశబ్దం "కిటికి" అని కూచి నరిసింపంగారు తమవాచకాల్లో వాడేరు "కిటికిలు" అన్నరూపం వీరికి వచ్చుదు కాబోలు. అక్కడికి గాని గ్రాంథికపదం కాదు కాబోలు! ఈ విధంగా తెలుగు రీడర్ల నిండా తప్పుతప్పులు కనబడుతున్నాయి. దీర్ఘాంతం వలసినచోట వాటిని లాగిపారేడం, అక్కర లేనిచోట తగల్పడం: కరారాముడు అనవసరమైతే మానకపోవడం మొదలైన మార్పులు చిన్న పిల్లలికి పెట్టేవాచకాల్లో కనబడుచున్నాయి. ఇలాగూ తెలుగుభాషకు తగలజేస్తేరు. పాపము చిన్న పిల్లలకేమిటి తెలుస్తుంది. ఏమిటిచెప్పితే ఆదే అప్పచెప్పుతారు. ఇలాగునే సుశబ్దములైన మాను, పూవు, కామ, కిటికీలు, పట్టుగాము, యశోవిశాలురు, బాగా, కంసాలి, అనువాటికి బదులుగా వాచకగ్రంథకర్తలు వ్రాసు, పూవుడు, కామడు, కిటికీలు, పట్టుగాం, యశోవిశాలులు, బాగుగా, కమసాలి అను మారు రూపములను తమపుస్తకాల్లో రాసేరు. ఒక్కొక్క నాచకం నారు ఒక్కొక్క మతం గలవారే. మేక్సిమన్ వారికి రాళ్లు, లోపలికి, అచ్చటికి, మిరపకాయలు, తివానీ, నాల్లు, కొమార్తె, లోడ్వాలు, చారు, యాయ, మేతను, మేపించు, అను పదాలు ఒప్పులు. ఇవన్నీ ఆనందాద్వైతవారికి తప్పులు. రాలు, లోపలకు, అచ్చుకు, మిరపంగాయలు, తివాచి, బాడములు, కొమార్త, లోవాలు, చేరు, యివురు, మేతను, మేపించు అను పదాలు వారికి కావాలి. ఇక రేఖరకారము కొత్తాత్మపదాల్లో తగిలిస్తున్నా రండోయి. 'దోలకెను, యిటువో, యిటుప్రక్కల, మేఱ, నేఱుగోఱు, అని వీరి అభిమతమున ఉండాలి. పోనీ, సంస్కృతపదాలైనా తిన్నగా వారికివచ్చునంటే అవిమాడ తిన్నగారావు. "దివారాత్రము" అని ఏ క వ చ న లో అనవచ్చును. "దివారాత్రములు" అని బహువచనంలో ఉండకూడదు. కాని మన కవులలో "దివారాత్రములు" అనే అంటారు. "అహారాత్రములు" అనిగాని "రాత్రివిషము" అనిగాని అనవచ్చును. ఇదంతా వాళ్లసాహసమే గాని మరొకటి కాదు. వీళ్లందరికి యీ పాడు కారిచూపిన చిన్నయనూరి భాషను పాడుచేసేడు.

కాబట్టి యిలాంటి దుర్గతి పోగొట్టుకోవడానికి తల్లిదండ్రులైనా శ్రద్ధవహించి భాషాభివృద్ధికి తోడ్పడడానికి నిశ్చయించి, తమబాలకు నిజమైన కళంకం లేనట్టి దేశభాషను నేర్పించి దేశేనీవ చేయండి. దాని ఫలాన్ని పొందండి":—

ఒక చిన్న విమర్శనము.

[విద్యాన్ కట్టి వెంకటసుబ్బారావుగారు]

శ్రీ శ్రీ వాసా అన్నప్పశాస్త్రి వ్యాకరణశాస్త్రము గారు వ్రాసిన చిన్నవిమర్శను సాంత్ముగా జదివినందులకానందించుచుంటిని. వారికి ద్వారలోనే సమాధాన మిటువలయునని తలచితిని. కాని రెండుకారణములచే విలంబమైనందులకు క్షమింప వేడుచుంటిని. (1) నావ్రాసిన మొదటి వ్యాసమే సమాధానమగుననునది మొదటికారణము. (2) నేను స్వగ్రామమున కేగియుండుటచే గతగిన విలంబము రెండవ కారణము.

నేను "సుభగకుసుమకుమారం" అను శ్లోకములో "త్యాం చిత్తం కురు తథా మృదులం" అను వానికి గారణము నాశ్లోకముననే నిరూపించిన సరముగా నుండునని నుడిచి యుంటిని. శాస్త్రిగారు రాభాషమును గ్రహించిలో లేదో కాని వారి సమన్వయములో నాభాషము వివరింపబడలేదు. నేను మొత్తం "సుభగరూపం కుసుమకుమారం జగదనవద్యం విలోక్యతే మనసున తథా" అని యొకవ్యతిరేకవాక్యమును స్ఫురింపజేసి యుంటిని. అప్పుడు 'చిత్తిం కురు తథా మృదులం' అనువానికి గారణ మాశ్లోకముననే లభించును. మిత్రము మనఃకాతన్యమును నామె యాతని వలచుటయు నున్నట్లు మృదులముగాఁ జేయుటకు హేతువులు. ఆమె వలనకబాయి నను మనస్సు మృదువుగానున్నను మనస్సును మృదువుగాఁ జేయుమని వేడుట యనవసరమగున గదా! ఇట్లు సమన్వయించుట సరసమగునో కాదో విమర్శకులే యూహించుదుగాక. ఇట్టి హేతువులను నా శ్లోకముననే సంపాదించక వైశాన్య సందర్భమును బట్టి సంపాదించరాదా యని నానుగ విచ్చును. కాని యది యంతయుక్తముకాదు. ఆశ్లోకముననే యట్టి కారణములను సంపాదించుట యుక్తమగున సరసము గదా. ఇట్లు గానున్నను "చిత్తం కురుతథామృదులం" అను దానివలననే మనఃకాతన్యము వ్యక్తపడుచుండగా, నేను వ్యంజనావృత్తి నాశ్రయించి వ్యతిరేకవాక్యమును స్ఫురింపజేయుటనీ యగత్యము లేదనవచ్చును. కాని పూర్వపాదమున నట్టియర్థమును సంపాదించుటయే న్యాయము. లేకున్న నే నట్టిశ్రమి పడవలసిన యవసరము లేదు. అప్పుడు పూర్వపాదవ్యయము తరార్థమునకు హేతువై శ్లోక మత్యంతరమణియుగా నుండును. లేకున్న రూపము రమ్యమునే గోరుచుంటిని. మన సును మృదులముగాఁ జేయుమని చెప్పిన కుంటిగొట్టిన పక్ష విరిగిన ననునట్లుండును. మనఃకాతన్యమును గొంచెము మొదటి పాదవ్యయమున విశేషపఱచిన మనస్సును మృదులముగాఁ జేయుమని ప్రార్థించిన యుక్తముగా నుండును. దీనినే నేను 'సీక్ష్మ' కమునకు సరియగు నర్థమెచ్చుటను జెప్పబడలేదని! నుడిచియుంటిని గాని యీశ్లోకమున కర్థము లేదని నానుభిప్రాయము కాదు. ఇక నే స్ఫురింపజేసిన వ్యతిరేక వాక్యము మాత్ర పదవ్యయచ్ఛేద్యముగావున వ్యంగ్యముగాదని శ్రీ అన్నప్పశాస్త్రి గారి భిప్రాయపడియున్నాడు. కాని యచ్చట మాత్రపద మున్నను నచ్చటిపదముల కట్టికే కేరెను. అట్టియర్థము వ్యంజనావృత్తిచే సంపాదించడం దగియున్నది. మాత్రపద మున్నందున కొంచెవర్థ ముండగియున్నదని తేలును. ఇయ్యోక వ్యంగ్యత్రయములలో నొకటియగు నధమవ్యంగ్యమనియు నద్వైత నొకతరి చూడవలయుననియు బ్రశ్నిశ్రీ అన్నప్పశాస్త్రిగారి నే సురల పార్థింపుచున్నాను. ఇట్లే కాకున్న "తాత్పర్యాద్ధోషి వ్యంగ్యాధోషి" అను ప్రతాపరుద్రయమత మెట్లు నిర్ధారితము కాగలదు?

ఇంతేకాక బ్రశ్నిశ్రీ అన్నప్పశాస్త్రిగారు నే స్ఫురింపజేసినట్లు వ్యతిరేకవాక్యమున సంపూర్ణమైనదాని స్ఫురింపజేసిరి. ఆవాక్యమును వారెట్లు పూర్తిచేయుమనో తెలియగోరుచున్నాను. నాకన్ననో మనస్సు సత్యాభిలోక్యతేయని వాక్యము పూర్తియగును. వీరివాక్యము "సుభగలే రూపం కుసుమకుమారం జగదనవద్యం విలోక్యమనః సతథా విలోక్య మనుమానస మభిలీత్యాం" అని పూర్తియగును. అప్పుడు వీరనుకొనినట్లు కాక మనఃకాతన్య మభిలాషలో హేతువుకాదు యను గాన నీసమన్వయము సరికాదని చిన్నవిమర్శచుంటిని.

అభిలషతి యనునయ్యది సకర్మక మని సిద్ధాంతకాముదిలో 'రుచ్చర్థానాం ప్రియమాణః' అను సూత్రములో నుదాహరింపబడినది. శాస్త్రిగారు శొకచో సకర్మకముగా వాడిరి. మిత్రయొకచో సకర్మకత్రయము వివక్షించిరి. అట్లు రెండుపక్షముల నర్థమును జెప్పినను వచ్చుచి శేష మేమియు లేదు. ఈశ్లోకములో శ్రీశాస్త్రిగారు చెప్ప విశేషములన్నియు నా సమన్వయములో గూడ వచ్చును. ఇక నే చెప్పినట్లు హేతుజాలముల పూర్వార్థమునక జాపుట యుక్తమును సరసముననియు నేను వ్రాసిన విమర్శ కదియే యభిప్రాయమనియు మనవిచేయుచున్నాను. బహిర్భాగములనుబట్టియు ముఖ్యోన్ని సందర్భములను బట్టియు హేతువు నూహించుటకంటే నద్దానిని గూడ శ్లోకములో నిమిషుల మంచిగకా! ఇక సంస్కృత కవులందఱు గొప్పవాతనుట యొకలోటని శ్రీ శాస్త్రిగారి భిప్రాయపడిరి. కాని దండి మహాకవి కాడని శ్రీ శాస్త్రిగారు నెలవీయ గలరా?

ఆంధ్రవ్యాకరణవిచారము

[విద్వాన్ శక్తి వేంకటసుబ్బారావుగారు]

బ్రహ్మశ్రీ పారసంది రామశాస్త్రిగారు దుందుభిసంపత్సరపు లుగాడిసంచిలో "ఆంధ్రవ్యాకరణవిచారము" అను శీర్షికతో నొకవ్యాసము వ్రాసిరి. అయ్యది యాంధ్రలాక్షణికవిద్య ముగిసిన నాగనిని దోషముల నిరూపించుచున్నది.

బ్రహ్మశ్రీ రామశాస్త్రిగారు తమ వ్యాసములో నాంధ్రలక్షణగ్రంథము లన్నింటిలో జీతామణియే మొదటిదనియు నాతని భారతరచనతోడనే యారంభమై రచింపఁబడినదనియు వ్రాసియున్నారు. మ. రా. రా. శ్రీకంఠహరి వీరేశలింగము పంతులువారు తమకు పులచరిత్రలోఁ జీతామణి నన్నయకృతము కాదని నిరూపించిరి. మఱియుఁ గేతన "మున్ను రెలంగునకు లక్షణమెన్నడు నెవ్వరును జెప్పరే తెప్పెదవి, ద్వన్నికరము? మెచ్చగ, నన్నయభటాది కవిజనంబుల కరుణ" అని చెప్పి నన్నయదులు లక్షణగ్రంథములను జేయి లెదనియు లక్షణగ్రంథకర్తలలోఁ దానే మొదటివాడననియు వివరించినాడు. దీనినిబట్టి చీతామణి యాంధ్రప్రథమలక్షణగ్రంథము కాదని స్పష్టపడుచున్నదిగాదా. మఱియుఁ గేతనగ్రంథము చీతామణికంటె మిక్కిలి చిన్నది. చీతామణి మిక్కిలి విపులముగ గ్రంథము. ఇంతటి విపులవ్యాకరణగ్రంథ మొంధ్రభాష యంకురావధియందుండి నవావతారమును బొందుచుండిన యాసమయమునఁ బుట్టెననుట యసంగతమనక తీరదు. వీనినిబట్టి చీతామణి నన్నయరచితము కాదనియు వేటొకరెవరో రచించినదియు గ్రహింపవలెను. ఈవిషయమునే శ్రీవీరేశలింగముపంతులువారు వ్రాసిరి. శ్రీ రామశాస్త్రిగారు దానినిజూచిన నిట్లువ్రాయుదురా యని సంశయించుచుంటిని.

"నాన్యే సాం వైధర్మ్యం లఘులఘూనాం తయోస్తు నిత్యంసౌఖ్యం." అను చీతామణికారికను బాలసరస్వతి "లఘులఘుభేదముకల యితరాక్షరములకు విరోధములేమి సాధర్మ్యముకలదు. లఘులఘుభేదము మాత్రము విరోధము కలదు" అని వ్యాఖ్యానము చేసియున్నాడు. లఘులఘుభేదములకుల యితరాక్షరములకు యతిప్రాసాదులలో మైత్రియే కలదు. కేఫకటకభేదము విరోధము కలదు. అని దీనిభావము. శ్రీరామశాస్త్రిగారు "లఘులఘుభేదము నక్షరములకు రూపభేదములేదు. కేఫకటకభేదము రూపభేదము కలదు" అని మూలగ్రంథకర్తయగు నన్నయ యభిప్రాయమనియు వానిరూపములను తారుమారుచేయుటకువై వైధర్మ్యముకలదని నిరూపించెననియు వ్యాఖ్యానము చేసియున్నారు. కాని యీవ్యాఖ్య యసంగతమనక తీరదు. నన్నయ రూపభేదనిరూపకారమై యీవ్యాఖ్య రచించియుండినచో లఘులఘుభేదముచే ద్వివిధములైన లక్షణముగూర్చి యేల నిట్టి కారికను జెప్పలేదో? మఱియు భిన్నరూపములై యతిప్రాసమైత్రి కలిగియుండిన స్వర విషయము నేల ఊహించిలో శ్రీరామశాస్త్రిగారు నిరూపింపవలెను. కాని శ్రీరామశాస్త్రిగారు చేసిన వ్యాఖ్య మూలకర్తభిక్షితము కాదని యెన్నవలెను.

శ్రీరామశాస్త్రిగారు కేఫకటకభేదమైత్రికల కొన్నిస్థలముల నుదాహరించియున్నారు. ముద్రితగ్రంథములఁ జూడ నాస్థలములన్నియు కేఫకటకభేదముగానే చూపబడినవి. శ్రీరామశాస్త్రిగారు "తేడు" శబ్దము సాధుభేదమనియే తలచిరి. అయ్యది కేఫకటకభేదమని యాంధ్రలాక్షణికు లందఱు తలచియుండిరి.

యతిప్రాసాదులలో నుచ్చారణ ననుసరించి కవులే సాధర్మ్యవైధర్మ్యముల నిర్ణయించిరి. కాని శ్రీరామశాస్త్రిగారు చెప్పినట్లు లాక్షణికులు సాధర్మ్యవైధర్మ్యముల నిర్ణయించి యుండలేదు. యతిప్రాసాదులు శృతిసూక్ష్మార్థకల్పితము లగుటచేసి వాని నానుభవము ను పుడే సాధర్మ్యము గలవానినిగా గ్రహింపవలెను. శ్రుతి సూక్ష్మములనే సాధర్మ్యవైధర్మ్యములు నిర్ణీతములు కాన సాధర్మ్యవైధర్మ్యములకు గవులే కారణభూతులు. కాని లాక్షణికులు కారు. సత్య మిటులుండ శ్రీశాస్త్రిగారు లాక్షణికుల నేల దూషించిరో తెలియరాకున్నది.

"దంత్యతాలవ్యములైన చజలు సవర్ణంబులు"

(బాల. సంజ్ఞ. 7 నూ) సంస్కృతమున తాలవ్యచజలే తప్ప దంత్యచజలలేవు. ఆంధ్రభాషలో చజలు దంత్యతాలవ్యభేదంబులచే ద్వివిధంబులు. ఈయాంధ్రములోని "చజ్" అనున సలస్మరములోని తాలవ్యములైన చజలకును యతి ప్రాసాదులలో సావర్ణ్యము కలదని దీనిభావముకాని శ్రీరామశాస్త్రిగారు చెప్పినట్లు "చ" అను యతిలో సావర్ణ్యము నంది పరస్పరము చెల్లవు. "చ" అను "జ" అను పరస్పరము సావర్ణ్యము నొందునని నూరిగారి యభిప్రాయము; కాని శ్రీరామశాస్త్రిగారు చెప్పినట్లు "ఇ" అను, లంగూడిన చజలును "అ" అను, లంగూడిన చ జలును సావర్ణ్యము నంది

యతి సవర్ణ్యము పొందునని కాదు. "ఇ" ఈ ఏ ఏ లం గూడిన చజలు తాలవ్యంబులు" అను మాత్రమే యీవిషయము క్లృతపరచుచున్నది. గంకృతమున దంత్యచజలు లేక తాలవ్యములే యున్నవికదా! ఆంధ్రమున దంత్యచజలను నిరూపించిన ననుక్తవ్యాసమున మిగిలినవన్నియుఁ దాలవ్యచజలేయల తేలుచున్నది. అట్లుగల మరల నేల మాత్రము నూత్రింపవలయును? "చదలేటు బంగారు జలరుహంబులు" అని చజలు ప రసము సావర్ణ్యమునందును గాని చచ్చలు సావర్ణ్యమునంది యతిమైత్రి నందజాలవు. మఱియు నికముందు చచ్చ యమునకు విధించు కార్యములు పరుమ సరళాదిసంజ్ఞలు తప్పియుక్త కార్యములు దంత్యతాలవ్య భేదము నొందిన చజలకు, రెండింటికిని గలుగునని శ్రీ నూరిగారి యభిప్రాయము. నూరిగారి కిట్టి యభిప్రాయముకాక శ్రీ శాస్త్రిగారు చెప్పినట్లు యున్నచో మొదటనే ఇక్కడవలం గూడిన చజలు తాలవ్యంబులు, ఉడు 2 లంగూడిన చజలు దంత్యంబులు అని చెప్పి తుదిని "దంత్యతాలవ్యములైన చ జలు స వ ర్ణం బు లు, అ ను నూ త్రమును నిలిపియుందురు. అట్లు నిలుపకుండుటచే దంత్యతాలవ్యములైన చజలనగా" సంస్కృతములోనిచజలు నాంధ్రభాషలోని చజలని యర్థము చేయక తీరదు.

ఇక దీనికి మూలభూతమగు చీతామణిలో "అద్దంత్య ప్రాలవ్య శ్చుర్వక్రస్సాన్య నిర్ధస్యవర్ణశ్చ" అని యొక మాత్రము కలదు. ఈ మాత్రము చాచ చేచ యాన్యకు చోట్ల అత్యవసరమా? అను సందేహమును వారింతుటకై పుట్టునది. ఎచ్చట దంత్యముగాఁ బలికెనచచ్చట ఆకారవత్తనచకారము కలదనియుఁ దాలవ్యోచ్చారణము మాపట్టున చచ్చట వక్రము (ఎకారము) కలదనియుఁ దెలియవలయునని దీని భావము. ఇట్లు దంత్యతాలవ్యభేదమున్నను నాద్వివిధచజలను చుర్వలోనివిగా గ్రహింపఁ బడుననియు తాలవ్యమునకు విధించిన కార్యము దంత్యమునకు, దంత్యమునకు విధించు కార్యము తాలవ్యమునకును వచ్చుననియుఁ దాత్పర్యము. తాను యతిప్రాసలకు లక్షణము నిర్వచింపలేదు; కనుక నా దం త్య తాల వ్య చ జలు యతిలో మైత్రి నొందునో సాం ప వో చింతామణి వలన స్పష్టపడలేదను. ఆభారము ఛందోగ్రంథకర్తలపై యాధారపడి యుండును; లేదా ఛందోగ్రంథములకు మూలభూతములగు లక్షణగ్రంథములపై వాధారపడియుండును. చజలు యతిలో మైత్రినందునని ఛందకర్త లెచ్చటను జెప్పియుండలేదు. అట్టి వానికి నిదర్శనములుగా లక్ష్యము లెచ్చటను గానరావు. ఇప్పట్లున శ్రీరామశాస్త్రిగారు లెట్లు యతిప్రాసమైత్రి కలదని నిర్ణయింతురో తెలియరాకున్నది. శ్రీరామశాస్త్రిగారు చేసిన వ్యాఖ్య యిప్పట్లున సరికాదని యెన్నుచునుగదా! ఇది యట్లుండ లక్ష్యలక్షణవిరుద్ధముగా వ్యాఖ్యానముచే నవీఛాందసులని లాక్షణికులను దూషించుట యసంగతమనక తీరనా!

మఱియు శ్రీరామశాస్త్రిగారు "అలలకు వక్రములేకాని వక్రతములు పనికిరావు" అని వ్రాసినారు. అలలకు వక్రతములుతో యతిచెల్లుట కొక కారణము కలదు. అయ్యది యుచ్చారణమే. వక్రతములునువచ్చుచున్నపుడు మొదటనుఆకారము నుచ్చరింపక తీరదు. కావున నేతద్వప్రప్రక్రియలో "బొఅనుదానికి 'అయి' అనియు, బొఅనుదానికి 'అప్ర' అనియు నాదేశములు కలుగుచుండును. ఇయ్యవి యకారాదులతో యతిఁజేండుటలో మొదట ఆకారోచ్చారణ ముండుటమే మూలము కావలయును. ఇట్లుండ శ్రీరామశాస్త్రిగారు "ఈయకారాదులతో యతిఁజేండుటకు వక్రతములేకాని వక్రములు పనికిరావట" అని వ్రాయుట యెంతయు శోచనీయము. ఒకవేళ కంఠాదిస్థానములను బట్టి యతిమైత్రిని నిర్ణయించి రందురేమో యదియును గాదు. చూడుడు: కంఠ్యమగు 'అ'కారముతో దాలవ్యముగు యకారము నూహ్యముగు హకారమును యతిని జేందుటెట్లు? ఇట్లే చెక్కు పూర్వవత్తము లుత్పన్నము లగును. కాన స్థానసామ్యమునుబట్టి యతిమైత్రి నిర్ణయింపఁబడలేదు. ఇక నేమన నుచ్చారణమే యతిమైత్రి కారణమని నిరారణ చేయవచ్చును.

శ్రీరామశాస్త్రిగారు "గుణవతి" అని మాటిమాటికిని వ్రాయుచున్నారు. "గుణవతి" అని నేను జూచిన లక్షణగ్రంథములందెచ్చటను లేదు.పుద్గియతియని చెప్పఁబడియున్నది. అట్టివో నన్ని ఛందస్సులును గుణవతి యని చెప్పుచున్నవని వ్రాయుట వింతగా నున్నది. ఒకవేళ నిచట నచ్చుతప్పుండునో మో? అట్లే యగుగాక వ్రాసెనులగు 'ఎ' ఒ' అను వక్ర సంజ్ఞ యున్నంతమాత్రమున ఆకారాదులతో యతి చెల్లవలయునా? వక్రములకకారాదులతో యతి చెల్లునని యెవరైనను జెప్పిరా? వక్రసంజ్ఞ యున్నంతమాత్రమున గుం జ్ఞ యుండవలెనా? అయ్యది సిద్ధించినంత

మాత్రమున నుచ్చారణసామ్యము లేకున్నను 'అ' కారాదులతో యతి చెల్లవలయునా? ఇది కేవల మసంగతముగదా! వీరు అప్రవిష్టస్వరయతిని 'అ' లకు వేసిన యతిగా తలచిరి. అది యుక్తముకాదు. పదాద్యక్షరమం దర్థభేదకక్రియు వక్రత్రోతల యాదరమును దమ్యాలకమగు మానికయు నుండును గాన బరపదాద్యచ్చునకే యతిని నిలుపవలయును. ఇదియే స్వరప్రధానవడిలోని నిర్ణయము. ఈనిర్ణయము ననుసరించియే "దాసాహ" మిత్యాదులందు బరపదాద్యచ్చునకే యతిని నిలుపుచు వచ్చిరి. అచ్చటి ఆకారము సంధివశమున (ఓ) కారముగా మారినను మనము చదువునపు డకారమే వినబడుచుండును" గాన నాయకారమునకే యతిని నిలుపుట వ్యామయ్యగదా! అట్లైన బుప్రవిష్టస్వర యతి ఆకార 'ఓ' కారముల యతి యెట్లుగనో తెలియఁబడదు. ఇచ్చటి శ్రీ శాస్త్రిగారి సిద్ధాంత మసంగతమే గదా.

మఱియు పుద్గి యతిలోఁగూడ నిట్టివ్యామయ్యమే కలదు. అందు బరపదాద్యచ్చున సంధికతాచ్చున రెండును బ్రధానములే వివరబడుచుండునుగాన నారెండక్షరములకు యతిని నిలుపవచ్చుననిరి. గుణవిషయమున నిట్లు చెప్పినను జెప్పకపోయిన నొక పేయగునుగాన దానిని జెప్పక విడిచియుండుదు.

ద్వితీయాచ్చార్యుడగు శ్రీ బ. సీతారామ చార్యులుగారు 'కఞ్కంక' శబ్దమునకు సమాసప్రయోక్త గ్రామ్యత లేకున్నను ననాంధ్రవర్ణప్రయోక్త గ్రామ్యత ను జెప్పి యుండఁగా నెట్టిగ్రామ్యతయే లేదని వ్రాసిన శ్రీరామశాస్త్రిగారి వ్రాత యెంతవఱకు సరిగా నున్నదో వివక్షితులగు విమర్శకులే యూహింతురుగాక! 'కవిలకన్ములు' కావనియు 'కవిలకన్ము' అనియు సందేయున్నవి. దీనిని శ్రీరామశాస్త్రిగారు చిత్తగింపలేదు గాఁబోలు. కవిలకన్మును కవిలజన్ములు మున్నగునని కవిలకన్ములవంటివే అగును.

తాము చేయుచున్నదంతయు లక్షణమని నూరిగారు తలచుచుండగా వేటొలక్షణమన నేదియో మాలిక జెప్పవలయునా? నూరిగారు తమ బాలవ్యాకరణమును లక్షణగ్రంథమని "..... బాలవ్యాకరణం బనగా లక్షణమొనర్చు నాంధ్రంబునకునన్" అనుపీఠికలోని పద్యములోఁ గంకోక్రిగాఁ జెప్పియున్నారు. దీని తరువాతి పద్యముకూడ నీవిషయమునే స్థిరపఱచుచున్నదిగాదా!

బాలవా. కరణ మనుచోట్ల 'బాల' అనుదానికి 'శ్రవణ భారణపలుర్యాలు' అనుతార్కిక లక్షణము చొప్పున గురువు చెప్పినదానిని విని గ్రహింప కేకలవారని యర్థము. కాని కన్ములు విడివిడకయున్న పసికూనలని యర్థముకాదు. ఇదియిటులండ వ్యాకరణమే బాల్యదశలోనున్నదని వ్యాఖ్యానము చేసినారు. ఓహో! బాలవ్యాకరణము కొకదగిన దేమికలదు.

శ్రీరామశాస్త్రిగారిపంటి వ్యాఖ్యాతలు తమంతట తామే వ్యాఖ్యానము చేయమొదలిడినారు. ఇతర వ్యాకరణముల నచేక్షించునది వ్యాకరణమా? వ్యాకరణమును జుదవినవారా? అట్లు యినచో వ్యాకరణము నేల దూషింపవలయునో తెలియరాకున్నది.

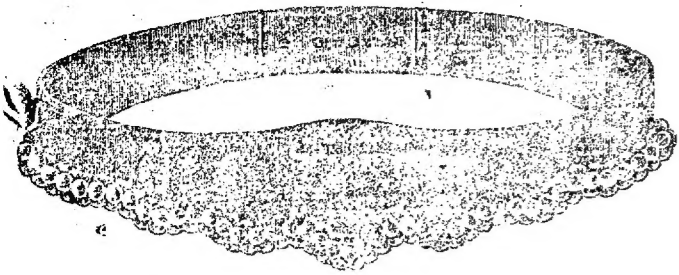
ఆంధ్రలాక్షణికు లందఱు 'కచటకపలను' బరుమములుగాను 'గ జ డ డ బ ల ను' సరళములుగాను బరిగణించిరి. నాదోచ్చారణకంటె నితర బాహ్య ప్రయత్నముల నుచ్చరించునపుడు కష్ట మెక్కుడుగా నుండును. కాన వానిని బరుమము లనిరి. గజడడబలు నాదోచ్చారణము కలివి యగుటచే వానిని సరళములనిరి. వర్ణాంతర సంబంధమున్నను వికృతినొందని వర్ణములను స్థితములనిరి: ఇయ్యవి లెత్తుచుతద్వన దేశ్యరూపమగు నాంధ్రభాషకు యంతకును సమానవిధము. కాని యివి యొక్క దేశ్యమునకే కాదు. అట్లైన సంస్కృతపదమును దత్తుపదముగాఁ జేసి వాడునపుడు వానిలో నేలఁ బరుమము లుండవు? సంస్కృతభాషలో నీ సంజ్ఞలు లేకపోవుగాక దాన దోషమేమి? ఇల్లాంధ్రలాక్షణికులు తత్తుమదేశ్య సాధారణముగా లక్షణమును జెప్పియుండఁగా నయ్యది సంస్కృత సమభేదములలో గగనారవింద మెట్లుగనో తెలియరాకున్నది. ఈ సంజ్ఞాప్రకరణముచ్చుకు మాత్రమే కాక చతుర్విధాంధ్రభాషకును గూడ సంబంధించినదేకదా! అట్టియెడ శ్రీరామశాస్త్రిగారి పూర్వవత్తము పూర్వపత్తమే యగును.

శ్రీ శాస్త్రిగారు చెప్పిన "సాంస్కృతికానాం" అను దాని సమాసము యుక్తతమమే కావచ్చును. పరుమసరళశ్చిర సంజ్ఞ లాంధ్రవైయాకరణులు చెప్పినట్లున్నట్లు గలవు. ఆంధ్ర భాషలోని తత్తుమములం దుండు కచటకపలనుగూడ నాంధ్రులు పరుమము లందుకు. శాస్త్రిగారిట్లు గ్రహింపకుండుట శోచనీయము.

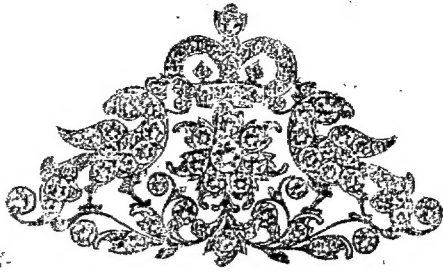
శ్రీరామశాస్త్రిగారు పండితోత్తము లయ్యును నిట్లు సంగతముగా వ్యాఖ్యానములచేసి సువ్యాఖ్యులనుట మిక్కిలి యసంగతము. మఱియు శ్రీశాస్త్రిగారి మార్గములు దోషపరిపూరితములై యుండుటచేతను నాంధ్రలక్ష్య లక్షణవిరుద్ధము లగుటచేతను గ్రాహ్యములు కావని తలచి నాకు దోచినదోషముల నిలు నిరూపించియుంటిని.

గడచిన 30 సం॥ రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మకమైనది, కల్పితేని వెండికి, సవరముబంగారుకు శ్రేష్ఠమైన మణులకు, పూచి యివ్వబడును.

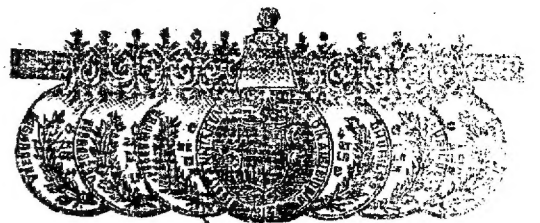
స్థాపితము 1893.

కంకిరమ్మగారు 25-45 పవరములనగు యెత్తుగలదు
కూలి తరుగుతో సహా రూ॥ 55-0-0

పువ్వరాగములు, పన్నులు, పట్టెకంపులతో చేర్చిన
వజ్రాణము మోపు 1-కి ధర రూ॥ 250-850 వరకుగలదు

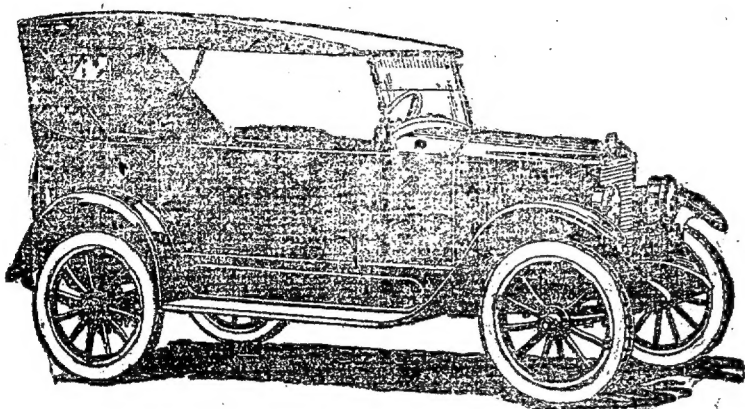
కాశిమాల
1 కి ధర రూ॥ 550-1000 వరకు గలదు

అన్ని రకముల వెండి, బంగారు, సీమకములు, పట్టెకంపులు, పువ్వరాగములు నగలు, యితర సామానులు గల క్యాటలాగునకు ఉత్తరమువ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

1687 ఏకంసి చీబిల్ దాస్ అండ్ సన్స్, నగలవర్తకులు, తపాలవెట్టె నెం 225, 112 చెనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

మిక్కిలి సరసమైనబండి

చిక్కు లేమియు లేనిది.

టూరింగు మాడల్
ధర రూ॥ 3250

మద్రాసున ఖర్చులులేక యివ్వబడును.

క్రొత్త రగ్బీ టూరింగు కారు.

అందమైన రేడియోటరుగలిగి మిక్కిలిగంభీరముగా నుండును. సాగసైన బానెట్, కీళ్లు అగపడకుండా అమర్చబడినది. కొక్కిలు, వంకరకమ్ములు, అశ్వీనియముగుండు మొదలగునవి కప్పును విడదీయుటకు అమర్చబడినది. క్రొత్తమాదిరి ఇనుపచక్కులు డ్రమ్ లైపు హెడ్ లాండ్రలు, మురికినీళ్లు పైన పడకుండుటకై రేడియోటరు మొదలగునవికూడ గలిగి మిక్కిలిసాగుగా నుండును. తలుపులఅంచు ముందుకువచ్చియుండి మాయనప్పుడు ఒకదానిపై మరియొకటి పడుటచే సౌకర్యముగాను, కబ్బములేకయు నుండును. ఒకమనిషికి తల, భుజములనుకప్పు టోపి, జిప్సీతెరలు, ప్రక్కతెరలు తలుపులే అమర్చబడియున్నది. గాలి లోన ప్రవేశించుకుండునట్లు ప్రస్తుత హెడ్డుప్రకారము తయారుచేయబడినది. పూర్తి పరికర ములబోర్డు గలిగి భేదము స్పష్టముగా తెలుపునట్టి ఆకృతి గలదు.

వివరములకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

1299

మిక్కిలి తక్కువధరగలది, నియమములను అనుసరించి హద్దుమీరక తయారుచేయబడినది.

దక్షిణఇండియా, మైసూరు, హైదరాబాదు, మొదలగుచోట్లకు సోల్ ఏజెంట్లు.

SPENCER & Co. Ltd., MADRAS.

UP-COUNTRY SUB-AGENTS:

Spencer & Co. Ltd., Bangalore, Coimbatore, Madras, Coorg, and Waltair. W. E. Hooper, Wellington. Alliance Motor Co. Trichinopoly. Aerial Transport and Ropeway Co., Kottayam. T. N. Motha & Sons, Trivandrum. M. E. Sheriff & Co., Salem. K. Perraju, Cocanada.

(1998)

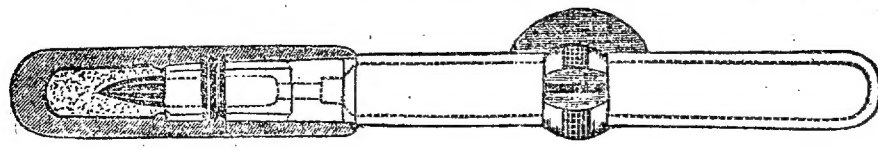
ధనవంతులకు మాత్రమే ?

అనంగప్రభయాకాలి

ముగిలెకము, ఇతరకారణములచే గలిగిననరముల బలహీనత, ముడుతలుబడిన దిద్దుడలు, చిక్కినట్లు కలుగుటకు, మెదడుచెడుట అలసిపోవుట మొదలగు వాటిని విశేషకష్టము, ఖర్చులేకయే చాగుచేసి, శాశ్వతయవ్వనము నిచ్చుచు, శాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసిన ఈవిశ్వ వధుము నిరవయోగ మెట్టి స్థితులలో కూడ క్రొత్తనగుకుతనమును పుష్టినియిచ్చుచు యింద్రజాలమువలె నూతనమాయును కలిగించును. పూర్తిగాల కవరములకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును. 30 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రూ॥ 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలవ

ఈతైలమును వైకివాడుటచే నపుంసకస్య ము మొదలగునవి తొలగుటయే గాక మంచి సంసారసౌఖ్యము తప్పక కలుగును. ఒకతులము: బుడ్డి 1-కి ధర రూ॥ 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. రాజవైద్య నారాయణజీ, కేసవజీ, నెం. 49 బుడరువీధి, మదరాసు.

గ్లాసు పాళీలు

ప్రాంట్లెన్ పేనాల బంగారపు పాళీలబడులు యీనూతనగ్లాసు పాళీలు దేశమంతయు వాడుకలోనున్నవి. గ్లాసు రూ॥ 14. ఒకతూరి సిరాలో ముంచివేయడం ర నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. గ్లాసు రూ॥ 14. గ్లాసుపాళీ ధర్మం ప్రెన్ పేనా రూ॥ 1. డజను రూ॥ 10. మైలాపూరు విట్టోరియాజీ, మద్రాసు.

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘాటును సువాసన గలవి 3351
తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అశీర్ణము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, గన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బునము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిసోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది వ్యజ్ఞానధమువలె పనిచేయును. 8 250 మాత్రల సీసా రూ॥ 0-4-0 డజన్ రూ॥ 2-0-0 ఎం. పి. కి. పి. అందు కంపెనీ. పెరిదేవీ. (నెల్లూరుజిల్లా.

కలరా మాత్రలు

డబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ॥ 0-6-0. కలరా ప్లేగువలెనే ఒకవిధమైన అంటువాద్యము. కలరా తగిన సేతు 4 వరకును తిడుట అవశ్యకము. చుండుకు నూనె వెల సీసా 1-కి రూ॥ 0-6-0 ఎం. పి. సహా 0-11-0 ఈ నూనెను రూచిన చుండు పొట్టురాలుట, ఇల, గొరుడు పుండ్లు మొదలగునవి తూనును. దీనికడ వెల్ తెకలకు జీనిగలుగక చక్కగఁ జెడుఁగలదు. అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి - మదరాసు.

కాంపాండువడ్డి బారువడ్డి జాబితా లపుస్తకం

వక్రితకున్న, పత్తకులకున్న, వడ్డివ్యాపారస్తులకున్న అమూల్యము

అసలుమొత్త మెంతయినను యెంతకాలమునకై నను నెల 1.కి రు 100.కి రు 0.8.0 లు మొదలు రు 2.0.0 లు వరకు 28 విధములగు వడ్డిరేట్లను సాగునరి కాంపాండువడ్డితో అయ్యే అనంతరము కలిసి నమోదులను నెల 1.కి రు 100.కి 0.4.0 లు మొదలు రు 8.2.0 వరకు 50 విధములగు వడ్డిరేట్లను బారువడ్డిలను నెలకేర మెంతవయినను 28, 29, 30, 31 రోజులుగల నెలలలో యెన్ని రోజులకై నను యింతింతయు, జీతములు మొదలగునవియున్న కనపర్చబడియున్నవి. గ్లాజుకాగితములపై ముద్రితము. నిండు క్యాబినెట్లందు. నెల రు 2.0.0 లు తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము. నలయువార:-

వంక సూర్యనారాయణ బి. ఏ., బి. ఎల్. ప్రిడరు, రాజమండ్రి.

Powell's Extract of Golden

3421

వలలుగారి అమోఘమైన గెనో
నెగ రోగమునకు
అద్భుతమైన గుణమిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుచుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:- 6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0

తీక్షణవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదుకాణములన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రవిచిత్ర క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

అన్ని కేవిస్టులకు, ఔషధశాలలకు,

వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డుమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలి

గించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్ట

బడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే

వీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టీన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల

జాబితా సంపాదకును.

1587

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"

W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.

MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Phone: 225

P. B. No. 314

Branches: Esplanade,

Vepery

Ootacamund

Phone 37

102

చెన్నై పరి బజారుధరలు.

నవంబరు 15-వ తేదీ శనివారము

(1) ఖాన్యములు

బియ్యము బస్తా	1.కి రు 80.0.0	మొదలు	42.0.0	వరకు
మొదలు	మరకు			
కుముమ తేనాలి	ప 48 గలవి	రు 14.0.0	14.8.0	
సెబూరివి	డిటూ	రు 15.6.0	16.0.0	
డిట్టి	డిటూ	రు 16.8.0	17.0.0	
రాగులు	ర. 164 బస్తా 1.కి	రు 8.12.0	9.0.0	
నువ్వులు		రు 20.0.0	24.0.0	

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1.కి రు 205	రు 11.0.0	రు 11.4.0	
సెనగలు	డిటూ	రు 11.8.0	12.4.0
పెసలు	డిటూ	రు 11.8.0	12.4.0
మినుములు	డిటూ	రు 12.0.0	16.0.0
ఉలవలు	ర 164	రు 9.4.0	11.4.0

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులనూనె బా 1.కి	రు 170.0.0	175.0.0	
నెయ్యి మ 1.కి	రు 14.0.0	26.0.0	
కొండాపురం నేరుసెనగపప్పుబా 1.కి	రు 65.0.0	68.0.0	
ఇతరప్రదేశము	రు 60.0.0	62.0.0	
జీరుసెనగనూనె గానుగ బా 1.కి రు 150	మి.మ.క. ను 145		
అమడము బా 1.కి	రు 175.0.0		

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1.కి	రు 190.0.0	195.0.0	
కూరకసుపు	రు 125.0.0	180.0.0	
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1.కి	రు 120.0.0	138.0.0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండు మణుగు	1.కి రు 50,55		
కాళహస్తపాయకట్టు	రు 70, 75		
లెల్లము బా 1.కి	రు 85.0.0	60.0.0	
చింతపండు బా 1.కి	రు 80.0.0	49.0.0	

(5) ఇనుము

పట్టా రకం బా 1.కి	రు 81.0.0	82.0.0	
చదరం	రు 81.0.0	82.0.0	
రవుండు	రు 81.0.0	81.0.0	

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు	రు 76.0.0	79.0.0	
బంగారము, తులము 1 కి	రు 22.8.0	28.0.0	
ఫకరను 1.కి	రు 14.12.6		
ఇత్తడి బా 1.కి	రు 249.0.0	255.0.0	
రాగి డిటూ	రు 280.0.0	285.0.0	
అస్కాచక్కెర బా 1.కి	రు 86.12.0	87.0.0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకప్పుడు	20 డిగ్రీలు రు	74.0.0	
తొట్టికప్పుడు	డిటూ		
సింహం	డిటూ		
గుర్రం	డిటూ		

(8) దూది

బోండా నెట్టుబాదన 1.కి	రు 820.0.0		
-----------------------	------------	--	--

(9) నూలు

కోయంబూత్తురు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.కి	రు 9.0.0		
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1.కి	రు 8.6.0		
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1.కి	రు 8.12.0		
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1.కి	రు 9.8.0		
డిటూ నెం 14 డిటూ	రు 10.0.0		
నూళయేనుగ నెం 20	రు 11.4.0		
జపాన్ నెం 20	రు 11.12.0		
,, ,, 40 ఏ తేబిలు అయినను	రు 14.4.0		
గోకాను నెం 12 1/2	రు 9.8.0		
పద్మాక్ష నెం 24 1/2	రు 11.14.0		
14 1/2 క్విలక్ పడి	రు 9.8.0		

కష్టానందానబ్బు

దీనినివాడుటచే యేలాటిబాధ మంటలేకనే దేహమునకు దేభాగమునందైనను యుండువెల్తులను తక్షణమే తీసివేయును.

8 బిళ్లలుగల పెట్టు 1 కి ధర రు 1.4.0.

8 పెట్టెలను ఒకేదేభా కొనువారికి ఒక పాం పెన్ సే. యిహముగా పంపబడును.

సుందరం అంద్రో కో.

8 భక్తగౌరవనీధి, పూర్వబెన్, మద్రాసు.

యూనైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అన్యూరన్స్ కంపెనీ, లిమిటెడ్

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

1540

“యూనైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అన్యూరన్స్ కంపెనీ” చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.

“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతము చేర్చ వచ్చును”-“ఇన్సూరన్స్ అబ్జర్వర్” లండను.

“స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిబహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సూరన్స్ అండు పై నాన్ పీయల్ రికార్డు” లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజంటు కావలెను:—కమిషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆంధ్రజిల్లాలకు ఈ దిగువ విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజంటు, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

కామినియానూనె

వెంట్రుక తేలందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును. అట్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి నత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యావధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరీక్షవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

వీపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిష్టరుచేయబడినది)

మీకు ఏనువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 }
2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపిండును.

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలుపజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్గు అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామఠీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!

సాక్ష్యపు వెంటకటాచలపండితులు వారి లోకామయవార కన్యారామత్రయ:—ఈ దివ్యావధము మిక్కిలి విలువమైనదనూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ఔషధమువీడవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మాత్రలు (ల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది, రీ బు 1-4-0. ప్యాకింగు, పోస్టాభ్యర్థన. విడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానభేదములలో వాడవలెను. ఇంకాక ఈ దిగువ తెలుపబడినవి అత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వృష్యరాజరసాయనము:—బలహీనము, రక్తిమలేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి శక్తికాక మొలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాణముకావలసి. వైద్యాధులను కుదుర్చుటయేగాక మంచిన క్షవ్విధిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగామలకతైలము:—కండ్లుమంటు, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విడువని తలనొప్పి మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిరో, నేత్రశోగములను తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

శుభ్రపరిహారి:—ఎక్కిరకము తీటు, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్న ను మూడుపూటలలో మూడిపోవును. 0-4-0
కారికేశాంజనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లుకారుట, ముసక గాయండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవి నూనూనూనూ 0-8-0
మా ఔషధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజను ఒకసారి మాఔషధములు కొనినవారికే తెలియును.

సాక్ష్యపు వెంటకటాచలపండితులు, వైద్యకలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు.

శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు.

94)

ఓ రియంటల్

గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్

అన్యూరన్స్ కంపెనీ, లిమిటెడ్

ప్రస్తుతము వి. గులకాబాబుకరమగుకమిషన్ వరత్తుల నిచ్చుటకు కంపెనీ వారాంభించి యున్నారు.

ఏజెంటుగాను, కన్ వాసర్లుగాను

పనిచేయుటకు శక్తిగల పెద్దమనుష్యులు ఉద్యోగిస్తులు దరఖాస్తులను సంపుకొన కొరెడము.

1924

ఈ సం॥ రమునందు కంపెనీకి యిదివరలో

పచ్చిన నూతన భీమాసంఖ్య అత్యుత్పత్తిమైయున్నది. హిందూ దేశమునందు ప్రఖ్యాతి చెందినదియు ప్రజల అభిమానము పొందినదియునైన యీ లైఫ్ అన్యూరన్స్ కంపెనీకి ప్రపోసల్సును సంపాదించుటకు శక్తిగలవారు మాతో సంబంధము సాపించుకొనగోరెడము. (672)

The Branch Secretary,
Oriental Assurance Buildings
Post Box No. 8, Madras.
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore.

Trivandrum Branch:—Trivandrum.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (కది అణాలు)

వెనులభము! (పోస్టాభ్యర్థన ప్రత్యేకము) గణానుధికము! కరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి తెల్లకాకల మాత్రలు దివ్యావధము. అజీర్ణము, అరుచి, అశులీలతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలహీనము, పిక్కలు, పొచ్చుములు, శిరస్సు, క్రేళ్లు, అనులు, మొదలగువారియందు గలిగిడి నొప్పిలను పోగొట్టి కేవలము నుంచి యాశోగ్యమునకు చేర్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవార నొప్పులను వెంటనే మాన్చును. యిందు ఆనేక ఔషధులు చేరినవి. ఆనుభవము గల ఔషధమగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడెచూచిన నిజము తెలియగలదు. వియవాహ:— (1978)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిమమెంటు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

కంకుంది ఇండస్ట్రియల్ వర్కుస్

“టైక్స్ టైల్ శాఖ” పోస్టు, కుప్పం
రూ 7-4-0 లుకు

మీయింటివద్దకు 1 కుప్పము మెత్త
(27" X 78" కొలతగలది).

దానికి తగిన దిండుఒకటి.

మెత్తపైన పరచుటకు తగిన, అందమైన ఒకగుడ్డ తెల్లదియైనను లేక గీతలదియైనను పంపబడును. చాలకాలమువరకుండునట్లు బాగుగా నేయబడినది. చేతిమగములతో 2/30 నెంబరు నూలుతో గుడ్డ నేయబడినది. చాయ గట్టిగా నుండును. వారివారికి తగినట్టి రంగులలోగలదు.

అమృతాంజనము

మందరి తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0.8-0 వి. పి. 0-13-0

ఒక డబ్బీ తైలము విడుదల కాచిన ముఖమున ఏర్పడు మెటిమలు మచ్చలుమానును. ముఖము కాంతిబాంధి, నన్నుగా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాంజూ లేరును. ఈ తైలము మంచినువాసన గలిగి మిగడవలె నుండును.

గృహ విమాత్రాలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-2-0

రక్తరేచనములు, బంకవిశేషములు, జిగురురేచనములు, అక్షిర్ణవిశేషములు, నీటివిశేషములు, మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు సేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును. ఓటిని పిల్లలకును వాడవచ్చును. మెటసే గుణ మిచ్చును.

సుఖభోగి తైలము

డబ్బీ 1-కి రూ. 1-0-0

అన్నివిధముల పుండ్లను, కొరకు పుండ్లను ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈ తైలమును రాచిన పుండ్లు మానును. లోపలికి మాత్రలను తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్పునా కాన సామాన్యమైన గాయములకును వాడవచ్చును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెట్టివీది మదరాసు.

హనుమాన్ సబ్బు

లోక ప్రసిద్ధ మైనది.

(1727)

దీర్ఘ సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. గంగనాథం తైట్టి లందు బ్రదర్, 12 బందరుపిడి, మదరాసు.

వాణిముద్రాక్రమశాల, బెజవాడ.

అమృతాంజనము, రబ్బరుస్టాంపులు, సీల్స్, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, జ్ఞాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు. (60%) ఎంగ్రేవింగు

మాన్సియర్ పెన్కూ:— యూరేక పెన్కూచే మిలిక్ నాకు చాల సంతోషముకలిగినది. ఇప్పుడు వివాహములేదు. మాత్రము విస్తారముగా పోవుట లేదు. నాకు మనుషటి బలముకలిగినది.
లిహోరియో ఎ. డి. సాంట్. రాస్సియో (లాయర్. ఇన్ ఫర్మ్).

మాన్సియర్ పెన్కూ:— నయచేసి 2 బుడ్ల విన్ యూరేక పెన్కూ జ్ఞాపకమును పంపకొరచను. మీరుపంపిన సమానాజ్ఞాపకముచే చాల గుణముగలిగినది.
చి తగించవలెను
ఏ. రాక్సు, ఎమ్. డి. కాయెన్. నర్-మర్.

వెన్ క్యూ యూ ర నే టె డ్ వై ను

బహుమాత్రమునకు అమోఘమైన ఔషధము

స్వయిను— హెర్మానిగై పజ్కోయందు డాక్టరు ఏ. వెక్స్టూవారిచే తయారు చేయబడినది.
మిమ్రశము:— కలినయ, కైకోనా—లిలియం, బ్రోమైడ్ పీపెయిన్ ఎక్స్ట్రాక్టు యూరనియమ్, నైట్రేట్—ఫ్యూర్ గ్లిజిన్—ట్యువైన్ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 10—0—0

ఇ డియాలో సోల్ ఏజంట్లు:— మాడన్, సన్ను అండ్ కో., కెమిస్టులు, క్రాఫ్టమార్కెట్టు, బొంబాయి.

ఈ ప్రకటనను చదువువారు వారికి తెలిసిన బహుమాత్ర వ్యాధిగ్రస్తులకు ఈవిషయమై తెలుపవలెను.
మద్రాసు డిపో ఏజంట్లు:— ఏ. ఎస్. ఆర్. మూర్తి అండ్ సన్సు,

9, పాపహాస్సు బ్రాడ్వే.

మాన్సియర్ పెన్కూ:— మాత్రానికి గడిచిన 8 దినములనుండి మూత్రమునందు గ్లైకోసిన్ బాధిగాలేదని మిక్కిలి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాను.
మామూలుగా పంపు బుడ్డిని మరియొకటిని పంపకొరచను. 5) సెల్ రముల నయస్కుగలిగిన ఒక ముసలి ఆయనకు మాత్రమునందు లిట్టరు 1.5 50 డ్రాముల గ్లైకో సిన్ గలను అతనికి ఈ ఔషధము కావలెను.
నావర్తకువచ్చు బహుమాత్రవ్యాధిగ్రస్తుల తరఫున వందనము చేయుచున్నాను.
చి తగించవలెను
డాక్టర్. మోనిన్ అలి-లి. శంపుల్ (ఆయిసు)

అయ్యో, నయచేసి ఇంక 10 బుడ్ల లిన్ యూరేక పెన్కూ ఆంటి-డయటెటిక్ ఔషధమును పంపకొరచను. దీనిని ఉపయోగించుటచే మంచి గుణముకలిగినది. నా వ్యాధిగ్రస్తులు ఆనుకొనినదానికంటె ఎక్కువ గుణ మనుపడినది. నాకికి గల బహు మాత్రవ్యాధి చాలవరకు తగిలినది. మీ ఔషధముచే బహుమాత్ర సంబంధమైన చిహ్నములన్నియు పటాభివ్రత పోవుచున్నది. ఇంత మంచి ఔషధము గలదని యిత రల కందరికిని తెలియగలంబులకై నేను యీ యోగ్యతాపత్రమును పంపుచున్నాను.
డాక్టర్, ఎల్. మడేరే ఔపనిలన్-సెయింటు. సెవర్ (లాండిసు)